

**T.C.
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**TÜRK HUKUK SİSTEMİNDE PROFESYONEL FUTBOLCU
SÖZLEŞMELERİNİN İNCELENMESİ**

Ferit BELGİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Prof. Dr. Kürşat KARACABEY

AYDIN-2019

KABUL VE ONAY SAYFASI

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans programı çerçevesinde Av. Ferit BELGİN tarafından hazırlanan “**TÜRK HUKUK SİSTEMİNDE PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMELERİNİN İNCELENMESİ**” başlıklı tez aşağıdaki jüri tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi:19/07/19

Üye (T.D): Prof. Dr. Kürşat KARACABEY
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Üye: Prof. Dr. Özcan SAYGIN
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
(Jüri Başkanı)

Üye: Dr. Öğretim Üyesi T. Hakan Yenil
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

ONAY:

Bu tez Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda ki jüri tarafından uygun görülmüş ve Sağlık Bilimleri Enstitüsünün .../.../..... tarih ve sayılı oturumunda alınan nolu Yönetim Kurulu Kararı ile kabul edilmiştir.

Prof.Dr.Cavit KUM
Enstitü Müdürü

March 1

1880

1880

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesi boyunca değerli bilgilerini paylaőan, saygıdeğer danışman hocam; Prof. Dr. Kőrőat Karacabey'e, çalıőmam boyunca benden bir an olsun yardımlarını esirgemeyen arkadaőım Erkal Ay'a ve çalışma sőresinde tőr zorlukları benimle gőrősleyen ve hayatımın her evresinde bana destek olan eőim Dr. Manolya Yılmaz Belgin'e ve kızlarım İris'e ve Arya'ya ve teze vesile olan futbol sevgisini aőılayan Fenerbahçe Spor Kulübüne sonsuz teőekkürlerimi sunarım.

Avukat Ferit Belgin

Gaziantep 2019

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI	i
TEŞEKKÜR.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	vii
ÖZET	viii
ABSTRACT	ix
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL BİLGİLER.....	3
2.1. Futbolda Profesyonellik Kavramı.....	3
2.2. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi.....	4
2.2.1. Sözleşmenin Mevzuu.....	5
2.2.2. Sözleşmenin Şümulü.....	5
2.2.3. Sözleşmenin Ayırtedici Özellikleri.....	6
2.2.3.1. İş Görme.....	6
2.2.3.2. Bağımlılık.....	7
2.2.3.3. Süreklilik.....	8
2.2.3.4.Ücret.....	9
2.2.3.5. Anlaşma.....	10
2.2.4. Sözleşmenin Tarafları.....	11
2.2.4.1. Profesyonel futbolcu.....	11
2.2.4.2. Futbol kulübü.....	13
2.2.4.2.1. Dernek.....	14
2.2.4.2.2. Şirket.....	15
2.2.5. İşyeri Kavramı.....	16
2.2.6. Sözleşmenin Şekli.....	17
2.2.7. Sözleşmenin Süresi.....	19
2.3. Uygulanacak Hükümler.....	20
2.4. Sözleşmeden Kaynaklanan Borçlar ve Haklar.....	22
2.4.1. Futbolcunun Borçları.....	22
2.4.1.1. Çalışma borcu.....	22
2.4.1.2. Bağlılık borcu.....	23

2.4.1.3. Sır saklama borcu.....	24
2.4.1.4. Rekabet yasağı.....	24
2.4.1.5. Spor ahlakına uygun davranmama borcu.....	25
2.4.1.6. Kurallara uyma borcu.....	25
2.4.2. Futbolcunun hakları.....	27
2.4.2.1. Ücret isteme hakkı.....	27
2.4.2.2. Yıllık ücretli izin hakkı.....	27
2.4.2.3. Sendikal haklar.....	28
2.4.2.4. Sosyal sigorta hakkı.....	28
2.4.3. Kulübün borçları.....	29
2.4.3.1. Ücret ödeme borcu.....	29
2.4.3.2. Çalıştırma borcu.....	30
2.4.3.3. Araç ve malzeme sağlama borcu.....	30
2.4.3.4. Futbolcuyu gözetme borcu.....	31
2.4.3.5. Futbolcunun milli takım maçlarına katılmasına izin verme borcu.....	31
2.4.4. Kulübün Hakları.....	31
2.4.4.1. Disiplin Cezası Verme Hakkı.....	31
2.4.4.2. Futbolcunun özel hayatıyla ilgili haklar.....	32
2.5. Profesyonel futbolcu transferine ilişkin genel şartlar ve transfer türleri.....	32
2.5.1. Genel Olarak Transfer Sözleşmesi.....	32
2.5.2. Transferin Genel Şartları.....	35
2.5.3. Transfer Türleri.....	37
2.5.3.1. İlk kez sözleşme imzalanmasıyla.....	37
2.5.3.2. Başka bir kulüple sözleşme imzalanmasıyla.....	38
2.5.3.3. Geçici transfer yoluyla.....	39
2.6. Sözleşmenin Sona Ermesi.....	41
2.6.1. Sözleşmenin kendiliğinden sona ermesi.....	42
2.6.1.1. Sözleşmenin Süresinin Hitamı ile Sona Ermesi.....	42
2.6.1.2. Vefat Sebebiyle Sona Erme.....	44
2.6.1.3. Spor Kulübünün Hükmi Şahıs Ehliyetini Kaybetmesi veya İflası	45
2.6.1.4. Bozucu Şartın Gerçekleşmesi İle Sona Erme.....	47
2.6.2. Sözleşmenin karşılıklı anlaşma ile sona ermesi.....	48
2.6.3. Fesih Yoluyla Sona Erme.....	50
2.6.3.1. Kulübün Fesih Hakkı.....	51

2.6.3.2. Futbolcunun fesih hakkı.....	54
2.6.3.2.1. Ücretin ödenmemesi.....	55
2.6.3.2.2. Sözleşmeden doğan yükümlülüklerin yerine getirilmemesi.....	55
2.6.3.2.3. Sportif Haklı Sebep Fesih.....	56
2.6.4. Sona Ermenin Sonuçları.....	57
2.6.4.1. Futbolcunun serbest kalması.....	58
2.6.4.2. Tazminat.....	58
2.6.4.3. Sportif Cezalar.....	59
2.6.4.4. Cezai Şart	61
2.6.4.5. Sır Saklama Yükümlülüğü ve Rekabet Yasası.....	62
2.7. Uyuşmazlıkların Çözümü.....	63
2.7.1. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu.....	64
2.7.1.1. Uyuşmazlık çözüm kurulunun yapısı.....	65
2.7.1.2. Kurula başvuru usulü.....	66
2.7.1.3. Karar.....	68
2.7.2. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu.....	68
2.7.2.1. Tahkim kuruluna başvuru usulü.....	70
2.7.2.2. Toplantı Usulü.....	71
2.7.2.3. Tahkim kurulunun kararları.....	72
2.7.3. Fıfa Uyuşmazlık Çözüm Kurulu.....	73
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	75
3.1.Literatür Tarama.....	75
3.2 Materyal Araştırma.....	75
3.3 Araştırma Tekniği.....	75
3.4 Verilerin Analizi	75
3.5 Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği	75
4.BULGULAR.....	77
5.TARTIŞMA.....	78
6.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	79
KAYNAKLAR.....	81
ÖZGEÇMİŞ.....	85

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

CAS	: Spor Tahkim Mahkemesi
DK	: Dernekler Kanunu
FIFA	: Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği
GSGM	: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
GSHK	: Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanun
HMK	: Hukuk Mahkemeleri Kanunu
İK	: İş Kanunu
KDV	: Katma Değer Vergisi
KTT	: Kaza Tespit Tutanağı
PFDK	: Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu
PFSTT	: Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı
RG	: Resmî Gazete
TBK	: Türkiye Borçlar Kanunu
TFF	: Türkiye Futbol Federasyonu
TMK	: Türk Medeni Kanunu
UÇK	: Uyuşmazlık Çözüm Kurulu
UEFA	: Avrupa Futbol Federasyonları Birliği

ÖZET

TÜRK HUKUK SİSTEMİNDE PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMELERİNİN İNCELENMESİ

BELGİN F. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Programı Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2019.

Profesyonel futbolcu sözleşmesi, profesyonel olarak futbol oynamak isteyen sporcular ile bünyesinde profesyonel olarak futbol branşı barındıran kulüpler arasında imzalanan sözleşmelerdir. İş sözleşmesi niteliğinde olan profesyonel futbolcu sözleşmeleri Türkiye Futbol Federasyonunun belirlediği talimatlar dahilinde düzenlenir. Sözleşmenin tarafları arasında karşılıklı borç ve hak ilişkisi doğurur ve tarafların bunlara riayet etmesi esastır. Sözleşmenin süresi içinde veya bitiminde ortaya çıkacak anlaşmazlıklar TFF dahilinde oluşturulan uyuşmazlık çözüm kurulu tarafından incelenir ve bu kurulun verdiği kararlara karşı taraflar tahkim kuruluna başvurma hakları mevcuttur. Bu çalışmanın amacı, futbolun büyük ilgi gördüğü Türkiye’de kulüpler ve profesyonel futbolcular arasındaki hukuki ilişkiyi incelemektir. Bu amaç doğrultusunda da bir futbolcunun kulübe transferi veya mevcut futbolcunun aynı kulüpte oynamasına devam etmesini hukuki olarak resmileştiren profesyonel futbolcu sözleşmeleri ‘futbolcu iş sözleşmesi ve kavramlarını, sözleşmeden doğan hak ve borçları, profesyonel futbolcu sözleşmesini, sözleşmenin sona ermesi ve sonuçlarını ve uyuşmazlıkların çözümü’ adlı başlıklar altında incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Profesyonel futbol kulübü, profesyonel futbolcu, profesyonel futbolcu sözleşmesi.

ABSTRACT

EXAMINATION OF PROFESSIONAL FOOTBALL PLAYER CONTRACTS IN TURKISH LEGAL SYSTEM

**BELGİN F. Aydın Adnan Menderes University Graduate School of Health Sciences
Department of Physical Education and Sports Education Master's Thesis, Aydın, 2019.**

Professional footballer agreement is a contract signed between the athletes who want to play football professionally and the clubs that have football branches within themselves. Professional footballer contracts which have the characteristics of the employment contract are arranged by the instructions that Turkey Football Federation specifies. It creates a mutual debt and rights relationship between the parties of the agreement and it is essential that the parties comply with them. Disputes that may arise during or at the end of contracts are considered by the dispute adjudication board established by TFF and the parties have right to apply to the arbitration board against the decision of this board. The aim of this study is to investigate the legal relationship between the football clubs and professional footballers in Turkey where football has a great interest. In line with this purpose it is investigated under titles such as; transfer of a footballer to a club or professional footballer contracts which legally formalized the current footballer's continue playing in the same club, footballer employment contract and its concepts, rights and debts arising from contract, professional footballer contract, end of the contract and its outcomes, settlement of disputes.

Key Words: Professional football club, professional football player, professional football players contract.

1. GİRİŞ

Futbol, 16. ve 17. yüzyılda Avrupanın farklı bölgelerinin kendine has kuralları ile oynanan bir oyun olarak ortaya çıkmıştır. Modern futbol Profesyonel anlamda 19. yüzyılda gelişim göstererek basit bir oyun olanın ötesine geçerek, çok farklı aktörleri ve durumları bünyesinde toplayan bir olguya haline gelerek, kısa sürede dünya çapında en ilgi çeken ve popüler sporu olmuştur (Kuper, 2004).

Neredeyse ortaya çıktığından itibaren sadece bir spor olmaktan ve sahada oynanan bir oyundan çok futbol, bir eğlence ve popüler kültür alanı olma özelliğini gün geçtikçe arttırarak sürdürmüştür. Aynı zamanda Yayın ihaleleri, reklam ve sponsorluk gelirleri, transfer ve bonservis bedelleri, bilet, forma vs. satışları sayesinde astronomik büyüklükte ifade edilen bir ekonomi haline de gelmiştir. Artık futbol bir spor olma özelliğinin yanında bir endüstri halini de almıştır.

Geniş kitleler arasındaki popülerliği ve ekonomik büyüklüğü günden güne artan futbolun bu yeni özellikleri, beraberinde yeni hukuki düzenlemeler ve kuralların çeşitlenmesi ihtiyacını doğurmuş, eskiye nazaran hukuki altyapının daha da önem kazanması sonucunu doğurmuştur. Özellikle bir iş akdi niteliği taşıyan profesyonel futbolcu sözleşmeleri, aralarındaki ilişkiyi düzenlediği taraflar olan futbol kulüplerinin ve profesyonel futbolcuların haklarının korunması ve borçlarının açıkça belirtilmesi yoluyla iki tarafında ekonomik ve sportif kayıplardan koruyarak, doğabilecek anlaşmazlıklara çözüm yolları getirerek, futbolun hem endüstriyel hem de sportif yönden gelişmesi için hayati önem taşımaktadır.

Profesyonel futbolcu sözleşmesi genel anlamda bir hizmet sözleşmesi niteliği taşısa da ulusal çapta Türkiye Futbol Federasyonu, uluslararası çapta da UEFA ve FIFA düzenlemelerinin etkisiyle diğer iş ve hizmet sözleşmelerinden farklı bir konumdadır. Sporcular ile ilgili 4857 sayılı İş Yasasının uygulanması da bu akitleri farklı kılmaktadır. Bu bakımdan sözleşme yönünden birincil kaynak Türk Borçlar Kanunu'nun genel ve özel hükümlerinden daha çok TFF tarafından çıkarılan Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatının daha belirleyici olduğunu belirtmek gerekir. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatı; sözleşmenin genel esasları, sona ermesi ve tarafların yükümlülükleri başta olmak üzere geniş çapta hükümler içermektedir. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatında yer almayan durumlarda "Türk Borçlar Kanunu" devreye girmektedir.

Türkiye'de profesyonel futbolcu sözleşmesinden kaynaklanan anlaşmazlıklar genellikle futbolcunun parasal alacağı ile ilgili olmaktadır. Aynı zamanda kulübün, sözleşmeyi haksız

olarak fesih ile bitirmesi de çokça karşılaşılan bir durumdur. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatında ücret alacağının yerine getirilmemesi sonucunda futbolcuya sözleşmeyi feshetme hakkı verilmiştir. Ancak bu hakkın kullanılabilmesi için önce kulübe 30 günlük süre verilmesi sonrasında 7 gün içinde sözleşmenin feshedildiği bildirilmelidir.

Çalışmada ilk olarak profesyonel futbolcu kavramı, profesyonel futbolcu sözleşmeleri incelenmektedir. Profesyonel futbolcu sözleşmelerinden doğan hak ve borçlar, profesyonel futbolcunun transferi, sözleşmenin sona ermesi hükümleri incelendikten sonra da uyuşmazlık konuları ve uyuşmazlıkların çözümü konularına değinilerek profesyonel futbolcu sözleşmeleri irdelenmeye çalışılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Futbolda Profesyonellik Kavramı

Globalleşen dünya düzeninde her geçen gün daha da büyüyen bir alan haline gelen ve bütün dünyadaki en yaygın spor dalları arasında bulunan futbol, ülkemizde de tıpkı dünyadaki büyüme ve yaygınlığına paralel olarak hem ekonomik hem sosyal açıdan gelişen ve büyüyen bir spor dalı olarak göz önünde bulunmaktadır. Futbolun, kendi sistematik yapısı içerisinde gittikçe artan ekonomik bir değere dönüşmesi ve büyük kitlelere hitap eden bir spor durumuna gelmesi, bu sporun profesyonel bir şekilde yapılması zorunluluğunu da beraberinde getirmektedir. Bizim ülkemizde profesyonel futbol organize eden yetkili tek kurum Türkiye Futbol Federasyonu'dur.

Profesyonel kelimesi Fransızca bir kelime olup, yaptığı işten gelir elde etmek maksadıyla o işi yapan birey anlamında kullanılmaktadır. Türk futbol tarihinin geçmiş dönemlerine bakacak olursak futbolun ilk olarak amatör olarak ortaya çıktığını görürüz. Belirli bir süre amatör olarak oynanmaya devam eden futbol bir süreç içerisinde profesyonelliğe adım atmıştır. Zamanla dünyada da Fransızca "Amateurisme Marron" şeklinde isimlendirilen gizli profesyonellik kavramı oluşmuş ve futbolcuların bazıları açıktan olmadan kulüplerinden bireysel ihtiyaçları dışında gelir elde etmişlerdir. Gizli profesyonelliğin yaygınlaşmasıyla birlikte Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü, "Amatörlük Yönetmeliği" düzenlemiş 15 Ekim 1941 günü uygulamaya girmiştir. Bu yönetmelikte futbolcular, kulüplerinden edindikleri tutar ve ödülleri belirli bir sınırlama ile alabileceklerdir. Bu yönetmeliğin varlığı da gizli profesyonelliğe engel olamamış ve İstanbul kulüpleri Federasyona başvurarak bu soruna bir çözüm bulunmuştur. 24 Eylül 1951'de yürürlüğe konulan "Futbol Profesyonellik Talimatnamesi" düzenlenmiştir. Toplamda 6 bölüm ile 61 madde ile oluşturulan bu talimatnameyle, bütün spor ile iştigal eden derneklerin amatör oldukları tespit edilmiş fakat spor ile iştigal eden derneklerin amatör vasıflı takımlarını muhafaza etmek kaydıyla bu derneklerin , uzmanlaşmış takımlar oluşturabilmelerine ve futbolcularla gelir karşılığında akit imzalamalarına imkan tanınmıştır (Şahin, 2015).

Amatörlük kavramı o sporu yapan kişinin yaptığı spor dalını meslek olarak seçmemesidir. Bundan ötürü spor, düzenli olarak gelir elde etme maksadıyla yapılmamaktadır. Bunun tam tersi profesyonellikte ise sporun meslek olarak icra edilmesi gerekmektedir. Doktrinde var olan bir tanımda, bir sporu amatörler gibi zevk için değil de, kazanç sağlamak

amacıyla yapan kimseler profesyoneldir. Buna tanımlamalara göre de maç veya gösterilere çıkmak için ücret alan, bir spor dalında maddi kazanç gayesiyle çalışan her kişi profesyonel sayılacaktır. Farklı bir tanımlamada ise, belli bir ücret alarak bir çalıştırıcı ya da spor öğreticisinin denetimi altında karşılaşmalara katılan, belli spor dallarında performansını arttırmak için sistemli bir şekilde antrenman çalışmaları yapan ve o spor alanında uzmanlaşan kişi profesyonel olarak kabul edilmelidir (Hardal, 2007).

Türk hukuk sisteminde, spor dalı kavramının profesyonelliğinin profesyonel sporcu tanımından daha ön planda tutulduğu ve profesyonel sporcu olabilmenin şartının sporun profesyonel olmasına bağlandığı görülmektedir. Bir spor alanın yasal düzenleme ile uzmanlaşmış olarak tanınmış olmamasına rağmen bunun için ücret alan sporcunun profesyonel sporcu olarak kabul edilmesi gerekliliği vardır (Ertaş ve Petek, 2017).

Literatürde futbol oynayan kişiye futbolcu denir. İngilizce “football” kelimesinden Türkçeye geçmiştir. Spor dallarından biri olarak futbolun ne olduğuna dair bilgi edinmek için kurallarına ve oynama şekline bakmak gerekir. Birçok kurala ve tanımlara değinmeden en genel tabir ile topun ayakla hareket ettirilerek bir kaleye sokulmasının amaç edinildiği oyunun futbol olduğunu söylemek gerekir. Profesyonel futbolcu dediğimiz kişi yukarıda da bahsettiğimiz gibi bu işi gelir elde etmek amacıyla yapan ve aynı zamanda da bunu futbol sevgisiyle birleştiren kişidir. Hukuki manada bakacak olursak profesyonel futbolcu, kendisine bu unvan verilen ve bu unvan neticesinde birtakım hakların ve sorumlulukların öznesi olabilen kişidir (Türe, 2018).

2.2. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi

Futboldan uluslararası anlamda sorumlu olan FIFA ile TFF'nin talimatları ile yapılan resmi düzenlemelerde profesyonel futbolcu sözleşmesinin tanımına yer verilmemiştir. Profesyonel anlamda çalışma sergileyen futbolcuların sözleşmeleri, Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nda da düzenlenmiş fakat yönetmelik ve kanun gibi resmi-yasal düzenlemelerde tanımı yapılmamış olan bir sözleşmedir. Buna karşın literatürde birçok tanıma yer verilmiştir. Bu tanımlara aşağıda yer verilmektedir.

Profesyonel futbolcu sözleşmeleri en genel tanımıyla, kulüpler ile profesyonel futbolcuların aralarında yaptıkları ve karşılıklı olarak sözleşmenin taraflarına da birtakım sorumluluklar yükleyen rızai sözleşmelerdir (Petek, 2007).

Genç, futbol ilk olarak yapılan spor sözleşmelerini, kulüpler ile sporcular arasında yapılan ve anlaşmayı yapan taraflara sinallagmatik sözleşmeler olarak tanımlamıştır(Genç, 1998).

Çağlayan, sporcu ile kulüp arasında imzalanan sporcunun emek vererek iş yapması ile bu emeğe karşılık sözleşmenin karşı tarafından belirtilen miktarlarda bir ücret ödenmesi gerektiğini belirten ve her iki tarafı da iş sahibi-işgören olarak sorumluluk altında bulunduran bir sözleşme olarak ifade etmiştir (Çağlayan, 2007).

Yukarıda verilen tanımlardan yola çıkacak olursak, profesyonel futbolcu sözleşmesine ait belirleyici unsurların tespit edilmesi ve bu unsurlar doğrultusunda sözleşmenin hukuki niteliğinin belirlenmesi gerekmektedir. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde esas olarak futbolcu, sözleşme imzaladığı kulüp bünyesinde futbol faaliyetini icra etme kısacası bir iş yapma borcu altına girmektedir. İş görme edimi içeren sözleşmelerde işi gören, işverene karşı iş görme yükümlülüğü altına girer ve iş görme edimini teşkil eden çalışmalarda bulunmak amacıyla borcunu yerine getirmektedir (Yavuz, 2009).

2.2.1. Sözleşmenin Mevzuu

Profesyonel Futbolcuların İş Sözleşmeleri, amatörden ziyade profesyonel anlamda grup kurabilecek seviyede bulunan dernek ya da şirketlerle yine profesyonel manada maddi bir karşılık gözeterek futbol çalışması yapan gerçek kişilerin aralarında yaptıkları istekten ötürü kurulan bir sözleşmedir. Daha genel ifade edecek olursak sözleşme, profesyonel anlamda çalışan futbolcular ile futbol kulüpleri arasında gerçekleşen ve her iki tarafa da karşılıklı yükümlülük yükleyen rızai sözleşme olarak ifade edilebilir. Buradan hareketle, sözleşmenin temelindeki ana konunun, futbolcunun sorumluluğu içinde bulunduğu kulübü ile sportif çalışmalarda bulunması ve çaba sarf etmesi kulübün de benzer şekilde futbolcusuna verdiği hizmet nedeniyle para ödemeyi kabul etmesidir (Genç, 1998).

2.2.2. Sözleşmenin Şümulü

Profesyonel Futbolcu İş Sözleşmesi'nin kapsamını ücret karşılığında sportif faaliyette bulunmak amacı taşıyan futbolcu ile profesyonel futbolcu istihdam etmek isteyen futbol kulübü arasında hak ve borçları düzenlemek oluşturur. Sözleşmenin şümulünde vurgu yapılan bir nokta

profesyonellik olduğu için amatör futbolcuların ve futbol kulüplerinin bu sözleşmenin tarafları olabilmeleri mümkün değildir. Amatör kulüpler ve futbolcular sözleşme kapsamına girmemektedirler (Aksoy, 2010).

2.2.3. Sözleşmenin Ayırteci Özellikleri

Profesyonel futbolcu sözleşmesi, PFSTT'de düzenleme altına alınmıştır. Yukarıda da belirtildiği gibi kanun ve yönetmelikler gibi yasal düzenlemelerde tanımı henüz yapılmamıştır. Literatürde karşımıza çıkan profesyonel futbolcu sözleşmesi, futbolcu ile kulüplere karşılıklı sorumluluk yükleyen bir sözleşmedir. Literatürde yer alan bir başka tanımda ise profesyonel futbolcu sözleşmesi öyle bir sözleşmedir ki bununla profesyonel futbolcu Futbol Federasyonu tarafından yapılan düzenlemeler çerçevesinde, işvereni konumunda bulunan kulüp tüzel kişiliğine bağlı olarak belirli bir süre için yurtiçi ve yurtdışında kulübünün resmi ve özel her türlü futbol karşılaşmasına ve bunların hazırlık maçlarına katılmayı ve belli bir ücret karşılığında futbol oynama edimini yerini getirmeyi taahhüt eder. Bahsedilen bu özelliklerden hareket edilerek profesyonel niteliklerle imzalanan futbolcu sözleşmeleri, kulüplerin uzmanlaşmış anlamda takım kurabilmesine rıza gösterilen kulüpler , amatör olan ve ya direk profesyonel olan futbolcular arasında düzenlenen sözleşmelerdir. Futbolcuların kulüplerine bağlılıkları vardır. Belirli bir maddi gelir karşılığında da bu karşı taraflar bazı hak ve borçlara sahip oldukları sözleşmelerdir (Cem, 2010).

2.2.3.1. İş Görme

İş görme eylemi işveren tarafın düşünsel ya da ekonomik manada ihtiyaç duyduğu gereksinimlerini tatmin edebilmesi için gerekli ya da önemli bir faaliyeti ve faaliyetlerin tamamını ifade etmektedir (Çağlayan, 2007).

Sözleşmeler ile asıl olan amaç profesyonel futbolcuların kulüpler için futbol oynamasıdır. Sözleşmenin işçi işveren noktasından değerlendirilmesi yapıldığında işçi tarafında yer alan futbolcu, bu sözleşmeyle futbol faaliyeti işini yapabilmek amacıyla borç altına girmiştir. Futbol oynamak faaliyetine maddi anlamda bakıldığında kulüp tarafında direk bir ekonomik değer taşımadığı düşünülse de kulüp, futbolcunun bu çalışmalarından ötürü, müsabaka bileti, yayın hakkı benzeri ekonomik gelir kazanabilmektedir.

İş görme sözleşmelerine birde iş görme borcu açısından baktığımızda sözleşmenin işçi tarafı olan futbolcu, iş sahibi kulübe karşı bir iş görme borcunu üstlenmektedir. Aynı zamanda da iş sahibi konumundaki kulüp bünyesinde ve yine o kulüp için futbol faaliyetinde bulunmayı, yani bir işi yerine getirmeyi (hizmet etmeyi) üstlenmektedir. Futbolcunun üstlenmiş olduğu bu hizmet edimi, kulübün sözleşme konusu uyarınca bir ihtiyacının giderilmesine yarayan, buna karşılık ekonomik bir değeri bulunmasına gerek olmayan bir faaliyeti de ifade etmektedir (Ahsen, 1975).

Profesyonel Futbolcu İş Sözleşmesi ile futbolcu ayrı düşünülemez. Çünkü bu sözleşme ile futbolcu arasında çok yakın bir ilişki olur. Futbolcuların bizzat kendilerinin yapmakla yükümlü olduğu edimler içeren bir anlaşmadır. Sözleşmenin taraflarından biri olan futbolcunun bireysel özellikleri futbol kulübünün onunla sözleşme yapmasında özellikle önemlidir. Borçlar Kanunu'nun madde 320'sinin birinci fıkrasında yer verildiğine göre; tersi bir durum anlaşmadan ya da işin yapısından bilinmedikçe işçi konumunda olan kişi yapmayı bildirdiği şeyi bizzat kendi yerine getirmeye zorunlu olup bir başkasına devri mümkün değildir. Futbolcuların profesyonel sözleşmelerinde dahi işin özellikleri gereği işçinin işi bir diğerine ifa ettirmesi mümkün değildir. Bu kanuna göre de diyelim ki futbolcunun ölümü gibi bir durum yaşanırsa sözleşme sebebiyle kurulan ilişki kendi kendine son bulur ve kulüp anlaşmada var olan edimlerin gerçekleştirilmesi için futbolcunun mirasçılarında hak iddia edemez (Hardal, 2007).

Profesyonel futbolcu sözleşmelerinde futbolcuların kişilikleri ön plandadır çünkü bu sözleşmeler futbolcuların futbol oynamadaki yeteneği göz önünde alınarak imzalanmaktadır. Bu sebeple futbolcuların kişisel niteliklerinin ön planda olduğu profesyonel futbolcu sözleşmesi, futbolcunun kişiliğine bağlı edim içeren bir sözleşmedir (TBK, 2019). 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu m. 395 uyarınca, aksi sözleşmeden ya da işin özelliklerinden ortaya çıkmadıkça işçi, sözünü verdiği şeyi kendi yerine getirmeye zorunda olup başkasına aktaramaz. Futbol faaliyeti, niteliği gereği sadece söz konusu futbolcu tarafından yerine getirilecek bir edim olduğundan, üçüncü bir kişiye yaptırılması söz konusu olamayacaktır.

2.2.3.2. Bağımlılık

İş anlaşmalarında belirgin hale gelen bağımlılık faktörü, işlerin işverenlerin denetim ve idaresi, farklı bir söylem ile işveren tarafından kontrol edilerek yapılması gerekliliğini belirtir. Futbolcular, sözleşmeyi imzalarken işveren tarafın yani kulübün istek ve emirlerini yerine

getireceklerini taahhüt edip formasını giydikleri kulübe karşı sorumlu oldukları edimleri yerine getirirler. Bu anlamda, profesyonel futbolcu sözleşmesinin bireysel (hukuki) bağımlı olma faktörü içinde, işçiler olarak nitelendirilen futbolcuların işverenin istek ve talimatlarına uygun olacak gibi iş yaptıkları anlaşılmaktadır (Süzek, 2009).

Literatürde bağımlılık unsuru alt cinslere ayrılmıştır. Bu cinslere bakılarak profesyonel futbolcu sözleşmesi ele alındığında, bağımlılık unsurunu oluşturan öğelerin öznel ve yasal bağımlılık meydana getirdiği de izlenmektedir. Öznel ve yasal bağımlılık, işverenin idari gücü altında ve işverenin komutlarına uygun çalışma işçi açısından kişisel bağımlılık doğurmaktadır. Diğer işveren işçi ilişkisinden farklı olarak bu bağımlılık türünde, bir aşama sırası ve ya idari güç ilgisi olmakta ve işveren, işçinin şahsiyeti üzerinde maddi ve manevi yetkileri elinde bulundurmaktadır (Süzek, 2009).

Kulüplerin, verdikleri komutlarına uymayan futbolcular hakkında uygulayacakları disiplin veya para cezaları, kulüplerin yükümlülüklerinin düzenlendiği PFSTT m. 24'e göre, kulüpler tarafından ligin etkinlik süresi başlamadan azami bir hafta önce Federasyona göndermek zorunda oldukları iç nizamname ve disiplin yönergelerine göre belirlenecektir. Kulüpler, TFF'ye tescil ettirdikleri bu iç nizamname ve disiplin yönergelerini ayrıca futbolcuya da teslim, tesellüm veya noter aracılığıyla tebliğ etmelidirler. Öte yandan, aynı hüküm uyarınca yönetim hakkına dayanarak futbolcuya para cezası veren kulüpler, bu cezaya ait kararı, nedenleri, tutarı ve noterden tasdik edilmiş karar nüshaları ile hüküm tarihinden sonra azami 15 gün içerisinde futbolcuya ve Federasyon'a bildirmek zorundadırlar (TFF, 2019)

Herhangi bir somut düzenleme bulunmamasına karşın kanımızca kulüp tarafından TFF'ye tescil ve/veya futbolcuya tebliğ ettirilmeyen iç yönetmelik ve disiplin talimatına dayanarak futbolcuya ceza verilmesi durumunda bu cezalar, TFF tarafından dikkate alınmayacaktır. Böyle bir durumda futbolcuya verilecek olan cezalar, ancak TFF tarafından çıkarılan disiplin talimatı uyarınca belirlenecektir.

2.2.3.3. Süreklilik

İş görme sözleşmelerinin içerisinde hizmet sözleşmeleri yer almaktadır. Bu sözleşmelerde yer verilen süreklilik faktörünün kesin olarak bulunduğu görülmektedir. Diğer bazı iş görme sözleşmelerinde ise, borçluların sözleşme uyarınca işi gördüğü süre içerisinde aynı zamanda alacaklının edime yönelik menfaati de gerçekleşiyorsa, sözleşmenin sürekli borç ilişkisi niteliği ortaya çıkmaktadır (Mollamahmutoğlu, 2008).

Literatürde yer alan bir başka görüşe göre de profesyonel futbolcu sözleşmesine konu olan futbol oynama (ya da futbol faaliyetinde bulunma) ediminin en önemli özelliği, devamlılık göstermesidir (Deniz, 1998). Daha net tabir edecek olursak profesyonel futbolcu sözleşmesi uyarınca söz konusu olan, futbolcunun işveren kulüp için tek ya da belirli sayıda müsabakada futbol oynamak için anlaşması değildir. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde futbolcu, taraflarca belirlenen süre dahilinde iş görme edimini kulübüne özgülemektedir. Yoksa burada taraflarca spesifik olarak belirlenen bir işin veya tek tek sayılmış olan işlerin yapılması söz konusu olmamaktadır.

Sürelili olan borç ilişkisinin var olması durumunda, futbolcuların bahsi geçen görevleri ve hizmetleri belirlenen bir süreyle sınırlı olmaktadır. PFSTT madde 19'a göre sözleşmeler en çok beş yıl süreyle yapılabilmektedir.

2.2.3.4. Ücret

İşçi ile işveren arasındaki anlaşma yapılan işin maddi bir değer karşılığında yapılmasıdır. İş Kanunu'nun 8. Maddesine (İK, 2019) göre de işçi karşılığında ücret elde etmek maksadıyla işgören kişidir. Uzmanlaşma tanımı çerçevesinde bulunan sportif çalışmaların para karşılığında yapılması olayı uzman sporcular için de geçerlidir. Kulüpler, çalıştırdıkları futbolculara para vermek yükümlülüğündedirler. Çünkü maddi karşılık elde etmeden sportif faaliyette bulunan futbolcunun uzmanlaşmış olarak kabul edilmesi imkansızdır. Bu nedendir ki futbolcular profesyonel olarak sözleşmelerini imzalarken futbolcuların elde edecekleri ücretin belirtilmiş olması şarttır.

PFSTT'nin 2. maddesine göre ücret; uzmanlaşmış futbolcunun mukavelesindeki yapacağı fiilleri dolayısıyla hak ettiği para ve para ile ölçülebilen kıymetleri belirtmektedir. Talimatın profesyonel futbolcu sözleşmesini düzenleyen bölümünde yer alan ve "Ücret" başlığını taşıyan 21. maddesi uyarınca da ücret, sözleşmede bulunması kati suretle zorunluluk taşıyan ve futbolcuya aylık asgari ücret miktarının altında kalmamak şartıyla ödenmesi gereken miktardır. Bu nedenle taraflar, asgari ücretin altında olmamakla, ücret miktarını belirleme konusunda tam bir özgürlüğe sahiptirler. Federasyon tarafından çıkarılmış olan tip sözleşmede de Talimat'ta yer alan düzenlemelere uygun olarak özel ve zorunlu bir "ödemeler" bölümü yer almaktadır (TFF, 2019).

İş hukuku kapsamında ücret, iş akdinin asıl ögesidir. Fakat bununla birlikte iş aktinde sarahaten bulunma mecburiyeti de yoktur. Ücret ögesinin olmadığı iş akitlerinin hükümsüz

olamayacağı Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ve doktrin ile netlik kazanmıştır. Akitte ücret yer almasa da yapılan işin mutad karşılığı ise ücretin ödenmesi mecburi ve normal ise ücretin kararlaştırılmış olduğu kabul edilmektedir.

Türk Borçlar Kanunu md. 401’de yer alan “İşveren, işçiye sözleşmede hüküm bulunmayan hallerde ise, asgari ücretten az olmamak üzere emsal ücreti ödemekle yükümlüdür.” hükmüyle akitte ücretin bulunmaması halinde asgari ücretten az olmamak üzere, eşdeğer ücretin ödeneceği ifade edilmiştir. Ancak PFTT md. 21’e göre: “Ücret, sözleşmede belirlenmesi zorunlu olan ve futbolcuya aylık asgari ücret tutarının altında olmamak kaydıyla ödenen tutardır”. Profesyonel futbolcu akitlerinin, PFTT’ye uygun olarak düzenlenmemesi halinde TFF tarafından resmi olarak kaydedilmemekte (PFTT md.14) ve futbolcuların profesyonel maçlara çıkmasına müsaade edilmemektedir. (PFTT md.11). Bununla birlikte profesyonel futbolcu akitlerinde, ücret unsurunun, akit metni içerisinde sarahaten yer alması zorunlu olup ve kulüpler tarafından düzenlenen iç nizamname ve yönergelerle belirlenmesi mümkün değildir (Kocasakal ve Arslan, 2008).

2.2.3.5. Anlaşma

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde yer alan bir diğer unsur ise tarafların, sözleşme yapma konusunda birbirlerine uygun irade beyanlarında bulunmuş olmaları ya da yukarıda anılan noktalar üzerinde açık veya örtülü şekilde anlaşmış olmalarıdır. Futbol kulüpleri ile profesyonel futbolcular arasında imzalanan sözleşmeler Türkiye Futbol Federasyonu tarafından PFSTT’de belirlenen hükümlere göre belirlenen tip sözleşmelerdir. Sözleşmenin tarafları, talimatta bulunan hükümlerde belirlenen düzenlemelere bağlı kalarak, tip sözleşmede var olan bölümler üzerinde özgürce anlaşma imkanına sahiptirler (Cem, 2010).

Şu kadar ki; sözleşmenin diğer şartları ile ilgili düzenleme konulmasa dahi, taraflar PFSTT ve TFF’nin diğer talimatlarının uygulanmasını kabul ettikleri için sözleşmenin genel şartlarını oluşturan Talimat uygulanacak ve sözleşmede boşluk oluşmayacaktır (Ertaş ve Petek, 2011). Taraflar, tip sözleşme hükümlerine ilaveten özel hükümler de kararlaştırabilirler.

2.2.4. Sözleşmenin Tarafları

Sözleşmenin taraflarını oluşturmak demek sözleşmeden doğacak hak ve sorumluluklarla donatılmak demektir. Bir varlığın hak ve yükümlülüklerle sahip olması demek, hukuk sistemince hak ehliyetine sahip olduğunun kabul edilmesi demektir (Serozan, 2017).

Talimatın sistematığına bakıldığında “Tarafların hak ve yükümlülükleri” adlı V numaralı bölüm altında 24. maddede kulüplerin yükümlülüklerinin, 25. maddede ise futbolcuların yükümlülüklerinin yer aldığı görülmektedir ki sözleşmenin adından da belli olacağı gibi burada kastedilen futbolcu profesyonel futbolcudur. TFF Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı Madde 3-PROFESYONEL FUTBOLCU (TFF, 2019):

“Bir kulüple yazılı sözleşme yapmış olan ve kendisine futbol faaliyetleri kapsamında yaptığı harcamalardan daha fazla miktarda ödeme yapılan futbolcudur”.

2.2.4.1. Profesyonel Futbolcu

Profesyonel futbolcu (PFSTT.md.3); Herhangi bir kulüple yazılı olarak anlaşma yapan ve kendisine futbol çalışmaları dahilinde yapmış olduğu harcamalardan daha çok miktarda ödemenin yapıldığı futbolcudur (TFF, 2019).

İş sözleşmesi kapsamında değerlendirilen profesyonel futbolcu iş sözleşmesinde, sözleşmenin taraflarından işçi kategorisini niteleyen profesyonel futbolcudur. Fakat 4857 sayılı İş Kanunu'nun (İK, 2019) “İstisnalar” başlıklı 4. maddesinin (g) bendi uyarınca sporcularla ilgili İş Kanunu hükümlerinin uygulamaya konulamayacağı net bir biçimde belirtilmiştir. Kanunda yer verilen sporcular tabirinden de anlaşılması gereken, profesyonel sporcuların olduğu ile ilgili görüş birlikteliği vardır (Baştürk, 2005).

PFS tarafı olan futbolcularda aranacak yegâne özellik profesyonel sıfatını taşımalarıdır. Profesyonellik bu noktada hem hukuki hem de sportif profesyonelliği kapsamaktadır. Yasal olarak profesyonellikten kastedilen futbolcunun, federasyon tarafından onay verilmiş bir profesyonelliğinin tescil edilmiş olması demektir. Sportif olarak profesyonellikten anlaşılması gereken ise işin gerektirdiği fiziksel becerilere ve zihinsel konsantrasyona sahip olmak bununla birlikte nitelikleri korumak , yapılan işe bağlılık gereği uyku düzeni, idman , alıştırma ve beslenmesinde dikkatli olması demektir (O’Leary, 2012).

Amatör olarak spor yapan insanlara bakacak olursak yaptıkları sporu meslek haline getirmediğini görürüz. Bundan dolayı amatör olarak yapılan sporda amaç düzenli bir gelir

etme maksadıyla yapılmamaktadır. Profesyonellik kavramında da daha önce de bahsettiğimiz üzere spor dalının meslek haline getirilmiş olması gerekmektedir. Literatürde yer alan bir tanımlamada bir sporu amatörler gibi zevk için değil de, kazanç sağlamak amacıyla yapan kimseler profesyoneldir, denilmiştir. Buradan hareketle gösteri ve maçlara çıkmak için ücret alan, bir spor dalında maddi kazanç sağlamak amacıyla çalışan her kişi profesyonel sayılacaktır. Benzer bir tanım da profesyonel sporcunun bir spor çalıştırıcısının denetim ve kontrolü altında müsabakalara katılan, performansını arttırmak maksadıyla düzenli antrenmanlar yapan kişiler olduğu söylenmektedir (Kurthan, 1985).

İş kanunu açısından bakılıp futbolcuların işçi olarak değerlendirilmesi, işveren olarak değerlendirilen kulüpler açısından bazı sorunları da beraberinde getirebildiği görülmüştür. Spor özellikle de futbolun var ettiği maddi imkanların yalnız başına bir ülkeleri kalkındırmayı başardığı bugünlerde maddi şartların da profesyonel anlamda futbol çalışmaları yapan futbolcuların iş kanunu tarafından işçi olarak değerlendirilmesi, futbolcunun gücü olan işveren kulüplerinin önünde de doğru şekillerde hukuk kapsamında muhafaza edilmesi neticesi oluşturacağı şüphesizdir. Avrupa Birliği'ne aday olma sürecindeki ülkelerin, benzer bir futbol hukukunun var edilmesi düşüncesiyle, sporcuların iş kanunları açısından işçi olduklarını onayladıkları ve Avrupa Adalet Mahkemesi'nin bu doğrultudaki fikirlerini de göz önünde bulundurup, iş kanunlarında farklılıkları yaptıkları gözlenmektedir. Fakat yeni üye ya da adaylık sürecinde olan Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin problemler ile karşı karşıya kaldıkları görülmüştür. Bulgaristan, FIFA kriterleri ile Avrupa İş Hukuku kriterlerine uyum sağlamaya çalışmaktadır. Burada futbolcular işçi şeklinde değerlendirilmeyip İş Kanunu maddeleriyle korunmamaktadırlar. Fakat bu uyum çalışmalarının son bulmasıyla beraber profesyonel sporcuların işçi niteliğinde değerlendirilmesi ve mer'i iş kanunları çerçevesinde güvenceye alınması parasal olarak Batı Avrupa kulüplerine nazaran zayıf durumda olan futbol kulüplerine ciddi bir yük getireceği neticesi sonucu var olmuştur (Simov ve ark., 2006).

TMK'nin 8. maddesine göre bireyler, gerçek kişi olarak yer aldıkları hukuk sisteminde borç ve haklara ehil olmada eşittirler. Burada bahsedilen kanun maddesi aynı zamanda Anayasa m. 10'da yer alan Kanunlar yönünden insanlar arasında ayırım bulunmaması yani eşitlik ilkesinin de bir görünümüdür. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 10. maddesine göre vatandaşlar kanun karşısında, lisan , cinsiyet , soy , siyasal düşünce , inanç , öğreti , ve benzer nedenlerle ayırım yapılmaksızın kanun önünde eşittir. Bu maddenin devamında gelen fıkrada bireylerin de kadın ve erkek olarak eşit olduklarını ve bu eşitliğin fiilen hayata geçmesini sağlamakla noktasında devletin görevi olduğu söylenmiştir. Bununla beraber futbolun erkek oyunu olduğu gibi bir söylemi son süreçlerdeki kadın futbol takımlarını takip edenlerin

göreceği gibi seyir zevki açısından yanlış olmakla kalmayıp hukuken de yanlıştır. Kadınları futbol oynamaktan ya da profesyonel anlamda futbolcu sözleşmesi kurmaktan alıkoyan hiçbir hukuki düzenleme yoktur. TFF Kadın Ligleri Statüsü m. 5/2’de bu liglerde oynayacak kadın futbolcuların lisans işlemlerinin Amatör Futbolcu Lisans ve Transfer Talimatı’na göre yapılacağı belirtilmiş olması, “erkek ligleri” olduğu hiçbir düzenlemede belirtilmeyen profesyonel futbol liglerinde futbol takımları olan kulüplerle kadınların profesyonel futbolcu sözleşmesi yapamayacağı ve profesyonel futbolcu olarak lisans alamayacakları anlamına gelmemektedir. Ayrıca uygulamada kadın futbol takımlarının ayrı olması veya kadınlarla erkekler arasındaki fizyolojik farklılıklar, kadınların erkeklerle aynı takımda oynamasının ve aynı tipte sözleşme kurmasının önünde hukuki bir engel oluşturmaz. PFSTT’de ve profesyonel liglerin statülerinde futbol takımlarının sadece erkeklerden oluşabileceği ve sadece erkek futbolcuların sözleşme kurabileceği yönünde bir hüküm yer almamaktadır (Türe, 2008).

Futbolcuların yaptıkları sözleşmeleri dolayısıyla disiplin cezasına sebep olacak davranışlar içerisine girmemeleri gerekir. Buna aykırı davranışlar sergileyen futbolcular için kulüpler sözleşmeden aldıkları yetkiyle futbolculara koşullara uygun olan disiplin cezaları vermektedirler. Bu davranışlara verilecek çok duyulan ve ses getiren örnekler esrar ve narkotik ajan ve benzeri kullanan ve eğlence yerlerinde uygunsuz davranışta bulunan futbol dünyasında meşhur Andy Carroll ve Adrian Mutu’ya hakkında hükmedilmiş disiplin cezalarıdır (Roger, 2014).

2.2.4.2. Futbol Kulübü

Futbol kulüpleri: “Futbol dalında faaliyeti bulunan mevzuata uygun olarak kurulmuş ve TFF tarafından tescil edilmiş dernekler ve şirketler” şeklinde açıklanmıştır (PFSTT.md.2/b).

Akdin taraflarından biri uzmanlaşmış sporcu almaya niyetlenen futbol kulübüdür. PFSTT’nin 2. maddesinde futbol alanında çalışmalar gerçekleştiren kanunlara göre kurulan ve Türkiye Futbol Federasyonu tarafından ilgili kütüğe kaydedilen dernek ya da şirketlerin, Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin bir tarafı olabilecekleri nitelendirilmiştir. Bu maddeden de yola çıkarak işveren kulüp, anonim şirket ya da yasalara uygun kurulmuş dernek olarak da kurulabilmektedir. Mer’i kanunlara göre , spor kulüpleri 5253 sayılı Dernekler Kanunu ile kurulan dernek hükümlerindeki spor kulüpleri ile şirketler hukukuna tabi ve TTK’ya uygun şekilde kurulan anonim şirket durumundaki spor kulüpleri olarak iki değişik hükmi şahıs olarak tezahür etmektedir (TFF, 2019).

Futbol kulüplerinin dernek olarak ya da şirket olarak kurulup-kurulmadıklarına bakılmaksızın Türkiye Futbol Federasyonu önünde tescil zorunluluğu vardır. Kulüpler; kendi isimlerini, takımlarının renklerini, takımlarının isimlerini TFF'ye beyan ve resmi olarak kayıt ederler (KTT md.3 ve md.4). KTT md.10/V'e göre; kulüpler kayıt etme muamelesiyle beraber TFF'nin sair yasa durum ve talimatlarını , kabul ettiklerini başkaca TFF'nin yargı erkine haiz komisyon ve kurul oluşumlarının görev ve yetkilerinin ayrıklığını ve mahsusiyetini beyan ve kabul etmiş sayılırlar ve aksine fiili hareketler onayın geçersizliği müeyyidesine neden olacak şekilde cezalandırılır. İlâveten kulüplerin düzenlemenin bu ögesinin metnine yaraşır biçimde uyacaklarını içeren belgeyi de tasdikleyerek kayıt başvurusu esnasında Federasyona göstermek ve vermeleri zorunludur. Bu belge bir taahhütname şeklinde olmasının nedeni spor yargısının tanınması ve Federasyona verilmesi zorunluluğu, FIFA'nın kurduğu ve zaruri kesbettiği idari oluşumun sonucudur. Burada gereklilik futbola ait anlaşmazlıkların milli yargı unsurları dışında milli futbol federasyonları bünyesinde oluşturulan hukuki niteliğe haiz ve yargı kurulları tarafından FIFA ölçütlerine uyumlu şekilde çözüme ulaşmasını amaçlayan ve uygulayan yeknesak sistemin çalışmasını sağlamaktadır. Neticeten futbolla ilişkili anlaşmazlıklar, devletin yargı organlarında adliyelerde ağır ve futbolun hızıyla uyuşmayan biçimde sonuçlanmasını engellemek için futbol sezonu ve sportif faaliyetlerin sürekliliğini engellemeyecek biçimde futbol hukuku hakkında yetkin kişilerce oluşturulacak mahkeme benzeri kurullarla milli futbol federasyonları önünde çözüme kavuşturulacaktır (TFF, 2019).

2.2.4.2.1. Dernek

5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 14. maddesinin "Gençlik ve Spor Kulüpleri" başlığında derneklerin hangi şart ve koşullarda gençlik ve spor kulübü adını alabileceğinden bahsedilmektedir. 5253 sayılı Kanun'un 14. maddesinde, derneklerin başvuruda bulunmaları durumunda; sportif çalışmalarına göre yapılan spor kulübü, boş vakitleri değerlendirme çalışmalarına göre yapılan gençlik kulübü ve her iki amacı ve çalışmayı beraber hedefleyen derneklerin gençlik ve spor kulübü ismini alacağından bahsedilir. Bu kulüpler Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünce oluşturulan resmi kayıt defterine kaydedilip tescili yapılır. Kulüplerin organlarının belirlenmesi, oluşturulan organlarının sorumluluk ve yetkileri, kulüplerin Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünce kontrolü ve yardım faaliyetlerini usulleri , üst dernek yapılandırması için uyulması gereken temel öğeler ve kaideler, gençlik ve spor çalışmalarını yürüteceklerin özellikleri ve burada tatbik edilecek disiplin uygulamaları , kulüplerin resmi

kayıtlarına müteallik kaideler İçişleri Bakanlığı'nın bakan veya müsteşar oluru üzerine Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün tabi bulunduğu Bakanlığın düzenleyecek yürürlüğünü sağlayacak konulacak nizamnameler ile oluşturulacaktır (DK, 2019).

Spor kulüplerinin dernek olarak yapılanmasının birtakım yararları vardır. Örneğin, yapılan bağışların ve muavenet ve gelir kalemlerinden tevkifi , KDV, çeşitli vergi ve harç istisnalarını uygulanması , çeşitli vergi muafiyetinden ve gümrük vergisi istisnalarından istifade edebilmektedirler. Dernek olarak oluşan kulüplerin vergi avantajlarıyla birlikte kamu kuruluşlardan yardım alma durumu, gayrimenkul iktisabı yanında ilaveten izine gerek duyulmaksızın yardım ve bağış toplayabilme imkanlarına sahip oldukları bilinmektedir (Başaran ve Atay, 2003).

Futbol kulüplerinin içinde buldukları özerk yapıları Dernekler Kanunu'ndaki usule benzer olmadan, kendine has bir alan zemininde yapılanmıştır. Dernek statüsünde olan futbol kulüplerinin maçlarda bulunması ve sözleşmenin tarafı olabilmeleri için, ilaveten TFF'ye tescili gerekmektedir. Tescil ise, TFF'nin düzenlediği Futbol Kulüpleri Tescil Talimatı maddeleri dahilinde gerçekleşir. Kulüp için istenen resmi kayıt ölçütleri, FKTT'nin 8'inci maddesinde yazmaktadır.

2.2.4.2.2. Şirket

Özellikle son yıllarda ciddi anlamda ekonomik faaliyet haline dönüşen futbolda bütçelerin yüz milyar dolarları aşarak büyük bir endüstri haline gelmesi, "müşteri" olarak tanımlanan milyonlarca taraftarlarıyla ölçülen futbol kulüplerinin de bu sebepler dolayısıyla ekonomik bir örgüt olarak organize olmasını gerekli kılmıştır. Kulüplerin gelir kaynağını arttıran en önemli faktörlerden biri de kulüplerin birbiriyle rekabet edebilecekleri ekonomik ortamın oluşturulmasıyla gerçekleşir. Sonuç olarak profesyonelleşmenin tam manada sağlanabilmesi, futbol kulüplerinin ticaret şirketi olarak örgütlenebilmeleri ile mümkün olacaktır. Bu sebeple ülkemizde de şirket statüsündeki futbol kulüpleri giderek yaygınlaşmaktadır (İkiz, 2007).

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun 109'un 24'üncü madde 3'üncü fıkrasına göre, kulüpleri kurmak istedikleri profesyonel takımlarını, TTK'de belirtilen özelliklere göre kurabilir, kurulmuş olan şirketlere devredebilir ya da profesyonel anlamda kurulan başkaca sportif faaliyet gösteren şirketlerin takımları ile kiracılık sözleşmesi yapabilirler. Bu maddeden hareketle spor kulüplerinin, profesyonel olarak

kurdukları takımlarını TTK maddelerinden dayanarak alarak kurmaları ya da kurulan şirketlere devir edebilmeleri için hukuk prosedürlerine göre profesyonel olarak nitelendirilen bir spor dalında çalışma göstermeleri gerekmektedir (GSHK, 2019).

Futbol Kulüpleri Tescil Talimatı'nın 14'üncü maddesi, futbol kulüplerinin şirketleşmesiyle ilgili düzenlemeleri içermektedir. Bahsi geçen maddede futbol kulüpleri bulunan şubelerini varlıkları ve borçlarıyla birlikte iktisadi ve ekonomik bir bütün olarak, TTK maddelerine göre kurulan ya da kurulacak anonim ortaklıklara sadece TFF Yönetim Kurulu'nun kararlarına dayanarak devri yapılabilir. TFF'nin Yönetim Kurulu kararının net bir şekilde görülmek istenmesi, TFF'nin şirketleşme yolunda olan kulüpleri kontrol etme ve kanuna uygun bir hale getirme gayesinden kaynaklanır. TFF, futbol kulübünün maddi olarak zararına olacak şirketleşme hareketini engelleme yetkisine sahiptir. İlâveten şirketleşmenin sportif rekabete engel olacak şekilde olmaması gerekmektedir.

Futbolun sektör olarak büyümesi, gelirlerin çeşitliliği, giderlerin yüksekliği futbol kulübünün dernek kapsamında çalışmalarını yerine getirmesini neredeyse mümkün olmayacak hale getirmektedir. Futbol kulüplerinin maddi anlamda büyüme isteği, yabancı futbol takımlarıyla yaşanan kazanma isteği ve kurumsallaşma durumu futbol kulüplerin şirket olma yolunu seçmesindeki ana etkenlerden biridir. İngiltere'de Manchester United, İtalya'da Juventus ve A.C.Milan, Portekiz'de F.C.Porto ve Sporting Lisbon gibi Avrupa'daki bu kulüpler şirketleşme sebebiyle büyük başarılarla sahip olmuştur. Ülkemizde şirketleşmeye yönelik ilk kulüp Malatyaspor'dur. Yaşadıkları ekonomik sıkıntıları aza indirmek ve kulübün devam ettirebilmek amacıyla Malatyaspor şirket olmaya evrilmiş ve Malatya Spor Tesis İşletmecilik ve Ticaret Anonim Şirketi ismiyle teşkilatlanmıştır. Beynelmilel mecrada muvaffakiyet ve gün geçtikçe yükselen çekişmenin sebep olduğu ekstra masrafları en aza çekmek adına Galatasaray, Beşiktaş ve Fenerbahçe gibi milli ligin en popüler kulüpleri de kısa zaman önce şirket olma yolunu seçmiştir (İkiz, 2007).

Ülkemizde şirket haline gelen futbol kulüplerinin hâkim ortağının dernek olduğu gözlenmektedir. Esas amaç ekonomik olarak yarar sağlamak düşüncesi olsa da güçlü tarafın dernek olması, şirketleşme başarısının tam zıttı bir yönde hareket etmesine sebebiyet vermektedir. Zira bu durumda şirketin mameleki hakkında oluşturulacak kararlar için, dernekçe olağan veya olağanüstü mali genel kurula gidilmesi genel kurul tarafından yönetim kuruluna öncelikle müsaade ve yetki verilmesi gerekliliği bulunup ki bu hal ekonomik sportif ve ticari hızlı ticaret hayatın hızına uygun düşmemektedir. Başka bir ifade ile şirketin esas ortağının dernek olması, işin uygulamadaki önemini yok etmektedir (Helvacı, 2005).

2.2.5. İşyeri Kavramı

İşyerinin tanımı İş Kanunu'nun 2. Madde 1. fıkrasında, işveren açısından mal ya da hizmet sunmak maksadıyla parasal olan ya da olmayan faktörler ile işçinin beraber örgütlendiği yer şeklinde tanımlanır. Öte taraftan aynı kanun da işverenin iş mahallinde ürettiği mal ya da hizmetle özellik açısından benzerliği olan ve ortak yönetim içerisinde teşkilatlanan yerler (işyerine bağlı yerler) ile istirahatane, bebek bakım yeri , yemekhane , konaklama, temizlik, banyo, sağlık, özbakım, beden ve hizmet içi eğitimi ve bahçe gibi diğer mekanlar ve araçlar da işyerinden sayılır hükmüne yer verir. Bu hüküm bildirildikten sonra aynı madde üçüncü fıkrada işyerinin, işyerine bağlı yerler, müstemilat ve araçlarla kurulan iş düzeni çerçevesinde bir birlik olduğunu ifade etmektedir. Bunlardan yola çıkarak işyeri sadece işin gerçekleştirildiği konum değil, işyerine bağlı bulunan yerler ve eklentilerle araçlardan oluşan ve işverenin belli bir teknik gayesi sürekli olarak izlediği örgütlenmiş topluluk biçiminde tanımlamaktayız (Demircioğlu, 2010).

Bu sebeple esas işyeri, futbolcunun futbol çalışmalarını en verimli biçimde ortaya koyması namına kendisine çeşitli teknik altyapının hazırlandığı kulüp ya da şirketin merkezidir. Farklı bir ifadeyle, futbol müsabakası şeklinde açık bir hizmetin ortaya konulması için gereken bütün örgütlenmenin düzenlendiği kulüp merkezi asıl işyeridir (Baştürk, 2007).

İşyerine bağlı bulunan mekanlar, işin özellikleri ve gerçekleştirilmesi açısından esas işyerine bağlı bulunan alanları da kapsar. Burdaki bağlılık, her şeyden önce işyerlerindeki çalışmaların birbirlerinin eksiklerini gidermeyi, ekonomik beraberlik içerisinde bulunmaları ve benzer faaliyet içinde olmalarını gerektirir. Bu çerçeveden düşünüldüğünde uzmanlaşmış futbol bakışında esas işyeri teşkilatına dahil yerler, futbol gruplarının maçlarına çalıştıkları kulüp bina ve müstemilatları, antrenman alanları, mevsimlik antrenman merkezleridir. Bunlara ek olarak kulübe ait ya da kulüpce kiralanan statlar, esas işyeri teşkilatına dahil yerler olarak nitelendirilmelidir (Narmanlıoğlu, 1998).

2.2.6. Sözleşmenin Şekli

Tarafların iradelerini açıklarken şekil şartlarına uyma mecburiyeti, sözleşmenin kapsadığı alanı basitçe belirleme, tarafları dikkatli biçimde harekete sevk etme, sonucunda ispat yönünden önem taşımakta ve yararlı olmaktadır. 6098 sayılı TBK'da, belirtilen hizmet sözleşmesi sıhhat şekline bağlanmamıştır (Reisoğlu, 2014).

Türk Borçlar Kanunu'nun kendi sistematığı, sözleşmelerde bulunan şekil şartını istisnai yapmaktadır (TBK.md.12). TBK, sözleşmeler yapılırken bu sözleşmelerin bireylerin ihtiyaçlarına göre, en kısa sürede olduğunca çabuk yapılmasını ve sona erdirilmesini tercih etmektedir (Eren, 2014). Buradan hareketle kanunda ya da sözleşmede belirtilmemişse sözleşmeler şekil şartına bağlı olmamaktadır. TBK hükümlerinde "hizmet sözleşmesi" için de böyle bir şart öngörmemektedir.

Ülkemizde futbolla ilgilenen kurum Türkiye Futbol Federasyonu, FIFA'nın kurallarına uyacak biçimde düzenleyip duyurduğu, günümüzde de geçerliliği devam eden Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın 2. maddesiyle anlaşmayı ifade etmektedir. Bu talimata göre sözleşmenin bir benzeri Türkiye Futbol Federasyonu tarafından hazırlanan ve her iki tarafça imzalanması ispatlanmak amacıyla zorunlu görülen tip profesyonel futbolcu sözleşmesidir. Fakat önceki düzenlemenin tam tersi geçerli talimat, FIFA kurallarına uyumlu şekilde taraflar için yapılacak sözleşmeyi kesin ve net kurallarla sınırlamamakta, sadece anlaşmanın genel sınırlarını çizmektedir. TFF'nin Talimat'ında sözleşmelerin maddeleri ile alakalı bir düzenleme bulunmuyorsa da TFF'nin internet adresinden yayınlanan Tek Tip Sözleşme örneğinde bazı ayrıntılara yer verilmiştir. Bu sözleşme örneğine bakıldığında, anlaşmada taraflara ait açık kimlik ve adres bilgileri, eğer temsilci varsa temsilcilerinin bilgileri, futbolcuların alacakları paranın hangi usullerle ve nasıl olacağının bildirilmesi hususunda düzenlenen ücret meblağ bölümü ve tarafların kişisel hükümleri için boş kalan hususi şartlar kısmı da mevcuttur. Hususi şartlar bölümüyle alakalı en önemli durum ise tarafların bu bölümü kanun ve talimat hükümlerine aykırı olmayacak şekilde düzenlemesidir (TFF, 2019).

Ulusal düzeyde yaşanan sözleşmelerle Türkiye Futbol Federasyonu sorumlu iken uluslararası anlamda futbolu geliştirmek hedefini sağlamak amacıyla üstlenen FIFA, kulüplerle futbolcuların arasındaki anlaşmalarda bulunması lazım olan asgari kuralları belirtmeye çalışmıştır. FIFA'nın yayınladığı 1171 nolu genelgeyle üye olan ülke futbol federasyonlarına futbol-kulüp ilişkilerine doğru devam etmesi ve korunması amacıyla tek bir anlaşmada olması gerekli en az zorunlulukları belirtmiştir. Bahsedilen genelgeyle 1. maddesindeki tek tip sözleşmede her iki tarafın ismi, soyisimleri, doğum günleri, tabiyetleri, sporcunun tebligata yarar açık adresi , aynı şekilde kulübün ünvanı adı , tebligata yarar adresi bulunmalıdır. Genelgenin 4. maddesinde kulübün ve sporcunun sorumlulukları, 6. maddesinde ise futbolcunun isim ve ünvan hakları, 8. madde çerçevesinde kulübün disiplin kuralları benzeri esas faktörlerin mukavelede yer alması belirtilmiştir. Ancak FIFA, federasyonlara tek tip bir sözleşme sunmamış sıkı şekil şartlarından ziyade içini taraflarca istekleri doğrultusunda şekil alacak ve tarafların arzusunu belli edecek bir mukavele olmasını hedeflemiştir (FIFA, 2019).

Türkiye Futbol Federasyonu tarafından yapılacak tescilin hukuki niteliğine de bakmak gerekmektedir. Türkiye Futbol Federasyonu tescilinin, sözleşmenin taraflara bildirilmesini gaye edindiği göz önünde tutularak açıklayıcı nitelikte olduğu söylenmiştir. Karşıt görüş ise tescilin, sözleşmenin yürürlüğe girmesini sağlaması, profesyonel futbol oynayabilmek için kural olmasını göz önünde bulundurarak tescilin kurucu nitelikte olduğunu belirtmektedir. Katıldığımız ilk görüşe göre; TFF tescilinin, esasen sözleşmenin geçerli şekilde kurulduğunu, futbolcunun kulüp için futbol oynamasında herhangi bir sakınca olmadığını belirlemesi tescilin açıklayıcı niteliğini göz önüne sermektedir. Sözleşmenin tescil amacı ile Türkiye Futbol Federasyonu'na ibrazının geçerlilik maksadıyla değil düzenin sağlanması, uyumsuzluklarda delil elde edilmesi amacıyla yapıldığı düşünülmektedir. Bu nedenle tescil olunmayan sözleşmeye göre futbolcu her ne kadar kulübe bağlı olarak futbol oynayamasa da sözleşmenin hukuken yok hükmünde olmadığı düşünülmelidir. Sözleşmeler tescil için Türkiye Futbol Federasyonu'na zamanında ulaşmazsa kurulmuş ama hukuki sonuca sebep vermeyecek sözleşmeler olarak kabul görülmelidir. Benzer şekilde sözleşmenin belirlenen süresinde Türkiye Futbol Federasyonu'na ulaşamaması sebebiyle zarar gören kişilerin zarara neden olan kişilerden tazmin edilmesini talep edebilecekleri ifade edilmektedir (Şahankaya, 2015).

Birde sözleşme taslağı tabiri vardır. Sözleşme taslağı; tarafların anlaşmaya vardıkları birtakım hususları yazılı hale getirmelerine rağmen anlaşma sağlanması gerekli görülen bütün noktalarda uzlaşmalarını halini ifade etmektedir. Burada araştırılması gereken husus; tarafların anlaşmış oldukları bölümlerin kendi başlarına hüküm ifade etmeye ehil olması ve tarafların sözleşme kurma niyetlerinin TBK.md.2 doğrultusunda açığa çıkmasıdır (Ayrancı, 2006).

2.2.7. Sözleşmenin Süresi

Profesyonel futbolcu sözleşmelerinin belirli sürede olmasının en önemli nedeni futbolcuların yirmi beş yaşındaki performansının aynısını 35 yaşında benzer şekilde gösterebilmesi çok mümkün olmadığı için profesyonel futbolcu anlaşmalarının süresinin bulunması sporun doğası gereğidir. Futbol kulüplerinin de kendi çıkarları doğrultusunda takım için çeşitli futbolcu stratejilerini izleyerek, başarılı, dinamik ve genç bir takım oluşturmak namına bazı futbolcularla uzunca zaman çalışmayı düşünmemesi mümkündür. Futbol bir takım oyunudur. Takım oyunu olmasının gerektirdiği nedenlerden ötürü futbolcuların uyumlu olması ve futbolcunun aktif olabildiği çok uzun olmayan sürecinde futbol yaşantısını mümkün olabildiğince en güzel biçimde geçirebilmesi konusundaki çıkarları, tarafların uzun müddetli

mukavele yapmak suretiyle mukavele sömürüsü içine girmelerini mümkün kılmaz. Bu nedenledir ki her iki tarafın karşılıklı çıkarları da göz önünde bulunduğunda uzmanlaşmış futbolcu anlaşmasının belirli bir zamanla akdedilmesi, işin gereğinden ortaya çıktığı üzere, PFST Yönergesine göre bir çeşit mecburiyet şeklinde de göz önüne gelebilir (Ertaş, 1998).

Sözleşmenin süresi konusunda bir ayrıcalık Talimat'ın 19. madde ikinci fıkrasında düzenlenmiştir. Bu düzenlemeyle 18 yaşını doldurmayan futbolcularla imzalanacak anlaşmaların süresinin üç yıldan çok olamayacağı belirtilmiştir.

Talimat, 19. madde üçüncü fıkrada sözleşmelerin bitiş tarihini belirlemiştir. Sözleşmenin bitiş tarihi 31 Mayıs şeklinde tespiti şart koşmuştur. Daha anlaşılır bir tabirle bir imzalanan bütün profesyonel futbolcu anlaşmaları Mayıs ayının otuz birinci gününde sona erer. Bu durumun tek farklılığı resmi maçların anlaşmanın bitiş tarihinden sonra da süregelmesi halinde ortaya çıkmaktadır. Böyle bir durum yaşanması halinde ilgili yasal düzenlemeye göre, mukavele resmi karşılaşmaların sona erene dek uzar (TFF, 2019).

Talimat'ın 20. Maddesinde anlaşmalı kulüp ile akdedilen son mukavelenin kaydı ve onayı sırasında, akdedildiğinde geçerli bulunan olan anlaşmanın kalan süresiyle son anlaşmanın zamanı beraber dikkate alınır. Her iki mukavelenin toplam müddeti 5 seneyi geçerse tescil edilecek kısım beş seneyi aşamaz ancak mer'î mukavele sezon bitiminde sonlanacaksa halihazır sözleşmedeki süreye bakılmaksızın 5 sene olarak tescil edilir (TFF, 2019).

2.3. Uygulanacak Hükümler

Bu bölümde üzerinde duracağımız hususlar, kulüplerle futbolcuların arasında oluşan iş anlaşmasında yapılacak hükümlerin belirlenmesi, tarafların arasındaki iş birlikteliğinin kurulması, hükümlerinin oluşması ve sona ermesi durumunda meydana gelecek hak ve borçların düzenlenmesi konularıdır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun, 4. madde (g) bendinde profesyonel oyuncular, kanunlar kapsamında olmadığı için, profesyonel futbolcular tarafından "Hizmet Akdi" başlığında bulunan 313. madde ve devamındaki 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun düzenleme çeşitlerinden ilk olarak uygulanması düşünülebilir. Fakat futbol çalışmalarının kendi yapısı içinde düzenlenmesi ve Türkiye Futbol Federasyonu'nun konuyla ilgili belirledikleri kuralları göz önünde bulundurulduğunda profesyonel futbolcular tarafından özel hüküm şeklinde olan futbolla ilgili düzenlemelerin ilk olarak göz önünde bulundurulması daha doğru olur. Bu şekilde tarafların arasında olan ilişkinin belirlenmesinde uygulanacak hukuk normlar hiyerarşisi

benzeri gibi öncelikle özel hükümler olmadığı takdirde TFF tarafından düzenlenen yönerge, futbolla alakalı farklı düzenlemeler, Borçlar Kanunu ve İş Hukuku mevzuatı uygulanmalıdır.

Sözleşmenin tarafında bulunan kulüp ve futbolcular, mer'i hukukun emrettiği yasal düzenlemelerin tamamına , uymak zorunda oldukları insani ve ahlaki davranış biçimlerine futbol etiğine ve edebe muhalif olmamak şartıyla, anlaşmanın kurallarını serbestçe belirlemeleri ve bu düzenlemeleri Türkiye Futbol Federasyonunca düzenlenen tip sözleşmenin özel maddeler konulu bölümünde yer vermeleri mümkündür.

Taraflar arasında oluşacak herhangi bir uyuşmazlık için aranacak çözüm yolunda eğer ki sözleşme yetersiz kalırsa, Türkiye Futbol Federasyonunca hazırlanarak duyurulan Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'ndan yararlanılarak çözüm bulunur.

Türkiye'deki bütün futbol çalışmalarını yürütmek, düzenlemek ve denetlemekle yetkili Türkiye Futbol Federasyonu, 5894 sayılı Kanunun 3. maddesinin (c) bendine göre UEFA ve FIFA'nın sorumlu kurumlarıyla belirlenen kuralların gerektirdiği şekilde uygulanmasını sağlamak ve ulusal kurallar düzenlemek anlamında görevlendirilmiştir. Türkiye Futbol Federasyonu, kanun tarafından izin verildiği bu sorumluluk kapsamında, üyesi olduğu FIFA ve UEFA kurallarına uyumlu şekilde, Türkiye Futbol Federasyonu'nun resmi web adresinde yayımlandığı zaman yürürlüğe girecek talimatlarla profesyonel oyuncular ile kulüpler arasındaki fiili hukuki ilişkilerin düzenlenmesi için "Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı" düzenlemiştir. 10.06.2009 tarihinden itibaren geçerliliği olan PFSTT'nin "Amaç" başlığını taşıyan 1. Maddesinde Talimatın, profesyonel futbolcularla ilgili transferlerin nasıl yapılacağını, futbolcuların çalışma koşullarını, kulüpler ile uzmanlaşmış futbolcuların hakları ile sorumluluklarını belirgin hale getirmek amacıyla oluşturulmuştur. Yönergede, kulüpler ile profesyonel futbolcular arasında akdedilecek mukavelelerin koşulları düzenlemiş, sözleşme müddetleri , sözleşmelerin yapılacağı zamanları, futbolcu ve kulüp için sözleşmeden doğan sorumluluklar, feshetme yolları, futbolcuların mevcut kulüplerinden ayrılıp farklı kulüplere transfer olmaları benzeri konular detaylı bir şekilde düzenlenmiştir. Dolayısıyla, emredici kanunlara ters düşmeyen talimat maddelerinin anlaşma kurallarından sonra ilk olarak uygulanması gerekmektedir. Fakat kulüple futbolcunun arasında iletişimi sağlayan bahsedilen Talimat'ta belirli bir madde bulunmazsa, futbol ile alakalı başka düzenlemelerden sonra Borçlar Kanunu'nun hizmet anlaşmasıyla ilgili hükümlere gidilmelidir (Aksoy, 2010).

Futbolla ilgili diğer düzenlemeler tabirinden kastedilmek istenen, TFF'nin üyeliğinin olduğu FIFA ve UEFA'nın birtakım düzenlemelerdir. Bu düzenlemeler FIFA ve UEFA'nın çıkardığı yönergeler ve sirkülerlerdir. 5894 Sayılı Kanun'un 4. maddesinde net bir şekilde belirtildiği üzere TFF, FIFA ve UEFA'ya üyedir. Bundan dolayı 3. Maddede de belirtildiğine

üzere Türkiye Futbol Federasyonu tarafından çıkarılacak bütün yasal düzenlemelerin hem mer'î hukuka hem de UEFA ve FIFA genelgelerine ve talimatlarıyla çelişmemek zorunluluğu vardır (TFF, 2019).

Futbolun kendi bünyesindeki düzenlemelerinden sonra hukuksal olarak normlar hiyerarşisine atıfta bulunularak, Borçlar Kanununun uygulanması doğru olduğu gibi, 1445 sayılı İş Kanunu ve gerekli olduğu hallerde 4857 sayılı İş Kanununun alanı haricinde olan uzmanlaşmış futbolcularla ilişkili Yönergelerde belirlenmeyen konu ve alanlarda, 818 sayılı Borçlar Kanunu uygulamalarına başvurulabilir. Borçlar Kanunu'nun 313. madde ve devamında uygulanmalıdır. Bunların yanında iş akdinde belirtilen şartlarda iş kanunundaki şekilde detaylı ve işçiyi koruyan özelliklerde bulunmamaktadır. Yine futbolcu ile kulüp arasındaki imzalanan sözleşmelerin Talimat maddelerine aykırı olmaması gibi aynı şekilde Borçlar kanununda bulunan emredici hukuk kurallarına da aykırı olamaz.

2.4. Sözleşmeden Kaynaklanan Borçlar ve Haklar

2.4.1. Futbolcunun Borçları

Profesyonel futbolcu sözleşmeleri hem futbolcu hem de kulübe borç doğuran niteliktedir. Profesyonel futbolcunun yüklendiği borçlar sözleşmeden kaynaklanmanın yanında FIFA ve PFSTT tarafından yapılan düzenlemelerde futbolculara borç yükümlülükleri getirmektedir. Futbolcunun yükümlülükleri diğer taraftan kulübün haklarını teşkil etmektedir. Bu kapsamda çalışma, bağlılık, kurallara riayet borçları ve sözleşmeden kaynaklı borçlar ele alınmıştır.

2.4.1. 1. Çalışma Borcu

Profesyonel futbolcunun en önemli yükümlülüğü, kulübünden aldığı ücret karşılığında TFF talimatları ve sözleşmeden kaynaklı çalışma yükümlülüğüdür (Petek, 2007). Yerine getirilecek işin özelliği gereği, futbolcu işi şahsen yerine getirmelidir (Narmanlıoğlu, 1998). Futbolcu genel olarak futbol oynayarak çalışma borcunu yerine getirmiş olur. Ayrıca futbolcunun kulübünün ulusal ve uluslararası her müsabakaya katkı sağlayacak şekilde dahil olması, çalışma borcunun yerine getirilmesinin bir parçasıdır. TFF tarafından hazırlanan ve

yayınlanan “Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin” futbolcunun, kulübünün katıldığı ulusal ve uluslararası her maçta ve hazırlık çalışmalarına katılma yükümlülüğü olduğu belirtilmiştir. Sözleşmedeki bu hüküm çalışma yükümlülüğünün kapsamını belirlemektedir.

FIFA hükümlerine uyarınca futbolcu, takımda olduğu sürece elinden geldiğince iyi performans sergilemelidir (FIFA, 2019). Bu hüküm, futbolcunun çalışma yükümlülüğünün düzgün biçimde yerine getirmesini gerektirir. Borçlar Kanunu’nun 321. madde ilk fıkrasına göre çalışan, anlaşma doğrultusunda yüklendiği çalışma borcunu, itinayla yerine getirmelidir. Eğer bir maç da oynayacak ise olabildiğince iyi olmalı, mesleki bilgi ve nitelikleriyle hareket etmelidir. Aynı zamanda çalışma borcu, sadece müsabakalara sınırlı olmayıp aynı zamanda bu müsabakalar için düzenli çalışma ve antrenmanlar da çalışma borcu dahilinde değerlendirilmektedir. Futbolcunun düzensiz antrenman yapması ya da antrenmanlara geç gelmesi çalışma borcuna uygun davranmadığı anlamına gelir.

Çalışma yükümlülüğünü yeksek oranda uymayan futbolcunun sözleşmesi, kulübü tarafından sona erdirilebileceği ya da disiplin talimatları çerçevesinde disiplin cezaları da uygulanabilmektedir (Petek, 2007). Futbolcular çalışma yükümlülüğünü yerine getirirken, diğer çalışmalar gibi belirli çalışma zamanları olmamaktadır. Antrenman programı, kamp devreleri, müsabakalar şeklinde futbolcunun çalışma süresini oluşturan düzenlemeler bir arada olduğunda, futbolcunun sıradan iş görenden daha fazla çalıştığı olabilir (Petek, 2007). Ancak futbolculara fazla mesai ödenmesi mümkün değildir (Petek ve Baştürk, 2017). Çalışma saatlerinin bir futbolcu için dayanılmaz olması veya bireysel haklarının ihlalinin var olduğu koşullarda futbolcunun antrenmanlara katılmama hakkının var olduğu görüşü benimsenmiştir.

2.4.1.2. Bağlılık borcu

Diğer sözleşmelerden ayrı biçimde, İş sözleşmeleri, çalışan ve işveren arasında şahsi ilişki kuran niteliği gereği bağlılık olmasını gerektirir. Bu bağlılık işveren açısından çalışanı kollama, çalışan açınsındansa işyerinin menfaatini gözetme, işverenin mali, mesleki yahut ticari veya mesleki olarak olası tüm zararlı eylemlerden uzak durma yükümlülüğü şeklinde ortaya çıkar (Süzek, 2009). Futbolcunun kulübe karşı olan bağlılık borcunun kapsamı sır saklama, rekabet yasağı ve spor etiğine uygun hareket etme şeklindedir.

2.4.1.3. Sır Saklama Borcu

Sır saklama borcu, futbolcuların kulüpler ve başka futbolculara ilişkin bilgileri, anlaşma ilişkisi devam halindeyken ve son bulduktan sonra da gizli tutmasını, bunları diğer taraflara açıklamamasını belirtir (Petek, 2007). Futbolcunun oynanacağı maçla ilgili yapılan takımın stratejik çalışmasıyla ilgili bilgiyi kamuya ifade etmesi ya da diğer kulüplerin kendi takımı aleyhine bilgi sızdırması, sır saklama borcunun ihlaline neden olur.

2.4.1.4. Rekabet Yasağı

Futbolcunun rekabet yasağı borcu, Profesyonel Futbolcu İş Sözleşmesi'nin getirdiği bağlılık borcunu doğal netice olarak, sözleşme devam ederken veya sözleşme son bulduktan sonra da varlığını koruyabilir. Rekabet yasağı borcu, spor çalışmalarından çok pazarlama ve medya konularında ortaya çıkmaktadır. Kulüpler, belirli marka ve ürünleri kullanmak için sözleşmeler yaparlar. Kulübün sözleşme yaptığı sponsor şirket mallarından çeşitli marka veya ürünü kullanan futbolcuya borç ihlali sonucunu çıkabilir. Kulüplerin yönetim hakları anlamında futbolcularına bu konuda bir engelleme yapmadığı ya da net olarak izin verdikleri durumda, futbolcu kendi tercih ettiği ürün ve markayı kullanabilir.

Futbolcunun sözleşmesi bittikten sonra kulübüyle rekabet etmemesini gerektiren yasadan mütevellit bir borcu yoktur. Profesyonel futbolcu sözleşmesinin son bulmasından sonra, rekabet yasağı borcu, sadece taraflarca yazılı şekilde olması kaydıyla olabilir yazılı şekilde olması ispat şartıdır.

Futbolcunun bir başka kulüp ile sözleşme imzalamaması maddesini barındıran sözleşmeler yapılabilmektedir. Özellikle yurt dışına transferi gerçekleşen futbolcuların, Türkiye'ye sadece bir zaman sonra geleceğini ya da Türkiye'ye gelmesi halinde yalnızca eski kulübüyle anlaşma yapabileceğini belirten şartları içeren sözleşmeler olabilmektedir. Böyle anlaşmalar, Borçlar Kanunu'nun rekabet yasağını belirten 348 ve devamı maddelerde düzenlendiği manada rekabet yasağı şartı veya mukavelesi özelliği taşımayıp ilgili kanun maddelerinin uygulama yeri olmamaktadır (Petek, 2007). Ayrıca Bu kapsamdaki anlaşmaların rekabet yasağı şartı veya sözleşmesi olarak tespiti ile Borçlar Kanunu 348 ve sair maddelerin uygulanması gerekliliğini, nihayetinde yapılan anlaşmaların da futbolcunun maddi geleceğini zorlaştırması nedeniyle, bu şartı veya münferiden yapılan bu tip rekabet yasağı içeren kulüp ile futbolcunun akdettiği sözleşmelerin geçersiz bulunduğu düşünülmelidir (Baştürk, 2005).

2.4.1.5. Spor Ahlakına Uygun Davranma Borcu

TFF, futbolun dürüst ve düzgün kurallara bağlı bir biçimde oynanabilmesi sağlamak niyeti ve bu kurallara da uyum sağlayan sporcuları ödül ile mükafatlandırmak için 1993 yılında yayınlanan Türkiye Futbol Federasyonu Fair Play Talimatını (RG, 2019) düzenlemiştir. Talimat'ın 5. maddesinde Fair Play kavramının ne olduğu belirtilmektedir. Buradan hareketle, maçlarda bulunan kulüplerin ve oyuncuların, oyunun kurallarına uymaları, diğer takımın oyuncularına ve hakemlere sportmence davranmaları, maçlarda bulunan tüm kişilerin maç başlamadan, maçta , sonrasında , sonuca hakemlere ve kararlara saygılı davranmaları Fair Play hareketleri şeklinde tanımlanmıştır.

Fiar Play'e aykırı davranmak dürüstlük borcuna ve spor etiğine uygun hareket etme yükümlülüğüne aykırı bir davranış şeklidir. Sporcu ; işi kurallara uygun ve doğru ahlaklı bir şekilde yapması aynı zamanda sporcunun fiziki güçlendirici biyolojik ve kimyasal maddeleri kullanmaması ve doping yapmamasını gerektirir. Doping, sporcu başarısını suni biçimde arttırmak amacıyla , sağlığa aykırı olabilen, hatta zararlı maddelerin veya birtakım yöntemlerin kasdi şekilde kullanımınıdır (Blanpain, 2007). Doping kullanan uzmanlaşmış futbolcu işi dürüst yapmadığı gibi, ayrıca kendisinin , kulübün ve spora olan saygının zarar görmesine dahi sebep olmaktadır. Bu bağlamda çok açık bir şekilde doping yapan futbolcunun spor ahlakına uygun davranmadığını ve bu borcunu ihlal ettiği açıkça ortadadır.

Yüce Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün dediği gibi sporcunun asli vazifesi “Zeki , Çevik ve Ahlaklı olmasıdır.”

Futbolcunun ; futbol müsabakasının sonucunu etkilemek ,değiştirmek amacıyla herhangi bir menfaat elde etmek veya menfaat elde etmeksizin art niyetle yaptığı spor etiğine kesinlikle uygun olmayan davranış şekli olan şike de spor ahlakı ile bağdaşmaz. Futbolcunun herhangi bir edim veya menfaat için kulübün çıkarlarına aykırı davranış ve tutumu da spor etiğine aykırı hareketi de bağlılık borcuna aykırılık oluşturur

2.4.1.6. Kurallara Uyuma Borcu

Profesyonel futbolcuların, sözleşme imzaladıkları bağlı oldukları kulüplerinin verdikleri emirlere, talimatlara ve kurallara uymak zorunlulukları bulunmaktadır. Bu bir çalışma disiplindir ve bu sayede de kulüpler ve futbolcuların başarıları artar. Kulüp ile profesyonel futbolcu arasında bir anlaşma yapılır ve futbolcular bu anlaşmanın da bir gereği olarak orada yer alan emirlere, kurallara ve talimatlara bakıp haberdar olup bunlara uymak

zorundadırlar. Fakat kulübün de yönetim hakkından faydalanıp verdiği emir ve talimatların da dürüstlük adabına uyması zorunluluğu vardır. Genelde de futbol kulüplerinin talimatları, profesyonel futbolun ihtiyaçlarından var olur. Örneğin, mevsimlik konaklamalı antrenman dönemlerinde, futbolcuların kulüp konaklama alanından ayrılmaması yahut deplasman müsabakalarına kafile olarak gidilmesi şeklindeki talimatlara futbolcunun uymakla yükümlü olduğunu düşünüyoruz. Uygulamanın bir boyutunda futbolcuların özel yaşantılarına ve sağlıklarına dikkat etmeleri için kulüpler birtakım kurallar öngörmektedir. Fakat yine de futbolcunun işyeri sayılan yerler dışındaki alanlara müdahalesi, işyerindeki kural ve talimatlardan farklıdır. Günümüzde kulüpler, bu durumu futbolcunun sportif gücünün düşeceği endişesiyle ortada var olan bir zarar oluşmamışken dahi özel hayatına müdahalede bulunarak kullanmaktadırlar. Maalesef futbolcunun sportif gücünün korunması namına işi harici kişisel yaşamına müdahale imkânı tanımak, kanaatimizce işverenin idare hakkının sınırlarının genişlemesine ve bu suretle sporcu/işçinin kişisel yaşam hakkını ve alnını aşırı şekilde kısıtlar. Buradan hareketle, kulüpler futbolcuların işyeri dışarısında sayılan yerlerde özel hayatına müdahale edecek olan talimatlar açısından futbolcunun talimatlara uymak borcunu taşımadığı olmadığı fikrindeyiz. Bu sebeple bu talimatlar, uyulması şart olan talimatlardan ziyade uyarı veya hatırlatma şeklinde tanımlanabilir (Sevimli, 2006).

Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nda Öngörölmüş Borçlar "Futbolcuların Yükümlülükleri" başlıklı, Profesyonel Futbolcu Statüsü ve Transfer Talimatı'nın 25. maddesi, futbolcu sözleşmesinde yer alan edimler dışındaki sair mükellefiyetleri düzenlemektedir. Bu başlık altında yer alan borçlar aşağıda sıralanmıştır:

- a) Müsabakalara katılmak için kendisi tarafından yapılması gereken işlemleri takip etmek ve tamamlamak, gerekli belgeleri temin etmek.
- b) TFF'nin ve Kulübün düzenlediği kurs, ders ve konferanslara katılmak.
- c) Hastalık veya sakatlık nedeni ile alınacak istirahat raporlarını beş gün içerisinde kulübüne ve TFF'ye bildirmek.

2.4.2. Futbolcu Hakları

2.4.2.1. Ücret İsteme Hakkı

Kulübün en temel sorumluluklarını ücret oluşturmaktadır. Ücret profesyonel sporcunun en esas talebidir. Borçlar Kanunu'nun hizmet ile ilgili anlaşmasını düzenleyen 313. madde, işverenin en önemli borcunun ücret verme olduğu belirtip 323. madde de işverenin, imzalanan mukavelede belirlenen ücreti ödemekle sorumlu olduğu belirtilmiştir. PFSTT'nin "Tanımlar" başlığını taşıyan 2. maddesi, ücreti, futbolcunun anlaşmadaki edimleri karşılığında hak edip para veya parayla ölçülen değerler şeklinde ifade etmiştir. Talimat'ın 21. maddesi de yine ücreti, profesyonel futbolcu iş sözleşmesinde bildirilmesi şart olan ve futbolcuya aylık asgari ücret miktarının aşağısında olmaması şartıyla ödenen tutar olduğunu bildirmiştir. Futbolcuya ödenecek paranın net mi brüt mü şeklinde düzenlenebileceği mukavelede belirtilebilir. Fakat mukavelede belirlenen ücretinin kesintilerden sonra geri kalan miktar mi yoksa kesintisiz mi olacağı konusunda bir açıklama sarahaten yok ise, ücretin kesintisiz belirlendiği anlaşılmalıdır (Petek, 2007).

PFSTT'de açıkça bir madde veya düzenleme olmamasına rağmen Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun 16.08.2007 tarih, 2007/232 Esas ve 2007/241 Karar nolu kararında da belirttiği üzere mukavelede belirlenen ücretinin kesintilerden sonra geri kalan miktar mi yoksa kesintisiz mi olacağı konusunda bir açıklama sarahaten yok ise, ücretin kesintisiz belirlendiği anlaşılmalıdır (TFF, 2019). 2009-2010 sezonundan itibaren, Türkiye Futbol Federasyonu tek tip profesyonel futbolcu sözleşmesi belirlemiştir. Burada futbolculara, aylık ücretle birlikte maç başına para ya da kulüp tarafından sözü edilen farklı değerlerin ücret şeklinde verilebileceği belirtilmektedir. Futbolcuyu takımına katmak amacıyla kulüpler ilaveten transfer ücreti ismiyle futbolcuya ödeme de yapmaktadırlar.

2.4.2.2. Yıllık Ücretli İzin Hakkı

Futbolcuların istirahat etmek maksadıyla hizmet sorumluluğundan arı olduğu dönemi ifade eden kavrama izin, denir. Borçlar Kanunu'nun 334. maddesinde işveren tarafın işçinin dinlenmesi için belirtilen saat ve günlerde izin verebileceğini düzenlenmiş olsa da bu hükmün direk futbolculara uyarlanması, futbolcuların sportif etkinlik döneminde çalışma ve müsabaka eksikliğini yaratır. FIFPro(Uluslararası Futbol Oyuncuları Birliği) ile UEFA arasında 2007

yılında yayımlanan anlaşma maddelerinin birinci ekinde yer alan “Avrupalı Profesyonel Futbolcu Sözleşmelerinin Asgari Gereksinimleri” başlıklı bölümün 4. maddesinin 7. bendine göre, on iki aylık süre için en az dört hafta futbolcuya izin verileceği ve iznin normal sezon dışındaki zamanda kullanılabileceği düzenlenmiştir (FIFA, 2019). 5894 sayılı Kanun ile Türkiye Futbol Federasyonu’nun görevi FIFA ve UEFA tarafından konulan kurallar ile yeknesaklık sağlanması için bu kural Türkiye için de geçerlidir.

2.4.2.3. Sendikal Haklar

Sendikalar Kanunu’nun 3. maddesi, iş alanına göre sendikalaşma faaliyetlerinin yürütülmesini kabul etmiştir. Bu kurala göre de ülkemizde icra edilen meslekler gruplara ayrılmış ve her gruba farklı bir işkolu ismi verilmiştir. İşçi ve işveren sendikalarının kurulabilecekleri işkoluna dahil olan işlerin neler olacağı ise İşkolları Tüzüğü’nde (RG, 2019) belirlenmiştir. İşkolları Tüzüğü’nde futbolcuların düzenlendiği, sporculara münhasır işkolu yoktur. Tüzük’te düzenlenen Genel İşler işkolu, Tüzük’te olmayan işler içindir. Bu nedenle profesyonel futbolcuların İşkolları Tüzüğü’nde nerdeyse tahdidi, sınırlı sayıda sayılan işkolları içinde “Genel İşler” kapsamında değerlendirilmesi mümkündür (Küçükgüngör, 1998). Ülkemizde “Genel İşler” işkolunda Türkiye Profesyonel Futbolcular Sendikası 1965 yılında kurulmuş, 1975 yılında bu ‘Futbol-İş’ şeklinde düzenlenmiş ama çalışmaları uzun sürmeden 1984 yılında Sendikalar Kanunu hükümleri uyarınca feshedilmiş sayılmıştır (Baştürk, 2005).

2.4.2.3. Sosyal Sigorta Hakları

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun 78/4. maddesinin (a)bendi uyarınca bir iş akdine dayanarak bir ya da birden çok işveren tarafından çalıştırılanlar, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu mucibince sigortalı sayılırlar. Aynı Kanunun 6. maddesinde sayılan istisnalar arasında da sporcular bulunmadığı için, kulüplerinden ücret alarak spor yapan profesyonel sporcuların, 5510 sayılı Kanun gereğince sigortalı sayılmaları gerekir.

Futbol Federasyonunca düzenlenen ve yürürlükte olan Profesyonel Sporcuların Statüsü ve Transfer Talimatı’nda sporcuların sosyal sigorta haklarıyla ilgili herhangi bir düzene koyma bulunmamaktadır. Bununla beraber FIFA tarafından yayımlanan 1171 sayılı genelgede

“Kulübün Yükümlülükleri” başlıklı 4. maddesinin 2.(e) fıkrası gereğince mukavelede bulunması gereken kulübün mali sorumluluklarından biri de sosyal sigorta primi olduğu belirtilmiştir. 5510 sayılı Kanun’da futbolcuların sigortalı sayılması ve Türkiye Futbol Federasyonu’na tescil ile kulüplerin FIFA regülasyonlarına uyacaklarını bildirmeleri karşısında kulüplerin mukavele akdettikleri futbolcularının primlerini ödemeleri gerektiği aşikardır.

2.4.3. Kulübün Borçları

Profesyonel futbolcu sözleşmelerinde taraflardan birinin borcu diğer tarafın hakkı olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle genel olarak kulübün hakkı futbolcunun borcu, borcu da futbolcunun hakkı olarak sözleşmede güvence altındadır. Fakat bunların dışında kulüplerin disiplin cezası verme vs. gibi borçları da bulunmaktadır.

2.4.3.1. Ücret Ödeme Borcu

Futbol kulüplerinin temel borcu; futbolcunun çalışmaları karşılığında ücret ödeme borcudur (Narmanlıoğlu, 1998). Ücret; “sözleşmede belirlenmesi zorunlu olan ve futbolcuya aylık asgarî ücret tutarının altında olmamak kaydıyla ödenen tutardır.” Şeklinde tanımlanmaktadır (PFSTT.md.21).

Ücret; futbolcunun yaşamını sürdürebilmesi için çalışma borcunu yerine getirmesi karşılığında aldığı parasal kazanım olarak tanımlanabilmektedir (Baştürk, 2007). TFF’nin tip sözleşmesinde doldurulması zorunlu olan boşluklardan birisi ücret kısmıdır. Diğer çalışma sözleşmelerinin aksine profesyonel futbolcu sözleşmesinde ücretin kesinlikle belirlenmiş ve sözleşmeye yazılmış olması gerekmektedir (Ertaş ve Petek, 2017). Ücret alacağı TBK hükümleri çerçevesinde beş senelik zamanaşımına tâbidir (TBK.md.147/I,1). Bu sürenin geçmesi ile borç “eksik borç” durumuna gelir. Eksik borç; talep edilebilir ancak dava edilemez borçlar olarak ifade edilebilir. Borçlu, zamanaşımını savunmasını ileri sürdüğü takdirde mahkeme ve icra organları; alacaklının, alacağına kavuşması yönünde karar veremezler.

Ücretin net ya da brüt olarak sözleşmede belirtilir. TFF Tahkim Kurulu’nun istikrarlı içtihatları, sözleşmede düzenleme olmayan durumlarda ücretin brüt olduğunu kabul etmektedir. Ancak; kulüp tarafından daha önce yapılan ödemelerde vergi kesintisi yapılmamışsa ücretin net şekilde belirlemediği kabul edilir (TFF, 2019).

2.4.3.2. Çalıştırma Borcu

Başka işlerde ve mesleklerde de olduğu şekliyle çalışmak işçinin menfaatine olduğu için, işveren işçiyi çalıştırmak yani iş yapmasına mani olmamak borcuyla yükümlüdür (Reisoğlu, 2014). Fiziksel, psikolojik ve teknik açıdan yeterli olan ve takıma katkıda bulunacak futbolcularla müsabakalara çıkmak isteyen kulüpler bu borcun kulübün, tüm futbolcularının antrenmanlara katılmasını sağlaması şeklinde algılanması gerekmektedir. Kulüplerin, hangi futbolcular ile maçlara çıkacaklarını teknik direktör belirlemektedir. Teknik direktörler bu seçimi yaparken, futbolcuların antrenman performanslarını, rakip takımın özelliklerini ve daha birçok kriteri dikkate alarak almaktadırlar (Petek, 2007).

Profesyonel futbolcu sözleşmesinde taraflar, maç başına ücret konusunda anlaşmaya vardılar ise; çalıştırma borcu daha büyük önem kazanmaktadır. Bu durumda; futbolcu maça çıktıkça veya maç kadrosunda yer buldukça kazancı artmaktadır. Antrenör veya kulüp yönetiminin futbolcuyu oynatmaması, hakkın kötüye kullanılması niteliğinde olmadıkça futbolcunun haklı nedenle sözleşmenin feshini istemesi mümkün değildir. Bu durumda; ispat yükünün futbolcuda olması gerekmektedir.

2.4.3.3. Araç ve Malzeme Sağlama Borcu

Futbol faaliyetinin gerektirdiği spor malzemelerini sağlamak kulüplerin yükümlülükleri arasında bulunmaktadır (PFSTT.md.24/I,b). Bu malzemeler arasında, maç ve antrenman formaları, çoraplar, eşofmanlar vb. bulunmaktadır. Talimat'ın bu hükmü, TBK'nın hizmet akdine ilişkin düzenlemelerinden olan 413.madde ile de paraleldir. İlgili madde; aksi kararlaştırılmadığı durumda, işverenin işçiye iş için gerekli araçları ve gereçleri sağlaması yükümlülüğünü ifade etmektedir (TBK.md.413). Türk Borçlar Kanunu'nda yer alan "İşveren, işgörme ediminin yerine getirilmesini kusuruyla engellerse veya edimi kabulde temerrüde düşerse, işçiye ücretini ödemekle yükümlü olup, işçiden bu edimini daha sonra yerine getirmesini isteyemez." (TBK.md.408) ifadeleri de araç ve gereç sağlama borcunu yerine getirmeyen kulüpler yönünden dikkate alınmalıdır.

2.4.3.4. Futbolcu Gzetme Borcu

Futbolcu gzetme borcu, futbolcunun sağlığı ve gvenliğini sağlamak olarak tanımlanabilir ve TBK'nın hizmet sızleşmesi hüzümlerine dayanır (Bostancı, 2013). Gzetme borcu; işçinin iş akdinde kendine düşen edimi ifa ederken yaşayabileceği olumsuz davranış ve oluşabilecek tehlikelerden çeşitli önlemlerle korunması, ve çalışanın menfaatlerine ters yönde davranışlarda bulunmaması şeklinde tanımlanabilir (Narmanlıoğlu, 1998). Futbolcunun, kulübe karşı bağlılık gösterme ve üstlendiği işi itinayla yerine getirme borcuna karşılık, kulübün de futbolcusunu gzetme borcu ortaya çıkmaktadır (Bostancı, 2013). Kulüplerin; futbolcularının çalışma gvenliğini temin etmeleri, antrenman ve maç sahaları ile soyunma odalarında tehlike oluşturacak ortamları düzeltmeleri gerekir.

2.4.3.5. Futbolcunun Milli Takım Maçlarına Katılmasına İzin Verme Borcu

Kulüpler; milli takıma çağrılan futbolcularına müsaade etmeye mecburdurlar. Bu zorunluluk, FIFA Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı EK 1'inde yer alan, Futbolcuların Milli Takımlara Katılmalarına İzin Verilmesi'ne ilişkin hüzümlerden doğmaktadır. Burada temel alınan; önceden hazırlanan "düzenlenmiş uluslararası maç takvimidir. Bu takvim uluslararası resmî ve hazırlık maçlarının hangi dönemlerde yapılacağını tespit etmektedir. Kulüpler; bu takvimde bulunmayan millî müsabakalara katılması için futbolcuya izin vermek zorunda değildir (Şahankaya, 2015)

2.4.4. Kulübün Hakları

2.4.4.1. Disiplin Cezası Verme Hakkı

Sporcuların, mesleklerini en güzel biçimde yapabilmelerini sağlamak ve üst düzey performans sergileyebilmeleri için hem maçlarda hem antrenmanlarda hem de kişisel yaşantılarında disiplinli davranmaları gerekmektedir. Kulüplerin, futbolcuları bu tarzda hareket etmeye zorlayan haklarından en önemlisi disiplin cezalarıdır.

Kulüpler, futbol sezonunun başlamasıyla prim ve cezalara hakkında Yönetim Kurulu kararını duyurmaktadırlar (Aksoy, 2010). Sezon içerisinde futbolcunun, disiplin cezasını

doğuracak davranışlarında kulüp Yönetim Kurulu ya da Disiplin Kurulu tarafından alınan kararlar ceza hükmedilebilir (Petek, 2007). Alınan kararda, futbolcularla ilişki içinde olan ve çoğunlukla olayın aslına vakıf olan futbol teknik heyetinin de görüşü belirleyici olabilmektedir. Kulübün, cezaya neden olan durumu açık ve net olarak, inandırıcı şekilde delillerle ortaya koyması gerekmektedir (Aksoy, 2010). Bu durumda kanıtlama gereği kulüptedir (TFF, 2019). Disiplin cezası uygulanmadan önce futbolcunun savunmasının alınması gerekli bir durumdur (Genç, 1998). Kulüp yönetim kurulu ve disiplin kuruluna ek olarak, teknik direktör ya da teknik heyet tarafından da ceza uygulanabildiği örneklerle sabittir (Baştürk, 2005). Böyle durumlarda Teknik direktör, işveren vekili sıfatını üstlenmektedir.

2.4.4.2 Futbolcunun Özel Hayatıyla İlgili Hakları

Profesyonel futbolcunun özel hayatına özen göstermesi, sağlığına dikkat etmesinin yanı sıra Kulübün itibarını olumsuz şekilde etkileyecek hareketlerden uzak durması gerekir. Kulübün bu hakkını kullanabilmesi için futbolcunun önceden yanlış bir davranışta bulunmuş Olması gerekmez. Kulüp tedbir olarak futbolcunun özel yaşamına karışabilir. Performanslarının en üst seviyede olmasını isteyen kulüpler, futbolcularının çalışma alanı dışında kişisel yaşamlarına etkide bulunması, yönetimin bu hakkın kapsamını aşarak özel yaşam hakkını kısıtlayabilmektedir. Böyle bir durumda somut olayın incelenmesi ve hakkın kötüye kullanılmasını oluşturmayan talimatlara uyulmasının zorunlu olduğu söylenebilir (Türe, 2018).

2.5. Profesyonel Futbolcu Transferine İlişkin Genel Şartlar ve Transfer Türleri

2.5.1. Genel Olarak Transfer Sözleşmesi

Transfer sözcüğünün günlük yaşamdaki kullanımına benzer anlamı futbol için de kullanılır. Transfer sözleşmesi profesyonel futbolcunun, yurt içi ya da yurt dışında bulunan kulüpten yine yurt dışı ya da yurt dışındaki herhangi bir kulüpte futbol oyununu icra etmek, gittiği kulübün sportif başarısını arttırmak, futbol alanındaki yeteneklerini sergilemek maksadıyla belirli bir maddi değer karşılığıyla geçiş yapmasıdır (Ertaş ve Petek, 57).

Profesyonel futbolcu transfer sözleşmesiyle alakalı ayrıntılı bir düzenleme yapılmamıştır. PFSTT'nin 2. Madde/c bölümünde transfer tanımı, futbolcunun bulunduğu

mevcut kulüpten başka bir kulüple anlaşma imzalaması şeklinde tanımlanmıştır. Burada bahsedilen düzenleme, şu an bahsettiğimiz konuya uygun olarak futbolcunun kulübünü değiştirmesi yani kesin olarak geçmesini kast etmektedir. Yukarıda bahsettiğimiz ‘mevcut kulüp’ tanımlamasıyla da kast edilen futbolcunun bağlı bulunduğu, sözleşme imzaladığı ve hala sözleşme anlamında ilişkisi devam eden bu durumdan ötürü de hak ve sorumlulukları devam eden kulüptür. Yine sözleşme maddesinde ‘başka bir kulüp’ olarak belirtilen ve transfer sözleşmesinin de diğer tarafı olan kulüp ile de futbolcunun yeni kulübü kast edilmektedir (Kazancı, 2002).

Futbol camiasındaki en temel kıstas başarıdır. Dolayısıyla kulüplerin de en değer verdiği durum takımlarının başarılı olabilmesi için neler yapılabilir fikridir. Kulüpler takımlarının daha başarılı olabilmeleri namına yeni ve başarılı futbolcuları takımlarına kazandırmak, takımlarında başarısız olan futbolcuları ise yollamak isterler. Futbolcular da maddi ve sportif nedenler dolayısıyla sözleşmeleri henüz dolmadan veya süreleri dolduktan sonra başka kulüpler ile sözleşme yapmaya çalışırlar. “İngiltere’de 40 Futbol kulübünün 1978 ila 1997 yılları içinde yaptıkları harcamalara bakıldığında, transferler harcamalarına yatırdıkları miktarın İngiliz ligindeki durumların ancak % 16 oranında açıkladığı tespit edilmiştir. Ücretlere ödenen para ile karşılaştırma yapıldığında buna mukabil değişikliğin %92 nispetinde olduğu yani ligde daha verim alındığı anlaşılmıştır. Sonuç olarak profesyonel futbolcuya ödenen yüksek maaş veya ücret kulübün sansasyonel ve basında ve taraftarda etkili olan ünlü isimlerin transferinden kıyasla kulübe daha çok fayda sağlamaktadır.” (Kuper ve Szymanski, 2010).

Burada üzerinde durulması ve belirtilmesi gereken diğer önemli durum ise PFSTT m. 2/c bölümünde geçen, profesyonel futbolcuların bağlı olduğu sözleşmesi bulunan kulüpten başka bir kulüple sözleşme imzalayabilmesi için mevcut kulübüyle sözleşmesinin sona ermesi şartıdır. Yani profesyonel futbolcuların yeni bir transfer sözleşme akdi imzalayabilmesi için eski kulübüyle yapmış olduğu sözleşmenin sona ermiş olması lazımdır. Öbür türlü futbolcuların yeni transfer sözleşmeleri geçerli olmaz ve transferleri kesin olarak gerçekleşmemiş olur. Bu durum sadece PFSTT m.14’te bulunan geçici transfer durumunda mümkündür. Onun dışında hiçbir şekilde futbolcuların böyle bir transfer sözleşmeleri imzalamalarının hiçbir geçerliliği yoktur (TFF, 2019).

Geçici profesyonel futbolcu transferi ayrı tutulmak şartıyla halihazırda sözleşmesi bulunan kulübü ile arasında olan sözleşmesi sona ermeyen futbolcular başka bir kulüpte futbol faaliyetlerini sürdüremezler. Bu da yine PFSTT m.13’de yer almaktadır. PFSTT’nin bu hükmünde futbolculara da aynı zamanlarda birden fazla kulüp ismiyle lisans verilemeyeceğidir. Futbolcu sözleşmesi bulunan kulüp adına Türkiye Futbol Federasyonu önünde mevcut kulübü

asına tescil edilmiştir. Burada lisansı bulunan bir futbolcu, sonradan sözleşme imzalayacağı yeni kulübüyle ikinci bir lisans sahibi olamaz ve futbol faaliyetinde bulunamaz. Bu madde ile bu karar kesin hükme bağlanmıştır (Günel ve Küçükgüngör, 1998).

PFST Talimatının bu maddesinin ana kaynağı FIFA Talimatı'nın 5. maddesinde de yer alan futbolcuların aynı dönemde sadece tek bir kulüp adına tescil edilebilecekleri maddesi yer almaktadır. Yine FIFA Talimatı'nın şerhinin 18. maddesinde kulübüyle sözleşmesi hala devam eden futbolcunun, yeni bir kulüple yeni bir sözleşme yapması durumunda, daha önceden imzaladığı ve halen devam etmekte olan ilk sözleşmesini fiilen feshetmiş sayılacaktır (TFF, 2019).

Transfer sözleşmesi esasen futbolcunun iş ve mesleğini değiştirmeyen sadece mesleğini yapacağı yerin değiştiğini belirten bir sözleşmedir. Temelde de futbol faaliyetleri, sadece profesyoneller tarafından profesyonel iş yapmak maksadıyla Türkiye Futbol Federasyonu tarafından tescil edilen futbol kulüplerinde gerçekleştirilebilecektir. Bu nedenden ötürü profesyonel futbolcu sözleşmesine futbol kulübü dışındaki kişilerin (futbolcular hariç) taraf olmaları mümkün olmayacaktır. Zaten yine PFSTT'nin 11.maddesinde geçen Türkiye Futbol Federasyonu tarafından düzenlenen maçlara sadece Türkiye Futbol Federasyonu nezdinde tescilli bir kulüp adına kaydedilmiş olan futbolcuların katılması mümkündür. Dolayısıyla transfer sözleşmesi sonrasında futbolcunun futbol faaliyetine devam edebilmesi, Federasyon namına tescil edilmiş olan bir kulüp ile profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalamasına bağlıdır. Talimatın, transfer sözleşmesini de kapsayan 2. maddesinin c bendi uyarınca kesin transfer, çok açıklayıcı bir ifade olmasa da, futbolcunun "halihazır kulübünden hariç sair bir kulüple akit kurması" şeklinde tanımlanmaktadır (Kazancı, 2002).

Belirtmek de fayda var ki, yalnızca iki futbol kulübü arasında sözleşme akdinin yapılması geçerlilik için yeterli değildir. Bu sözleşmenin yürürlüğe girebilmesi için transferi gerçekleştiren kişinin yani futbolcunun da onay vermesi gerekmektedir. Buradan anladığımız futbolcu transfer sözleşmesinin bir tarafı olmamakla birlikte sadece transferin gerçekleşmesi futbolcunun iradesi şartına bağlanmaktadır. Futbolcu bu sözleşmenin tarafı değil diyoruz fakat futbolcu da burada kapalı olarak dahi olsa transfer edildiği kulüp çatısı altında futbol hayatını sürdürmeyi taahhüt etmiş yani örtülü olarak kendisini transfer etmek amacı güden kulüp ile bir profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalayacağını bildirmiş olmaktadır. Burada futbolcunun gösterdiği rıza kulübüyle devam eden sözleşmesinin sonlanmasına hem de yeni kulüple yeni bir profesyonel futbolcu sözleşmesi yapılmasına yöneldiği için bir taahhüt şeklinde tezahür etmektedir. Buradan son sözü söyleyenin futbolcu olduğu ve dolaylı da olsa rıza göstermesi sebebiyle aslında sözleşmenin bir tarafı olduğunu söylemek mümkündür.

Profesyonel futbolcu transfer sözleşmesinin hangi tür sözleşme konusuna girdiğinin tespit edilmesi gerekiyor. Söz konusu olan sözleşme, 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'da düzenlenmemiştir. Yine benzer şekilde TFF tarafından düzenlenen TFF Statüsü'nde de düzenlenmemiştir. Transfer sözleşmesinin yer aldığı 'Profesyonel Futbolcunun Kesin Transferi' hususundaysa bahsedilen statüye uygun olarak TFF Yönetim Kurulu tarafından çıkarılan PFSTT m. 2/c'de yer almakla birlikte, transfer sözleşmesinden ya da bu doğrultuda bir sözleşmenin ana unsurlarından bahsedilmiş değildir. Öte yandan futbolcuların transferine yönelik olarak Borçlar Kanunu'nda da özel bir düzenleme bulunmamaktadır. İş Kanunu ya da diğer özel kanunlarda da sporcu (futbolcu) transfer sözleşmesine dayalı bir hüküm bulunmamaktadır (TFF, 2019).

Hukukumuzda akitler ilgili yasalarında esaslı unsurları düzenlenip düzenlenmemelerine göre 'isimli sözleşmeler' ve 'isimsiz sözleşmeler' olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Borçlar Kanunu'nun özel borç ilişkileri bölümünde (m. 182 vd., TBK m. 207 vd.) yer alan veya özel bir kanun tarafından düzenlenen sözleşmelere 'isimli sözleşmeler' denirken; haklarında böyle bir düzenleme bulunmayan sözleşmelere 'isimsiz sözleşmeler' denilmektedir. Bu sözleşmelere isimsiz sözleşmeler denmesinin sebebi ise kanunda öngörülüp düzenlenmemiş ve kendilerine isim verilmemiş olmasıdır. Bu sözleşmelerin kanunda düzenlenmemiş olmalarının sebepleri ise kanun koyucunun bu sözleşmeleri düzenleme ihtiyacı duymamış olmasından veya düzenleme yapıldığı sırada bunların varlığından henüz haberdar olmamasından ileri gelmektedir (Tandoğan, 2008).

Bunlardan yola çıkarak Türkiye'de futbolcu transfer sözleşmelerinin kanun ve talimatlarda yer alamamasından ötürü isimsiz sözleşme olarak nitelendirilmesi mümkündür.

2.5.2. Transferin Genel Şartları

Futbol kulüplerinin önlerindeki futbol sezonlarında sportif başarıyı yakalayabilmeleri ve var olan başarılarını koruyabilmeleri için yeterli özelliklere sahip futbolcuları takımlarını dahil ederek var olan kadrolarındaki eksikleri gidermek suretiyle gerçekleştirdikleri faaliyetlere transfer faaliyetleri denir. Kulüplerin futbolcu transfer etmekteki en önemli amaçları kadrolarındaki ihtiyaçlara uyan futbolcuları transfer etmektir. Fakat futbolcu transferinin gerçekleşebilmesi için ilk olarak tarafların uyması gereken belli başlı birtakım kurallar bulunmaktadır.

İlk olarak herhangi bir futbolcunun profesyonel anlamında futbol faaliyetinde bulunabilmesi için, bağlı bulunduğu kulübü adına Türkiye Futbol Federasyonu nezdinde tescil edilmiş olması gerekmektedir (PFSTT m. 11/1). Fakat profesyonel futbolcunun bir kulüp adına gerçekleştirileceği tescil işlemi futbolun bir sezonu içerisinde istenilen her zaman gerçekleştirilebilecek bir işlem değildir. Bu işlemin önceden belirlenmiş olan tarihsel dönemde yapılması gereklidir. Bu tescil işlemlerinin yapılabileceği bu dönem, PFSTT m. 2’de ‘transfer ve tescil dönemi’ olarak isimlendirilmiştir (TFF, 2019).

PFSTT’nin 13. Maddesinde futbolcuların sadece Türkiye Futbol Federasyonu tarafından belirlenecek transfer ve tescil dönemleri içinde tescil işlemlerini yapabileceklerinden bahsetmektedir. Aynı maddede bahsedilen başka bir konu ise sezon içerisinde sadece iki defa transfer ve tescil döneminin olduğudur. Bu dönemlere birinci transfer dönemi ve ikinci transfer dönemi denilmektedir. Tarihleri Türkiye Futbol Federasyonu her sezon için ayrı ayrı tespit edilip ilan eder. Diyelim ki bir futbol kulübü profesyonel bir futbolcuyla sözleşme imzaladı bu sözleşmeyi imzalayan kulüp, bu sözleşmeyi en yakın transfer ve tescil döneminde Türkiye Futbol Federasyonu’nda ibraz ederek tescil işlemini gerçekleştirebilecek ve futbolcuyu kendi bünyesinde oynatabilecektir (TFF, 2019).

Futbolcu transferine ilişkin diğer bir şart ise, kulüpler transfer etmek istedikleri futbolcuyla transfer görüşmesi yapabilmek için ilk olarak futbolcunun mevcut kulübünden izin alma zorunluluğunun bulunmasıdır. PFSTT m. 19/6’da bu konuyla ilgili bilgiler yer almaktadır. Futbolcuyla transfer görüşmesine başlanmadan önce mevcut kulüpten yazılı izin almak zorunluluğu vardır. Maddenin hükmünde bu belirtilmiştir. Bu kurallara uymadan yazılı bir izin almadan transfer görüşmelerine başlayan kulüp, futbolcu ya da diğer şahıslar hakkında Futbol Disiplin Talimatı hükümleri uygulanır. Düşünüldüğü zaman bu şekilde yazılı bir iznin alınması gerekliliği hükmü, son derece yerinde bir uygulamadır. Bu hüküm aynı zamanda futbolda da rekabeti kırıncı her türlü eylemin engellenmesine hizmet etmektedir. Çünkü böyle bir yasağın bulunmadığı bir durumda kulüpler, gerçekten transfer etme niyetinde oldukları ya da olmadıkları her futbolcu ile serbestçe görüşebilecek ve transfer etme vaadiyle futbolcu üzerinde baskı yaratabilecek ya da sportif performansının düşmesine sebep olabilir. Bu bakımdan PFSTT’de yer alan kuralın yerinde bir uygulama olduğunu söylemek mümkündür.

2.5.3. Transfer Türleri

Transfer türleri PFSTT’de yer alan transfer çeşitleridir. PFSTT’nin ‘Tanımlar’ başlıklı 2. maddesinde transferin tanımında, futbolcuların ilk defa profesyonel anlamda sözleşme imzalamasını, bağlı olduğu kulübünden farklı bir kulüple sözleşme imzalamasını ya da geçici biçimde kulüp değiştirmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Bu hükümden de anlaşılacağı üzere PFSTT’de üç çeşit transfer tanımı yapılmaktadır. Birincisi, amatör olarak spor hayatına devam eden bir futbolcunun ilk kez profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalamasıyla oluşacak transfer durumudur. Amatör futbolcu ve profesyonel futbolcu tanımlarına ilişkin açıklamalar çalışmanın daha önceki kısımlarında yapıldığı için burada tekrardan açıklama yapılmamıştır.

PFSTT’nin 2. Maddesinde yer alan ikinci transfer çeşidiyse, çalışmanın da esasını oluşturan profesyonel futbolcu transfer sözleşmesi ile de yakından ilişkili olan futbolcunun kesin ve kalıcı olarak mevcut kulübünden ayrılarak başka bir kulübe geçiş yaptığı sözleşme türüdür. Yani burada yeni bir kulüple yeni bir anlaşma akdi yapılmaktadır.

PFSTT’nin aynı maddesinde yer alan hükümde ise son transfer türü olan futbolcunun geçici süreliğine kulüp değiştirmesini ifade eden geçici transferdir.

2.5.3.1. İlk Kez Sözleşme İmzalanmasıyla

Futbolcuların ilk defa profesyonel sözleşme imzalamasıyla oluşan sporcunun statü değişikliği transferi, PFST Talimatı’nın “Amatör Futbolcunun Profesyonel Olması” başlığını 5. maddede düzenlemiştir. Bu maddeden hareketle, amatör olan futbolcular, 15 yaşını doldurmak şartıyla, o talimatın da maddelerine uyumlu davranarak profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalayabilirler. Futbolcular 18 yaşının altında ise, profesyonellik statüsüne geçerken, kayıtlı buldukları kulübün yazılı izni alınması zorunluluğu vardır. Talimat’ın 19. maddesinde bulunan kuralda, 18 yaşının altında olan futbolcularla imzalanacak sözleşmelerde süre sınırı vardır ve 3 yıldan çok olmamalıdır.

Talimat’ın 5. madde 2. fıkrasında futbol kulüpleri, en asgari on iki ay süreyle kendilerinde tescilli bulunan amatör futbolcuların tescil süreleriyle sınırlı olmadan profesyonel anlaşma imzalayabilirler. Fakat profesyonel alandan amatör alana dönen futbolcular bu haktan faydalanamazlar.

2.5.3.2. Başka Bir Kulüple Sözleşme Yapılmasıyla

Profesyonel futbolcunun bağlı olduğu kulüpten kendi ülkesi ya da ülkesi dışındaki başka bir kulübe futbol oynamak maksadıyla ücret karşılığında transferi en uygun tip açıklamasıdır. Profesyonel futbolcuların adına aynı anda iki kulüp birden lisans veremez. Aynı şekilde bir kulüple sözleşmesi olan futbolcunun başka kulüp adına tescil işlemi de yapılamaz. Sadece mevcut bağlı olduğu kulübüyle olan tescilini sonlandırması yoluyla mümkün olabilir (Çağrı, 2012).

PFSTT'nin 2.maddesinin'de profesyonel futbolcunun mevcut kulüpten başka bir kulüple sözleşme imzalaması da bir transfer çeşidi olarak değerlendirilmiştir. Bahsedilen bu hükümdeki ifade aslında belirsizdir. Fakat bütün belirsizliğe rağmen anlatılmak istenen esas ifade mevcut kulübüyle sözleşmesi devam eden futbolcunun, kulübünden kesin olarak ayrılmak suretiyle başka bir kulüple yeni bir profesyonel futbolcu sözleşmesi imzalaması durumudur. PFSTT'nin 11. maddesinde daha önce de değinildiği üzere lisansı bir kulübe ait olan futbolcu için aynı anda iki kulüp adına lisan verilememesinden ötürü başka bir kulüp adına tescili için mevcut kulüpten tescilini sonlandırması gerekir. Dolayısıyla transferi gerçekleşecek futbolcunun mevcut kulübü ile bulunan tescil kaydının silinmesi gerekir. Bütün bunların gerçekleşmesi için tarafların toplanıp 'profesyonel futbolcu sözleşmesi' imzalaması gerekir (TFF, 2019).

PFSTT'nin 13'üncü maddesinde, sezonda sadece iki transfer dönemi vardır. Futbolcuların bu transfer dönemleri dışında imzaladıkları sözleşme Türkiye Futbol Federasyonu'na tescili yapılmadığından tarafların Türkiye Futbol Federasyonu karşısında birbirlerinden hak talebinde bulunamazlar. Dönem sonu anlaşması sona erecek futbolcularla transfer dönemi gelmeden pazarlık yapılmak suretiyle, transfer işlerinin hızlandırıldığı, transfer döneminde de yalnızca anlaşmaların imzalandığı görülmüştür. PFSTT'nin 12'inci maddesi 'Transfer Yasağı' başlığını taşımaktadır. Bu maddede transfere ilişkin yasaklar düzenlenmiştir. İlk başta kulübün transfer yapabilmesi için futbolla ilgili uyuşmazlıklar sonucu oluşan borcunun olmaması ya da alacaklıların transfere muvafakat vermesi gerekir. Kulüpler, profesyonel futbolcu transfer edince futbolcuların sözleşmelerini tescil etmeden önce muaccel borçlarının hepsinin verildiğine ve alacaklılar açısından transfere muvafakat edildiğiyle ilgili belgeyi Türkiye Futbol Federasyonu'na ibraz etmek zorundadırlar (Çelebi, 2015).

Profesyonel futbolcunun kulüpler içerisinde transferi bonservis ücretinin doğmasına sebep olur. Kulüplerin anlaşmalı futbolcularının farklı bir kulübe transfer edilmesiyle alıcı kulübün önceki kulübüne verdiği ya da vermeyi taahhüt ettiği para veya ikame edilen mali

bedele bonservis ücreti denir (Ertaş, 2017). Bonservis bedelinin miktarı ile ilgili herhangi bir açıklama yapılmamıştır. Bonservis ücreti futbolcunun piyasadaki değeri ile bağlı olduğu kulübünün pazarlık yeteneklerine bağlıdır.

2.5.3.3. Geçici Transfer Yoluyla

Geçici transfer tanımı, futbolcu kiralanması diye bilinmektedir. Geçici transfer sözleşmesi, sözleşmesi halihazırda var olan futbolcunun kendi kulübünden farklı bir kulüple bir süreliğine bir maddi gelir karşılığında transfer edilip o sürenin bitmesiyle esas kulübüne transfer parası verilmesine gerek duyulmaksızın geri gelmesini sağlayan bir zaman dilimi ile sınırlandırılan sözleşmedir (Ertaş, 2017).

Farklı bir tanımda da profesyonel bir futbolcunun mevcut kulübüyle arasında olan sözleşmesi devam ederken bazı ekonomik, sportif ya da bireysel nedenlerle geçici süreliğine futbol faaliyetlerini başka bir kulüp bünyesinde devam ettirmesidir (Çağrı ve Petek, 2017).

Futbolcuların bir kulüple sözleşmeleri devam ederken ekonomik veya benzer nedenlerle farklı bir kulüpte futbol oynamaları gerekebilir. Ülkemizde bu genellikle takım kadrosunda kendisine yer bulamayan, bazen de maça çıkma tecrübesi kazanmak isteyen futbolcular, yabancı sınırlaması nedeniyle kulüpleri tarafından adlarına lisans çıkarılmayan ya da antrenörü ile uyum sağlayamayan futbolcular, geçici transfer uygulaması ile başka bir kulübe verilebilir. Aslında profesyonel futbolcuların kendi kulüplerinde futbol oynamaları geçici süre için mümkün olmadığında bu futbolcuların geçici olarak futbol oynayabilecekleri başka bir takıma transfer edilmesi gerekebilir⁸⁸. Böyle durumlarda PFSTT'nin "Geçici Transfer" başlığını taşıyan 15'inci maddesi hükümleri uygulanıp futbolcunun geçici transfer işlemi gerçekleştirilir.

PFSTT'nin 15'inci maddesinin 1'inci bendinde futbolcuyla kulüplerin arasında yapılacak yazılı anlaşmayla geçici transferin gerçekleşeceği hükmüne yer verilmiştir. Geçici transfer sözleşmesinde üç taraf vardır. Bunlardan ilki profesyonel futbolcu, ikincisi mevcut kulüp, üçüncüsü ise geçici transferin yapılacağı diğer kulüptür. Herhangi bir uyuşmazlık yaşanırsa Tahkim Kurulu, geçici kulüple esas kulüp arasında imzalanan sözleşme şartlarının sözleşmede tarafsız olan futbolcuyu etkilemeyeceğine, kulüpler arasında kararlaştırılan ücretin değil, futbolcuyla düzenlenen sözleşmedeki fiyatın futbolcuya ödeneceğine karar vermiştir (TFF, 2019).

Federasyonun çıkardığı tip geçici transfer sözleşmesinde, sözleşmede yer alması lazım olan faktörler ayrı ayrı maddeler halinde belirtilmektedir. Geçici transfer sözleşmesinin zorunlu

unsurlarından biri sözleşme süresidir. Sözleşme süresi, PFSTT m. 15 uyarınca asgari olarak iki transfer ve tescil dönemi arasındaki süredir. Bundan daha kısa bir süre de yapılan sözleşmelerin geçerlilikleri olmayacaktır.

Talimatta sözleşmeyle alakalı asgari süreye yer verilmesine karşılık, azami süreyle alakalı herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Burada bilinmesi gereken bir meselede şudur ki, profesyonel futbolcunun geçici transfer sözleşmesi devam ettiği sürece profesyonel futbolcunun asıl kulübüyle olan sözleşmesinin de devam ediyor olması gerekliliğidir. Farklı bir anlatımla geçici transfer sözleşmesinin süresi, profesyonel futbolcunun mevcut kulübü arasında devam eden sözleşmesinin bakiye süresinden daha uzun olamayacaktır. Diğer türlü bakıldığında geçici transfer sözleşme süresi dolduktan sonra futbolcu asıl kulübüne geri dönmek durumunda kalmayacak ve dolayısıyla yapılan transferin “geçici” olduğunu söylemek mümkün olmayacaktır. Ama geçici transfer sözleşmesi ile asıl sözleşmenin bitim tarihlerinin aynı olması mümkün görülmelidir. Bu sebeple de geçici transfer sözleşmesinin azami süresi, futbolcunun mevcut kulübüyle arasında devam eden profesyonel futbolcu sözleşmesinin bakiye süresi olarak kabul edilmelidir.

PFSTT'nin 15'inci maddesinin 4'üncü bendine göre geçici transfer sözleşmesinin son bulması durumunda, futbolcu sadece transfer dönemi ve tescil dönemi süresince asıl kulübüne tekrar tescil edilebilir. Aynı maddenin 5'inci bendinde, geçici transfer sözleşmesi imzalayan futbolcunun sportif rekabet ve futbolcunun katılacağı maçları sınırlandıran hükümlerin bulunamayacağı bildirilmiştir. Geçici transferde genellikle futbolcuların asıl kulüpleri transfer ücreti elde ederler. Geçici transfer sözleşmeleriyle futbolcular, yeni kulüplerindeki istihdam süreleri içinde yeni kulübünün yönetimine tabi olacak ilaveten sözleşmenin tarafları arasında tersine bir düzenleme olmaması durumunda bu zaman içerisinde maddi benzeri bütün haklarını da yeni kulüplerinden temin edeceklerdir. Yeni kulüpleri ise sözleşmelerini imzaladıkları tarihten sonra futbolcuya karşı akdi sorumluluklarını yerine getirmelidir (Çelebi, 2015).

Geçici transfer sözleşmelerine İş Hukukunda da uygulama alanı bulmuştur. Geçici transfer sözleşmeleri, 4857 sayılı İş Kanunu ile hukuki düzenleme altında bulunan belirli süreli geçici ilişkisine benzerlik göstermektedir. Kanunda “Geçici İş İlişkisi” başlığını taşıyan 7. Maddede de işverenin işçinin başka bir işverene aktarılması esansında rızanın yazılı şekilde alınması gerekmektedir. Holding içinde çalışan bir işçinin grup şirketleri içinde ya da aynı şirketler topluluğuna bağlı olan farklı bir işyerinde ya da yaptığı işlere benzeyen işlerde çalıştırılması şartıyla farklı bir işverene iş görme edimini yerine getirmek üzere geçici olarak devrettiğinde geçici iş ilişkisini kurmuş olurlar. Bu maddeye göre de iş ilişkisi içindeki işveren olan tarafın geçici süreliğine değişebilmektedir. Sözleşmenin işveren tarafının bir süreliğine

değişmesiyle birlikte, işverenlerin bazen tek başına bazen de beraber sorumlulukları devamlılık göstermektedir. Aynı maddenin üçüncü fıkrasında, işverenin ücret ödeme yükümlülüğünün devam etmek olduğu söylenmektedir. Geçici olarak kurulan iş ilişkisinde işveren tarafında sorumlu olduğu bazı durumlar vardır. İşçinin çalıştığı süre içerisinde tahsil edemediği ücret alacağından , işçiyi gözetme ve koruma borcundan ve sosyal sigorta primlerinden işveren ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmaktadır. Bu çerçevede, geçici iş ilişkisi açısından, PFSTT’na belirtilen geçici transfer, 4875 sayılı Kanunda belirtilen geçici iş ilişkisine benzemektedir (Aksoy, 2010).

2.6. Sözleşmenin Sona Ermesi

Profesyonel Futbolcu Sözleşmeleri farklı şekillerde son bulabilir. Önemli şey ise sözleşmenin taraflarının sözleşmeye saygı çerçevesinde devamını sağlamaktır. Fakat bazı durumlarda kulüpler veya futbolcular tarafından sözleşmeler süresinde önce biter. FIFA Oyuncuların Transfer ve Statüsü Talimatı’nın “Sözleşmeye Saygı” başlığını taşıyan 13. maddesinde, kulüpler ile futbolcular arasındaki profesyonel iş sözleşmesinin yalnızca sürenin son bulması veya karşılıklı anlaşmaya varılarak son bulacağını söylemiştir (FIFA, 2019).

Profesyonel futbolcu sözleşmeleri farklı nedenlerle sona erebilir. Bunlara fesih de dahildir. Fakat beklenen davranış sözleşmenin taraflarının sözleşme son buluncaya kadar saygı çerçevesinde devamını sağlamaktır. Elbette bazı durumlarda sürelerinde önce son bulabilir (Kuper, 2004). Bu sözleşmelerin sona ermesi halinde elbette kulüp ve futbolcular için de birtakım bağlayıcı sonuçları olacaktır. Fakat önce kısaca sözleşmeler hangi hallerde sona erer bunlara değinmekte fayda vardır.

Sözleşmelerin temeline baktığımız zaman gördüğümüz en önemli durum sözleşmelerin irade beyanlarıyla oluşmasıdır. İrade dediğimiz kavram bir defa kullanılıncaya bitmeyen, sözleşmenin özelliklerine ve birtakım aşamalarına göre sürekli edim içeren ve kişilik algısının ana planda olduğu her defasında yeniden düzenlenecek bir olgudur. Sözleşmelere bu açıdan baktığımız zaman bu sözleşmeleri var eden iradelerin yaşadığı dönüşümler, sözleşmeleri sona erdiren haller içerisinde incelenmesi gereken en önemli olgulardan biridir. Bazı durumlarda yeni bir irade beyanıyla sözleşmeler son bulurken bazı durumlarda ise herhangi bir beyanda bulunmadan sözleşme ilişkisi son bulur (Türe, 2018).

Sözleşmeyi sona erdiren bir durumda fesihtir. Fesih kavramı muhatabının haberi olmakla birlikte karşı tarafa ihtiyaç duyulmadan geleceğe etkisi olarak mevcut durumu

sonlandıran özünde tek taraflı olarak yapılan bir irade beyanıdır. Fesih, bozucu yeni haklar doğuran ve borç ilişkilerini geleceğe yönelik olarak sona erdiren bir kavramdır (Eren, 2012).

2.6.1.Sözleşmenin Kendiliğinden Sona Ermesi

Profesyonel futbolcu sözleşmelerinde kurulan sözleşme ilişkileri bazı durumlarda tarafların herhangi bir hukuki işlemine gerek duyulmadan kendiliğinden son bulur. Sözleşmelerin kendi kendine son bulma halleri: ifa süresinin dolması, tarafın ölümü, hukuki fiil ehliyetinin sınırlandırılması ve yitilmesi son olarak da kişinin ve kulübün borcunu vaktinde ödeyememesi aciz hali durumlarıdır (Aydos, 2013).

Sözleşmelerin sona ermesinde sürekli borç ilişkisi ihtiva eden profesyonel futbolcu sözleşmesinin hukuki işleme lüzüm olmaksızın sona ermesidir (Baştürk, 2005).

Çalışmamızın aşağıdaki bölümlerinde sözleşmelerinden kendiliğinden sona erme hallerinden bahsedilecektir.

2.6.1.1. Sürenin Hitamı İle Sözleşmenin Sona Ermesi

Devamlı yükümlülük ilişkisine sebep olan akitler, devamlı borçların ödenmesi için belirlenen ifa süresinin tamamlanmasıyla sona erer. Profesyonel futbolcu sözleşmelerinde, PFSTT'nin 19'uncu maddesinde yer alan bilgiye göre en çok 5 yıl, on sekiz yaşından büyük olmayan futbolcular için en fazla 3 yıl şeklinde yapılabilmektedir. İlaveten PFSTT'nin 19'uncu maddesinin 3'üncü bendinde de taraflar bütün koşullarda anlaşmanın bitme zamanı olarak sezonun son günü olan 31 Mayıs'ı tespit etmelidirler (TFF, 2019).

Talimatta sözleşme süresinin son bulması durumunda sözleşmenin kendi kendine son bulacağıyla alakalı bir hüküme yer vermemektedir. Borçlar Kanunu'nun 338. Maddesinde belirlenen zaman aralığında yapılan ve tersi bir durum sözleşmede belirtilmemiş ise bahsedilen süresinin dolması halinde sözleşmelerin fesih ihbarına gerek duyulmadan kendiliğinden sona ereceğini belirtmektedir. O halde, yıl olarak belirli zamanın son 31 Mayıs günü tarafların irade beyanına gerek kalmadan sona erer (TBK, 2019).

Bunun bir istisnası vardır. Bu istisna sözleşmenin bitiş tarihinden sonra resmi maçların devamlılığı durumunda sözleşmelerin zamanı maçların son bulma tarihine kadar uzamış farz edilir. Bu hükmü Talimat'ın 19. maddesinin üçüncü fıkrası taşımaktadır. Kulüplerin

sözleşmelerinin sona erme günü olan 31 Mayıs'tan sonra herhangi bir tarihte resmi maçı mevcut ise akdin bitimi resmi maçların bitimine kadar uzamaktadır. Örneğin, Birinci Lig'de bulunan bir kulüp Süper Lig'e çıkmak için mücadele ederken yükselme ligine katılan kulüplerin maçları sezonun sonunda oynanmaktadır. Sözleşmelerin süresi bu lige ek olarak oynanacak müsabakalar göz önünde bulundurulmadan yapılmıştır. Benzer olaylarda sözleşmenin taraflarının söylendiği süre bitmiş de olsa resmi müsabakalar devam ettiği için sözleşme maçların bitimine kadar uzar (Aksoy, 2010). Belirli süre içeren hizmet sözleşmeleri Türk Borçlar Kanununda sona erme halleri şu şekilde düzenlenmiştir:

“G. Sözleşmenin sona ermesi

I. Belirli süreli sözleşmede

MADDE 430- Belirli süreli hizmet sözleşmesi, aksi kararlaştırılmadıkça, fesih bildiriminde bulunulmasına gerek olmaksızın, sürenin bitiminde kendiliğinden sona erer.

Belirli süreli sözleşme, süresinin bitiminden sonra örtülü olarak sürdürülüyorsa, belirsiz süreli sözleşmeye dönüşür. Ancak, esaslı bir sebebin varlığı hâlinde, üst üste belirli süreli hizmet sözleşmesi kurulabilir.”

Borçlar Kanunu'nun 338'inci maddesinde az önce de bahsedildiği gibi süre dolunca başka bir işlem yapılmaksızın sözleşmenin sona ereceği söylene de sözleşmenin tarafları sözleşmeye sürenin bitiminden önce bildirimde bulunma şartını ekleyebilir (Aksoy, 2010).

Futbol literatüründe ‘opsiyonlu’ olarak ifade edilen durum, sözleşmenin son bulmasının zamanın hitamından belirli bir süre önce yapılacak sona erme ihbarına bağlayan ve eğer ihbar yapılmazsa sözleşmenin belirli bir süre yenileceğine ilişkin düzenlemeleri içerir. Hukukta kullanılan seçim hakkı tabiri ile kast edilen sözleşmede hak sahibine karşı tarafın kabul beyanı olmaksızın tek taraflı irade beyanıyla sözleşme kurma veya var olan sözleşmenin süresini uzatma yetkisi veren haktır. Seçim hakkını elinde bulunduran taraf ya da taraflar sözleşme bitmeden önce bildirimde bulunup belirlenen seçime kadar sözleşmeyi uzatabilir (Petek, 2007).

Spor Tahkim Mahkemesi-CAS,(Court of Arbitration for Sport) 2006 yılında seçim hakkının kullanılması ile alakalı ihtilafli olunun bir durumda bir karar vermiştir. Bu kararda seçim haklarının sözleşmede geçerli olabilecek şekilde kararlaştırılabileceğini bildirmiştir. Yine aynı karar da seçim hakkının sınırlarını da çizilmiştir. Bu karar da mevcut sözleşme süresi tek taraflı şekilde uzatılması hakkı kulübe tanınmış, seçim hakkı kullanılmasıyla oluşan dönemde daha önceki dönemlere göre futbolcunun faydasına belirgin ve mühim miktarda maddi iyileştirmenin öngörülmediği seçim hakkı düzenlemeleri geçersizdir (CAS/TAS, 2006).

2.6.1.2. Vefat Nedeniyle Akdin Sona Ermesi

Profesyonel futbolcu sözleşmeleri, uzmanlaşan futbolcu tarafından bakıldığında şahsiliik faktörünün net bir biçimde ağırlık kazandığı sözleşme tiplerindedir. Kişiliğin önemli olduğu sözleşmelerde futbolcunun ölüm hali ya da ölümüne denk bir olayın yaşanması sözleşme ilişkisini kendi kendine sona erdirir. Borçlar Kanunu'nun 440'ıncı maddesinde iş akdi işçini vefatıyla başkaca bir işlem yapılmaksızın son bulur (TBK, 2019).

Ölümlle beraber kişiliğin sona ermesiyle üzerinde sorumluluğu olan, hak ve borçlara sahip olan kişi olmadığı için hak ve borçlarda sona erer. Fakat ölüm ile ilgili bütün sözleşmelerde borç ilişkisi kendi kendine ortadan kaldıran bir sebep olarak bahsetmek mümkün değildir.

Yukarıda da bahsettiğimiz gibi Borçlar Kanununun da yukarıda bahsettiğimiz gibi işçinin ölümü ya da işverenin şahsıyla ilgili sözleşmelerde, işverenin ölümü hizmet sözleşmesini sona erdirecektir (TBK, 2019):

“V. İşçinin veya işverenin ölümü

1. İşçinin ölümü MADDE 440- Sözleşme, işçinin ölümüyle kendiliğinden sona erer. İşveren, işçinin sağ kalan eşine ve ergin olmayan çocuklarına, yoksa bakmakla yükümlü olduğu kişilere, ölüm gününden başlayarak bir aylık; hizmet ilişkisi beş yıldan uzun bir süre devam etmişse, iki aylık ücret tutarında bir ödeme yapmakla yükümlüdür.

2. İşverenin ölümü MADDE 441- İşverenin ölümü hâlinde, yerini mirasçuları alır. Bu durumda işyerinin tamamının veya bir bölümünün devri ile gerçekleşen hizmet ilişkisinin devrine ilişkin hükümler kıyas yoluyla uygulanır.

Hizmet sözleşmesi ağırlıklı olarak işverenin kişiliği dikkate alınmak suretiyle kurulmuşsa, onun ölümüyle kendiliğinden sona erer. Ancak, işçi sözleşmenin süresinden önce sona ermesi yüzünden uğradığı zarar için, mirasçılardan hakkaniyete uygun bir tazminat isteminde bulunabilir.”

Borçlar Kanununda bahsi geçen işçinin ölümü kastı profesyonel futbolcu sözleşmesinde kulüp ve futbolcudan oluşan tarafları işçi işveren olarak nitelediğimiz için profesyonel futbolcu sözleşmeleri tarafından da geçerli olarak değerlendirilmektedir. Profesyonel futbolcu sözleşmeleri düzenlenirken futbolcunun performansına, futbolcunun yeteneğine, futbolcunun tavırlarının disipline uygun olmasına ve futbolcunun çalışkanlığı gibi şahsi hususları değerlendirilir. Bundan ötürü profesyonel futbolcu sözleşmeleri, bizzat kişiye bağlı sözleşmeler olduğundan işçi özelliği taşıyan futbolcunun ölümüyle sona ermektedir (Şahin, 2015).

Futbolcunun ölümü, ölüm karinesinden ötürü ölmüş sayıldığı ya da kesinleşen mahkeme kararına dayanarak gaiplik durumu olduğu zamanlarda Profesyonel Futbolcu Sözleşmeleri kendiliğinden son bulur. Fakat futbolcunun resmi olarak mirasçıları, kulüple futbolcunun arasındaki bu ilişki sonucunda oluşan bakiye alacakları, kulübe karşı ileri sürebilir (Petek, 2007).

2.6.1.3. Spor Kulübünün Hükmi Şahıs Ehliyetini Kaybetmesi veya İflası

Kulüpler tüzel kişilik olduğu için ölüm halin değil de tüzel kişiliğin son bulma hallerinde sözleşmenin tarafı olma özelliklerini kaybederler. Profesyonel futbolcu sözleşmelerinde kulübün kişiliği, önem arz ettiği için sözleşme ilişkisi kulübün varlığının son bulmasıyla sona erer. Kulüplerin kişiliklerinin son bulması da kulüplerin türlerine göre farklılık gösterirler.

Kulübün tüzel kişiliği dernek ise kendiliğinden sona erme hallerinde kanunda ya da dernek tüzüğünde belirlenen durumlardan ki bu durumlar aşağıda belirtilmiştir herhangi birinin gerçekleşmesi gerekmektedir:

- a) Derneğin amacının gerçekleşmemesi ya da gerçekleşmesinin imkansız hale gelmesi ve verilen sürenin son bulması,
- b) Yapılması gereken ilk olağan genel kurul toplantısı yasında belirlenen altı aylık sürede yapılamaması
- c) Genel kurulun oluşturulması gereken zorunlu organlarının oluşturulmamış olması,
- d) Borç ödeme işlemlerinde acze düşmüş olunması,
- e) Dernek tüzüğü gereğince yönetim kurulunun oluşturulmasının imkansız hale gelmesi,
- f) Düzenli olarak yapılması gereken genel kurul toplantılarının 2 kere üst üste yapılamaması (Şahin, 2015).

Kulübün tüzel kişiliği anonim şirket ise sona erme iki şekilde gerçekleşir. Bunlar umumi ve hususi olarak infisah sebepleridir. İnfisah sebepleri; ortaklığın bir süre içinde kurulması ve bu sürenin de dolması halinden ötürü işletme konusunun gerçekleşmesinin imkansız olması ve ana sözleşmede öngörülen sona erme şekillerinden birinin gerçekleşmesi, şirketin feshine karar verilmesi ve son olarak şirketin iflası gibi hallerdir (TTK, 2019). Anonim şirketler sona erme halleriyle hemen tüzel kişiliklerini kaybetmezler ve tasfiye işlemlerinin sona erme sürecine kadar tüzel kişiliklerini korurlar (170 TTK md. 533; Pulaşlı, a.g.e., s.405). Tasfiye işlemleri

tamamlandıktan sonra şirketler tüzel kişiliklerini kaybedecekler ve bu şekilde profesyonel futbolcu sözleşmesi de sona ermiş olacaktır.

Türk Ticaret Kanunu'nda belirtilen genel sona erme halleri aşağıdaki gibidir (TTK, 2019):

- a) Sürenin son bulmasına karşın işin bitmemesi ve devamı nedeniyle sürenin belirsiz olmasıyla ana sözleşmede bulunan sürenin hitamı,
- b) Ticari amacın sonucunun elde edilmesi ya da ticari amaca ulaşmanın imkansızlaşması,
- c) Ana mukavelede var olan öngörülen bir infisah nedeninin hasıl olması haliyle,
- d) 421'inci maddenin üç ve dördüncü fıkralarına uygun bir halde olarak alınan genel kurul kararları,
- e) Şirket hakkında ticaret mahkemesi tarafından iflas kararı verilmesi,
- f) Yasalarda belirtilen özel ve halin icabına göre diğer durumlarda

Anonim şirket konumunda yapılan futbol kulübünün Türk Ticaret Kanunu'nun 437'inci maddesinde düzenlendiği gibi anonim şirketin iflas etmesi halinde futbolcuyla kulüp arasında olan anlaşma kendiliğinden son bulmaz. Çünkü iflas hali borcun ödenmesini imkansız hale getirmez. Bu nedenle iflasın gerçekleşmesi durumunda profesyonel futbolcu sözleşmesi iflas dairesi ya da tasfiye memuru ile işlemlerin yapılmasına devam etmektedir. İflas nedeniyle işveren tarafın yani kulübün, geçerli nedenlerle fesih hakkı bulunmaktadır. İflas masası açısından, futbolcuyla sözleşme ilişkisine son verilmesi eğer ki olumlu olaylara sebep olarsa haklı nedenle fesih yolu tercih edilebilir. Fakat iflas masası böyle bir durumun ispatını göstermekle yükümlüdür. İlaveten kulüp hakkında iflas kararı verilmesi halinde, 2004 Sayılı İİK Kanunu'nun 206'ıncı maddesine göre işçinin alacaklarını garanti altına alındığından ötürü futbolcu ücret alacağını bu hükümden dolayı güvenceli olarak tahsil haklarını kullanabilirler (Petek, 2007).

2.6.1.4. Bozucu Şartın Gerçekleşmesi ile Sona Erme

Günlük dilde kullanılan koşul tanımı bir sonucun oluşmasını etkileyen belirsizlikleri ifade eder. Hukuk tanımında geçen koşul-şart kavramında da benzer durumda belirsizlik vardır. Bundan dolayı bir hukuk işleminin kurulması, devamının getirilmesi ve sonlandırılması gelecekte doğup doğmayacağı ya da oluşacağı tarihin bilinmediği belli olmayan birtakım durumlar ile ilişki kurulduğunda şart ya da şartla alakalı bir işlem çıkmaktadır (Kılıçoğlu, 2011).

Bir şarta bağlı olarak kurulan hukuki işlem veya sözleşmelerin sebebi, sözleşmeye taraf olan kişi veya kulüplerin durumlarının sözleşmenin kurulduğu sırada ya da ileri bir zamanda belirsiz olmasıdır. Hukuk kurallarına göre şarta bağlı sözleşme yapma durumu olmaması halinde sözleşmenin tarafları belirli olmayan durumlar dolayısıyla sözleşme yapmaktan kaçınma davranışı göstereceklerdir. O halde koşul ya da koşullara bağlı sözleşmelerin yada işlemlerin ortaya çıkış nedeni olarak yasal gereksinimleri gösterebiliriz (Şahin, 2015)

Şartların çeşitlerini ve ayrımlarını şu şekilde yapabiliriz: geciktirici şart, bozucu şart, iradi şart, iradi olmayan şart, olumlu şart ve olumsuz şart (Cem, 2010).

Literatürde bozucu şartın diğer ismi infisahi şarttır. Borçlar Kanunu'nun 173. madde birinci fıkrasında bozucu şartın tanımı aşağıdaki gibi yapılmıştır. (TBK, 2019):

“Sona ermesi önceden gerçekleşip gerçekleşmeyeceği bilinmeyen bir olguya bırakılan sözleşme, bozucu koşula bağlanmış olur”.

Buradan hareketle mukavelelerin önden tahmin edilemeyen herhangi bir duruma dayanılarak son verilmeleri bozucu şartı gündeme taşımaktadır. Bozucu şartlardan biri meydana geldiği anda sözleşmelerin hükümleri ortadan kalkar. Bu ortadan kalkma kural olarak ileriye yönelik bir etkiye sebep olmaktadır. Latincesi Ex Nunc olan geriye doğru etki eden bozucu şart oluşabilmesi için önceden şartın mukavelede net bir şekilde taraflarca karara varıldığıının mukavele yazılması veya işin niteliğinden anlaşılması gerekmektedir (TBK md.173/II ve III).

Literatürde süresi belli olan hizmet sözleşmelerinin bozucu şarta bağlanması neticesiyle belirsiz süreli sözleşme hususiyetine haiz olduğu söylenmektedir (Alpagut, 1998). Buna sebep olarak ise bozucu şartlar ile sözleşmelerin sürelerinin belirli ve önceden tahmin edilebilir olma özelliklerinin ortadan kalkıyor olmasıdır.

Petek, futbol sözleşmelerinde bozucu şarta bağlı durumların çok sık görüldüğünü söylemektedir. Mesela bir futbolcu Avrupa kulüplerinden birine transfer edilmek istenirse ya da ligde kulübün alt bir küme grubuna düşmesi durumunda mukavelelerin biteceğini bildiren bozucu şartın, sözleşmenin tek tip olmasına rağmen hususi hükümler kısmında yer alabileceği bildirilmektedir. Fakat yazar, bozucu şartın gerçekleşmesi durumunda bile sözleşmenin

kendiliğinden son bulmayacağını, tarafların bozucu şart sebebiyle sözleşmeyi her iki tarafında feshetmesiyle son bulacağını bildirir (Petek, 2007).

Baştürk de profesyonel futbolcu sözleşmelerinde geciktirici şartla daha fazla karşılaştığını söylemektedir. Yazar, geciktirici şartların olduğu durumlarda sözleşmenin iki kez yapıldığını ilk mukavelelerin kendi düzenlemelerini oluştururken oluşan sonraki sözleşmenin ise geciktirici şartın meydana gelmesi halinde oluştuğunu bildirmektedir. Fakat bozucu şartlı mukavelelerde sadece bir sözleşmenin akdedildiğini belirtmektedir (Baştürk, 2005).

2.6.2. Sözleşmenin Karşılıklı Anlaşma ile Sona Ermesi

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 48. maddesinde güvence altına alınan ve Türk Borçlar Kanunu'nun 26.maddesinde düzenlenen sözleşme serbestliği ilkesince, her iki tarafın iradelerinin uyum göstermesi neticesinde yeni bir sözleşme yapmaya müsaade ettiği gibi yine tarafların iradelerinin uyum göstermesi sonucunda var olan bir sözleşmeyi sonlandırmayı da kapsar (Süzek, 2009). Buda demektir ki taraflar aralarında anlaşarak yaptıkları sözleşmeleri yine anlaşarak sona erdirebilirler (Akyiğit, 2014). Hukukumuzda bulunan bu tür sözleşmelere "ikale" ya da "sözleşmeyi ortadan kaldırma sözleşmeleri" denilmektedir (Mollamahmutoğlu, 1998).

PFST Talimatı'nın "Karşılıklı Sona Erdirme" başlığını taşıyan 26. Maddesinde belirtilmiştir:

"Sözleşmeler, kulüpler ve futbolcuların beraber anlaşarak rızaları çerçevesinde sona erdirilmesinin geçerli olabilmesi için, ikale sözleşmesini imzalayan kulüp yetkililerini belirten noter onayına havi imza örneği ve futbolcununda noter onayına havi imza örneği ve sözleşmeyle beraber Türkiye Futbol Federasyonu'na ibraz edilmesi zorunludur. Eskiden yapılan düzenlemelerde bozma yani ikale sözleşmelerinin noterde yapılması gerekliliği Talimatla belirtilmiş olsa dahi yürürlükteki talimatta noterde düzenlenme şartı aranmamaktadır. Fakat bozma sözleşmesini imzalayacak olan futbolcunun, imzalanan tarihten en fazla 10 gün önce düzenlenmiş ve belirlenen kulüple yapacağı sona erdirme (ikale) sözleşmesinde kullanacağına ilişkin açıklamayı içeren noter tasdikli imza beyannamesini Türkiye Futbol Federasyonu'na sunması gereklidir."

Türkiye Futbol Federasyonu'na 26. Maddede yer verilen imzaların sunulmaması durumunda taraflar sona erdirme iradelerini belirtmiş olsalar da karşılıksız fesih gerçekleşmeyecektir.

Tarafların anlaşmasıyla sözleşmenin sona ermesi ya da tek taraflı yapılan irade beyanlarıyla sözleşmenin son bulması söz konusu olmadığı için böyle durumlarda sözleşmelerin feshinden söz etmek imkansızdır. Sözleşmelerin feshiyle aynı olmadığının tespiti doğuracağı hukuki sonuçların da aynı olmaması dolayısıyla önem arz etmektedir. Uygulama aşamasında anlaşarak ortadan kaldırma, işveren tarafının faydasına sonuçlara sebep olacaktır. İşveren burada iş akdini bozarak sona erdirme yoluna giderken kanunların emrettiği işçiye sağlayacağı sözleşmesel veya kanuni maddi menfaatleri temin etme sorumluluğuna girmeyecektir. Fakat ikale yani bozma anlaşmalarında taraflarca karşılıklı bazı faydaların olması anlamında sonuca sebep olacak düzenlemeler yapmakta serbesttirler (Süzek, 2009).

Transfer dediğimiz, futbolcunun bağlı olduğu kulübünden diğer kulübe geçerken yaptığı birbiriyle alakalı olan sözleşmelerden oluşan bileşik bir sözleşme söz konusudur (Aydoğdu, 2017). Bu sözleşme; futbolcuyla yeni kulüp arasında yapılacak profesyonel futbolcu sözleşmesi, mevcut kulüple yeni kulüp arasında yapılan ve yeni kulübün futbolcuyla anlaşması geciktirici koşuluna bağlanmış mevcut kulübe para verme edimini konu alan bir sözleşme ve futbolcuyla mevcut kulüp arasında yapılacak ikale sözleşmesinden oluşur.

Bu tarz bir sözleşme ilişkisinde yeni kulüp, futbolcuyla anlaşması durumunda mevcut kulübe bazı ödemeler yapma vaadinde bulunur. Mevcut kulübün de yeni kulübe bir sorumluluğu bulunmamaktadır. Şartın gerçekleşmesi mevcut kulübün yeni kulübe karşı üstlendiği bir sorumluluk olmadığından dolayı bu koşulun gerçekleşmesinde yeni kulübün özel bir menfaatinin bulunmasına rağmen mevcut kulübe karşı birtakım malvarlığı değerlerinin devrini konu alan karşılıksız kazandırmada bulunması söz konusudur. Karşılıksız kazandırma dendiğinde akla ilk gelen sözleşme tipi bağışlama olmakla birlikte yeni kulübün mevcut kulübe herhangi bir bağış yapma kastı olmadığı için bu sözleşmeyi bağışlama sözleşmesi olarak değerlendirmek de pek mümkün değildir. Bir sözleşmeye kanundaki sözleşmelerden birinin ismini koyma zorunluluğundan kurtaran sözleşme özgürlüğü burada da başvurulmaya uygun bir olgudur ve tezde yeni kulübe tek taraflı borç yükleyen sözleşmeye transfer bedeli sözleşmesi, bütün bu üçlü ilişkinin tamamını kapsayan bileşik sözleşmeye ise transfer sözleşmesi denilmesini önermeyi mümkün kılmaktadır (Cem, 2010).

Uygulamada aşamasında hakkı olan ücreti almayan futbolcuların, alacaklarına karşılık bonservisini aldığı görülmüştür. Kulüpler, futbolcuyu farklı bir kulübe gönderirken elde edecekleri bonservis bedelinden vazgeçmektedirler. Futbolcular da böylelikle; farklı bir kulübe bonservis bedeli ödemeksizin transfer olabileceklerdir. Kulüpler elbette bonservis bedelini ödemeyecekleri futbolcuları transfer etmeyi daha çok istemektedirler (Şahankaya, 2015).

2.6.3. Fesih Yoluyla Sona Erme

Sözleşmenin taraflarından birinin tek taraflı olarak yaptığı irade beyanıyla, sözleşmeden oluşan borç ilişkilerini ileriye etki edecek şekilde sona erdirmesine fesih denilmektedir. Bu işlemin gerçekleşmesi için taraflardan birinin hemen ya da bir zaman sonra etkisinin olabileceği şekilde sona erdirme iradesi için fesih bildirimini yapması gerekir.

“Sözleşmenin taraflarından herhangi biri iradesini tek taraflı olarak beyan etmek suretiyle mukavelede düzenlenen hukuki ilişkiyi ileriye etkili olarak bozabilir. Bozma yani fesih beyanın hemen veya bir süre akabinde etkili olmasını sağlayacak şekilde ve iradesini sarıh bir şekilde sözleşmenin diğer tarafına bozmayı bildirmesi gereklidir. Sözleşmenin bozma ile sonlandırılabilmesi halinde diğertarafın katılımının olmaması gerekir. Elbette burada fesih işlemlerinin karşı tarafın hukuki durumunu da etkileyebilmesi ve yeniliklere sebep olabilmesi için irade açıklamalarının çok belirgin olması gerekmektedir (Süzek, 2009).”

Hukumumuzda bozucu yenilik doğuran işlem diye nitelenen fesih işlemleri yenilik doğurması sebebiyle karşı tarafa ulaştığı için dönülemez, tüketilmiştir ve aynı yasal işlem için tekrar kullanılamaz (Oğuzman, 1997).

Sözleşmenin taraflarından herhangi birinin borçlarının gerektirdiği şekilde davranmaması halinde eğer farklı uygulamalar var ise emredici düzenlemelere aykırı olmaması şartıyla öncelikli bu düzenlemeler uygulanmalıdır. Eğer ki düzenleme yok ise Borçlar Hukukunun genel hükümleri ile hizmet sözleşmesine ilişkin özel düzenlemelerin uygulanması gerekir. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın 27. ve 28. maddelerinde sözleşmeyi fesih etme hakları düzenlenmiştir. (Aksoy, 2010).

“Türk hukukunda fesih türleri ikiye ayrılır. Birinci fesih süreli (olağan fesih) ikinci fesih ise derhal fesih (olağanüstü fesih). Borçlar Kanunu ve İş Kanunu'nda belirtildiği gibi belirsiz süreli sözleşmelerde, taraflardan birinin diğer tarafa bildirimde bulunarak belirli bir süre vermesi ve bu sürenin sonunda feshin hukuki sonuçlarını doğurması şeklinde ortaya çıkan tür, süreli fesih türüdür. Hem belirsiz süreli hem de belirli süreli sözleşmelerde, kanunda düzenlenmiş olan haklı nedenlerden birinin ortaya çıkması halinde herhangi bir süre tanınmadan ve derhal sonuç doğuracak şekilde yapılan feshin ise haklı nedenle derhal fesih denmektedir (Şahin, 2015).”

2.6.3.1. Kulübün Fesih Hakkı

Türkiye Futbol Federasyonu Talimatı'nın 27. Maddesinde sözleşmenin taraflarından olan kulübün sözleşmeyi fesih hakkı düzenlemiştir. Talimatta bulunan düzenlemede aşağıdaki durumlar kulüp için haklı sebepler ortaya çıkarmaktadır:

a) *Futbolcunun futbol faaliyeti dışında vaki sağlığının bozulması veya dinlenme iyileşme halinin altı aydan fazla olması:*

Yönergenin 27. maddesinin (a) bendinde futbolcunun futbol işi haricinde oluşan sağlığının bozulması ya da dinlenme iyileşme halinin altı ayı geçmesi durumunda, kulübün sözleşmeyi bozma hakkı vardır. Buradaki hastalık ve istirahatten kast edilen durum eğer ki futbol faaliyetinden oluşmuşsa, mesela futbolcu menisküs problemi yaşıyor ve bu sebeple altı ayı aşan süre kulüpten uzak kalırsa, sözleşmenin taraflarının bozma isteme hakkı yoktur. Diyelim ki futbolcu kişisel hayatında bir kaza geçirdi ve altı aydan uzun sürecek olan bir hastalık ya da sakatlık durumu yaşarsa, kulüp sözleşmeyi feshedebilir. Ama futbol maksadıyla diyelim ki deplasmana giderken yolda geçirilen bir kaza futbol faaliyetiyle alakalı olması sebebiyle kulübün fesih hakkı bulunmamaktadır. Talimat'ta eksik kalan bir yer vardır. Bu altı aylık sürenin nasıl olduğu konusudur. Yani altı aylık süre aralıksız mı geçmelidir yoksa aralıklı da olabilir mi? Örneğin, bir futbolcu sorun yaşamış ve üç ay sonra kulübe dönmüş ama diyelim ki hastalığı tekrar nüksetti ve dört ay daha kulüpten uzak kaldı. Böyle bir durumda acaba kulübün feshi hakkı doğar mı? Netice de futbol faaliyetleri haricinde oluşan bir hastalıktan dolayı sakatlık yaşayan futbolcunun, kulübünden altı aydan fazla uzak kalması, kulübe zor sorumluluklar yüklemektedir. Buna göre 6 aylık sürenin aralıklı olsa bile fesih hakkının doğacağı düşünülmektedir (Aksoy, 2010).

b) *Altı aydan fazla süreli kesinleşen hak kaybı veya müsabakalardan men'ine dair ceza kararı bulunan futbolcu:*

Yönergenin 27. maddesinin (b) bendine göre, futbolcunun uzun süren cezalı olma durumunda kulübün fesih hakkı var mıdır yok mudur, bu soru düzenlenmiştir. Bu madde de eğer ki futbolcu hakkında, PFDK tarafından altı aydan fazla süreli kesinleşen hak kaybı veya müsabakalardan men'ine dair ceza kararı varsa sözleşme feshedebilir. Temmuz 2009'dan itibaren yürürlüğe giren DKT 141'in 24. Maddesinde, futbol karşılaşmalarından men cezası almak demek futbolcunun resmi futbol karşılaşmalarına katılmaktan men edilmesi demektir. Yönerge'nin 27. Maddesinde de hak yoksunluğu cezası açıklanmıştır. Yönetmelik, sportif ,futbolla ilişkili her türlü hak yoksunluğu hatta statlara girememek şeklinde hak yoksunluğu DKT'na göre kişilere düzenlenebilir.

Disiplin Kurulu Talimatı'na göre Şu kişilere hak mahrumiyeti ve mŐsabakalardan men cezası verilebilir:

- Sportmenliğe Uygun Olmayan BiÇimde Davranmak,
- KŐtŐ söz Kullanmak,
- Ayrımcılık Yapmak,
- Saldırıda Bulunmak,
- Kavgaya KarıŐmak,
- Federasyonun Resmi MŐsabakalara Verdiği Katılım İznini(lisans)

Haksız Kullanmak,

- Sahtecilik Yapmak,
- Milli Futbol Karşılaşmalarına Katılmamak.

Profesyonel futbol disiplin kurulunca futbolculara verilen cezaların netleŐmiŐ olması kuraldır. unkŐ futbolcu PFDK maddelerinin kendisine bildirilmesinden sonra 7 gŐn içinde Tahkim Kuruluna başvuruda bulunabilir. EĞer bu sŐre içerisinde futbolcu itiraz etmezse, disiplin cezası kesinleŐir. Fakat itiraz ederse, Tahkim Kurulu'nun vereceği net ve kesin kararın sonucu beklenmelidir.

Futbolcu mŐsabakadan ret edilme cezası ya da haklarından mahrum olma cezası alırsa, kulŐpler futbolcudan fiilen fayda gŐremeyecek fakat ona para vermeyi devam ettirecektir. Futbolcunun kendi kusurlu hareketine raĐmen ūcret ūdenmesi yanlıŐ olduĐundan kulŐbe sŐzleŐmeyi bozma hakkı verilmesi doĐru bir karardır.

c) Futbolcunun YÖnerge'nin 25. maddesinde sayılan edimlerini ağır surette ihlal etmesi:

Talimat'ın 27. maddesinin (c) bendi, futbolcunun aynı Talimat'ın 25. Maddesinde geçen sorumlulukları çok ağır bir Şekilde ihlal etmesi nedeniyle kulŐbŐn sözleşmeyi feshedebileceğini dŐzenlemiŐtir. Buradan hareketle futbolcuların kulŐplerine karşı yapmaları gereken sorumlulukları yapmamaları dolayısıyla sözleşmeye devam etmenin de artık beklenmemesidir. Her ihlal edilen olayda sorumluluk ağırdır diye karar vermek kulŐbe aittir. İhtilaf yaşanması gibi durumlarda belirlemeyi Uyuşmazlık özŐm Kurulu belirleyip olayların taraflarının itirazı olursa Tahkim Kurulu tarafından kesin bir Şekilde sonuçlandırılacaktır.

Bunların dışında diyelim ki futbolcu antrenmanlarda ya da maçlarda sportif performans anlamında eksiklik ya da yetersizlik gŐsterirse bu durum sözleşmesinin haklı nedenle feshine yol aamayacaktır.

Talimat'ta bulunan sorumluluklarına uygun hareket etmediği durumda kulübün mutlaka futbolcuyla sözleşmesini bozma hakkını kullanması zorunluluğu yoktur. Kulübün inisiyatifine kalmış bir durumdur. Kulüp eğer ki takdir ederse, futbolcuya disiplin cezası ya da para cezası uygulayabilir. Yönerge'nin 27. Madde 2. fıkrasında, kulübün dikkat etmesi lazım gelen usuller belirlenmiştir. Maddeden hareketle, futbolcu yerine getirmesi gereken sorumluluklarını getirmediği zaman kulübün sözleşmeyi bozma amacı futbolcu aleyhine düzenleyeceği ihtarnamede makul süre içinde edimini ifa etmesi gerektiğini de bildirmekle sorumludur. Futbolcu eğer ki verilen zamana rağmen hale edimlerini yapmazsa, süre dolduktan 7 gün içerisinde sözleşmeyi feshedebilir. Bu feshin usulüdür. Bu usule uygun olmayan yapılan fesihlerde, kulübün sorumluluğu olur.

d) *Futbolcunun, Futbolcu Temsilcileri Talimatı'na aykırı davranışları nedeniyle kesinleşmiş en az 4 resmi müsabakadan men cezası almış olması:*

Kulüplerin, mukaveleyi fesih için haklı sebepleri olmasa bile feshetmeleri imkanları vardır. Fakat böyle bir durumda önemli olan bazı yaptırımlar söz konusu olur. TFF Tahkim Kurulu'nun yapmış olduğu içtihatları da genellikle feshin sözleşmeyi sonlandıracağı yönündedir. TFF Tahkim Kurulu'nun bir kararında; haklı neden bulunmadığından bahisle kulübün sözleşmeyi feshedemeyeceğini dile getirmesi borçlar hukuku bakış açısı ile kabul edilemez niteliktedir (Aydos, 2013).

Profesyonel futbolcular, Türkiye Futbol Federasyonu tarafından çıkarılan bütün talimatlara uymak durumunda olduğu gibi Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatında bulunan düzenlemelere de uymak ile yükümlüdürler. Fakat menajerler, profesyonel futbolcu sözleşmelerinin görüşülmesi ve düzenlenmesi sırasında futbolcunun yerine ve lehine davranmakta olduğu için farklı bir önemi vardır. Bu sebeple Türkiye Futbol Federasyonu, profesyonel futbolcuların, Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatına uymaları gerektiğinin dikkatle üzerinde durmuş ve aksi takdirde bu durumun kulüp için fesih işlemine haklı sebeplerle gidebileceğini bildirmiştir. Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatında futbolcunun yükümlülükleri 17. maddede Şöyle sıralanmıştır:

- Mer'i kanunlara, FIFA'nın , UEFA'nın ve TFF'nin statü ve yönergelerine, FIFA'nın ve TFF'nin yetkili kurulları tarafından belirlenen bütün kararlara uymak,
- Yalnızca lisansı olan menajerlerin yardımlarından faydalanmak, lisansı olmayan hiçbir kişi ya da kurumun onların isim ve namına kulüplerle sözleşme

görüşmeleri yapmasına ya da menajerlik faaliyetleri çerçevesinde değerlendirilebilecek iş ve işlemlerin düzenlenmesine izin vermemek,

- Sözleşmesel anlamda bir ilişkiye başlamadan önce menajerin bu iş ve işlemleri yapabilecek anlamda lisanslı olduğunu, lisansıya ilgili herhangi bir iptal işleminin olmadığını ve askıda olmadığını kontrol etmelidir,

- Talep edilmesi durumunda TFF ve FIFA' ya gerekli bilgi ve belgelerin bütün halinde verilmesi,

- Menajerler ile yapılan bütün sözleşmelere uygun hareket etmek,

“Yapılan bütün profesyonel futbolcu sözleşmelerinde lisanslı bir menajerin o sözleşme kapsamında kendisine hizmet sunup sunmadığını açıkça belirtmek, söz konusu sözleşmede bir menajerin katılımı mevcutsa bu menajerin isim ve unvanının sözleşmede açıkça belirtilmesini temin etmek zorundadırlar. Futbolcunun, yukarıda sayılanlar başta olmak üzere, Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatında yer alan düzenlemeleri ihlal etmesi halinde, PFDK tarafından verilecek olan ve süresi içinde Tahkim Kuruluna itiraz edilerek veya itiraz edilmeden kesinleşen en az dört resmi maçtan men cezası alması, fesih için haklı sebep teşkil edecektir (TFF, 2019).”

2.6.3.2. Futbolcunun Fesih Hakkı

PFST Talimatına'nda “Futbolcunun Fesih Hakkı” başlıklı maddesi 28. maddedir. Bu maddede futbolcunun hangi durumlarda sözleşmeyi fesh etme hakkının olduğunu üzerinde durulmuştur. Kulüp eğer ki ücret ödeme edimini gerçekleştirmez ya da ücretleri ödemekte temerrüde düşerse futbolcu sözleşmeyi fesh etme hakkına sahiptir. Kulüp, sözleşmeden dolayı oluşan edimlerini ifa etmez sorumluluklarından kaçarsa futbolcu yine sözleşmeyi fesih etme hakkına sahiptir. Futbolcu, kulübün oynamış olduğu resmi maçların yüzde onunun daha küçük bir kısmında görev almışsa, anlaşmayı sportif anlamda haklı gerekçelerle fesih edebilir. Aşağıdaki bölümlerde de bahsi geçen Talimat çerçevesinde futbolcuların fesih hakları ve fesih yöntemlerinden bahsedilecektir.

2.6.3.2.1. Ücretin Ödenmemesi

Profesyonel futbolcu sözleşmeleri yapılırken orada ücret ile ilgili bütün detaylar açıkça kararlaştırılmalıdır. Ücretin miktarı, ücretin ödeme tarihi, ücretin ödeme şekli, ücretin ödeneceği paranın hangi devletin parası olacağı gibi ücretle alakalı bütün konular profesyonel futbolcu sözleşmesinde netliğe kavuşturulmuş olduğu yazılı olmalıdır. Kulüp, profesyonel futbolcu sözleşmesinde belirlenen miktarı yine belirlenen ve kararlaştırılmış olan şekilde ödeyememesi yani temerrüde düşmesi durumunda futbolcuya sözleşmeyi bozma hakkı tanınmıştır. Bu yönergeye göre; futbolcu burada borcunu ifa edemeyen temerrüt halindeki kulübe karşı noterden çıkarttıracağı bir ihtarname ile ücretinin ödenmesi için 30 günlük bir süre vermek zorundadır. Bu süre içerisinde eğer ki kulüp hala ödeme yapmazsa futbolcu, sürenin sona erdiği tarihten itibaren 7 gün içinde mukaveleyi bozabilir. Yönergedeki 30 günlük ve 7 günlük süreler futbolcunun aleyhine değiştirilmez (TFF, 2019).

2.6.3.2.2. Sözleşmeden Doğan Edimlerin Yerine Getirilmemesi

Futbol kulüplerinin sadece ücret ödeme değil de futbolcuya karşı farklı sorumlulukları da vardır. Kulüpler ücretin dışındaki yükümlülüklerinin de ifa edilmesi aşamasında temerrüde düşerlerse yine futbolcuların sözleşmelerini fesih etme hakları vardır (TFF, 2019).

Burada fesih işlemi yapılırken, kulüplerin sorumluluklarını ihlal etmesi durumunda ihlalin derecelerine bakmadan fesih hakkının oluşacağını bildirmek gerekir. Bu durumun da sözleşmede ilişkileri çekilemez hale getireceği ifade edilmektedir (Aksoy, 2010).

Bu şekilde kulüplerin sorumluluklarını yerine getirmemeleri durumunda futbolcular kulüplerine uygun bir zaman dilimi tanıyıp, edimin gerçekleştirilmesi talep ederler. Kulüp bu verilen süre içerisinde de sorumluluklarını yerine getirmezse 7 gün içinde sözleşmeye son verilebilir (PFSTT.md.28/2).

Belirtilen sürelerin, futbolcuların aleyhinde değiştirilmeleri mümkün değildir (PFSTT.md.28/3).

“Profesyonel anlamda uygulama alanında ve teorik alanda da profesyonel futbolcu sözleşmesinin unsurlarından ücret ilk akla gelen sorumluluk olsa da sözleşme gereği kulüplerin futbolculara karşı farklı sorumlulukları da aşağıda belirlenmiştir(PFSTT/Md 28):

1. *Kulüpler futbolculara eğitim ve sağlık için gerekli her türlü uzman, teknik adam ve sağlık personellerini temin etmekle yükümlüdürler.*

2. *Kulüpler futbol çalışmalarının gerçekleştirebilmesi için gerekli olan bütün spor araç ve gereçlerini temin etmekle sorumludur.*
3. *Sezon başlamadan en geç bir hafta önce kulüpler gelecek sezon için uygulanacak disiplin talimatları ve yönetmelikleri TFF'ye göndermelidir. TFF'ye tescil edilen ve uygulanacak iç yönetmeliklerin ve/veya disiplin yönergelerini imza mukabili futbolculara tesellüm ettirmekle veya noter vasıtası ile tebliğini sağlamakla etmekle sorumludurlar.*
4. *Kulüpler futbolculara para cezası verirlerse, bu cezaları hangi sebeplerle verdiklerini yani açıklayıcı bir şekilde sebeplerini, para cezalarının tutarlarını ve noter tarafından onanan karar örneklerini para cezasının verildiği karar tarihini itibariyle en fazla 15 günde futbolcu ve TFF'ye bildirmelidir.*
5. *Kulüpler tarafından kadro harici edilen futbolcuların da antrenman yapmalarını sağlamak üzere bir antrenörle beraber hakkını kötüye kullanılma şeklinde olmayacak durumda futbolcuya saha ayarlamak ve antrenman koşullarını noter aracılığı ile futbolculara tebliğ etmek gerekmektedir.*
6. *Profesyonel futbolcularını ülke dahilinde ya da haricinde yapacakları müsabakalarda kulüpler, antrenmanlarda, antrenmanlara gidiş ve gelişlerde, taşıt vasıtalarında meydana gelmesi muhtemel kazalar ve sakatlıklar için kısmi ve daimi maluliyet ve ölüm hallerine karşı TFF tarafından belirlenen özel sigorta şirketlerine sigorta ettirmek ile yükümlüdürler.”*

2.6.3.2.3. Sportif Haklı Sebep Feshi

Yönerge'nin 28. Maddesi gereğince futbolcunun sportif nedenle haklı feshi düzenlenmiştir. Bu maddede futbolcunun sezonun sonunda eğer ki kulübün çıktığı resmi maçların yüzde 10'undan daha azında görev aldığı görülürse burada futbolcu sözleşmesini sportif haklı sebeplerle fesih edebilir. Sportif nedenle haklı feshi, hâli futbolcunun yaşadığı olaya ve bu olaydaki özelliklere göre değer atfedilir. Futbolcuların sakatlık, uzaklaştırma, takım içindeki görevi, yaşı ve geçmiş kariyerine dayanarak beklentileri dahil fakat bununla sınırlı olmamak üzere değerlendirme yapılır. Sportif haklı nedenle feshin hangi usullerde yapılacağı ise, Talimat'ın 28. maddesinin son fıkrasında düzenlenmiştir. Maddede futbolcu, sportif nedenle haklı fesih hakkına ilişkin bozucu beyanını sadece ilgili olan sezonun son

kaşlaşmasından 15 gün içinde kullanmalıdır. Bu süre hak düşürücü süredir. Hak düşürücü sürenin bitmesinden sonra bu nedenle fesih imkanına gidilemez.

Sportif nedenle haklı feshi işleminin benzeri FIFA Oyuncuların Transfer ve Statüsü Talimatı'nın 15.maddesinde de düzenlenmiştir. Talimat'a göre:

“Resmi müsabakaların sezon içinde yüzde 10’undan fazla oynayamayan profesyonel futbolcunun sözleşmesini feshedebilir. Bu hakkın kullanımı için zaman ise sezonun son karşılaşmasından itibaren en geç 15 gün zarfında bozucu beyanda bulunarak fesih hakkını kullanmalıdır (FIFA, 2019).”

2.6.4. Sona Ermenin Sonuçları

Profesyonel futbolcu sözleşmeleri sona erdiğinde sözleşmenin tarafları, sözleşmedeki asıl edim sorumluluklarından kurtulurlar. Somut olaya göre, tazminat veya sır saklama yükümlülüğü gibi sözleşme sonrası davranış yükümlülüklerinden oluşan tali yükümlülükler söz konusu olabilir. Sözleşme sonlandığı için zararlar doğmuşsa, zarar gören taraflar diğer taraftan TBK m. 112 vd. verdiği hükümler tarafından zararını tazmin etmesini isteyebilecektir (Şahin ve Ertaş, 2008).

Bazı zamanlarda kulüple futbolcu arasındaki anlaşmanın son bulması, futbolcunun aktif spor yaşantısının son ermesine de sebep olabilir. PFSTT'nin 7.maddesinde, sözleşmenin son bulmasıyla aktif futbol yaşantısı sonlanan futbolcular Türkiye Futbol Federasyonu önünde, en son oynadıkları kulübün namına tescilleri 30 ay daha devam edecektir. Sözleşmesi'nin karşılıklı fesh edilmesi ya da sözleşmeyi kulübün veya futbolcunun feshiyle sona erdiği zamanlarda futbolcu serbest kalır ve istediği kulüple sözleşme akdetme hakkına haizdir. PFST Talimatı'nın 30. Maddesine göre, mukaveleyi haklı gerekçeleri olmadan şekilde bozan taraf, karşı tarafa Uyuşmazlık Çözüm Kurulu tarafından belirlenecek olan sportif cezaların uygulanabileceğini düzenlenmiştir (Aksoy, 2010). Aşağıdaki bölümde sözleşmenin sona ermesinin sonuçları incelenecektir. Bunlar:

1. Futbolcunun Serbest Kalması,
2. Tazminat,
3. Sportif Cezalar,
4. Cezai Şart,
5. Sır Saklama Yükümlülüğü ve Rekabet Yasağı.

2.6.4.1. Futbolcunun Serbest Kalması

Profesyonel futbolcu sözleşmelerinin son bulmasıyla, futbolcunun mevcut kulübü ile arasında oluşan o kulüp adına futbol oynama sorumluluğu son bulmuştur. Bu futbolcu artık başka futbol kulüpleriyle anlaşıp, istediği kulüp ile futbol hayatına devam etme özgürlüğü oluşmuştur. Hukuki terminolojide buna futbolcunun serbest kalması denilmektedir. Serbest kalma dediğimiz kavram, maddi olarak oldukça büyük bir önem arz etmektedir. Futbolcunun mesleki anlamda geleceğine etki etmektedir. Futbolcunun eski kulübü kendisini transfer edecek kulüpten herhangi bir transfer bedeli isteyemeyecek durumda olduğu için bu halde futbolcu dilediği kulüple mukavele yapabilecektir (Baştürk, 2005).

Futbolcunun içinde bulunduğu serbest kalma durumunda, transfer ücreti ödenmesine ihtiyaç duyulmamış ancak yetiştirme tazminatı da bu kapsama alınmamıştır (Baştürk, 2005). Yetiştirme tazminatı ile kast edilen, genç futbolcuların eğitimi, onların uygun bir biçimde yetiştirilmesi ve var olan yeteneklerinin geliştirilmesi için eski kulübü tarafından yapılan masraf ve sarf edilen emeğin karşılığı şeklinde yeni kulübünün ödemesi gereken ücrettir (Petek, 2007). Talimattan hareketle futbolcuların eğitim ve yetiştirilme yaşları 12-23 yaşları arasındadır. Futbolcuların 23 yaşları da dolana kadar yapılan transferlerde, futbolcuya eğitim veren, onların yetişmesi noktasında çalışmalarda bulunan kulüplere yetiştirme tazminatı ödenir. Yetiştirme tazminatının kıstasları, kulüplerin arasında belirlediği Talimata göre hesaplanır (TFF, 2019). Yetiştirme tazminatı ödenmesinin maksadı, transfer ücreti ile aynı kapsamda olmaması dolayısıyla serbest kalma kapsamı dışındadır. Buradan çıkacak sonuç ile de serbest kalan futbolcuyu transfer etmeyi düşünen kulüp, futbolcunun önceki kulübüne transfer bedeli ödemese de yetiştirme tazminatı ödemekle yükümlüdür.

2.6.4.2. Tazminat

Profesyonel Futbolcu Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın 30. Maddesine göre, haklı bir gerekçe olmadan eğer ki sözleşme fesh edilirse tazminat ödeme yükümlülüğünün oluşacağı bildirilmiştir. Fakat burada tazminatın hangi şekillerde olacağına dair düzenleme yapılmamıştır. Borçlar Kanunu'na baktığımız zamanda borçların verilmemesinin neticesini düzenleyen 96. madde ve sonra olan maddelerde kulübün ya da futbolcunun borçlarına aykırı durması hallerinde de uygulanması gerekliliği görülür (TBK, 2019).

Bu hükümlerden hareketle, borcun ödenmemesi nedeniyle zarar gören kişi ya da kişilerin tazminat hakkı olduğu için, kulübün ya da futbolcunun, sözleşme sonucunda oluşan borçlarına ters davranması hallerinde sözleşmenin karşı tarafı, uğradığı zararın giderilmesini talep edebilir (TFF, 2019).

Yönergede tazminatla ilgili düzenleme bulunmamaktadır. Fakat sportif cezaları oluşturan 30. maddede profesyonel futbolcu sözleşmelerinin sona ermesiyle tazminat ödeme sorumluluğu ortaya çıktığı kabul edilmiştir. TFF Talimatında tazminat sorumluluğu düzenlenmese de FIFA'nın düzenlediği Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın 17. maddesinde tazminat yükümlülüğü ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Bu talimattaki düzenlemeler:

“Sözleşmeye aykırı davranış gösteren tarafın tazminat ödeme yükümlülüğü oluştuğudur. Profesyonel futbolcu sözleşmesinde bu konuyla ilgili düzenleme olmaması durumunda, önce tazminatla ilgili devletin hukukuna, futbol sporunun özelliklerine, feshin hangi dönemde yapılıp yapılmadığı, sözleşmenin geriye kalan süreleri içinde ödenecek olan paranın, masrafların ve sair elde edilecek mali haklar gibi durumlar incelenerek hesaplama yapılmalıdır. FIFA Talimatına göre, profesyonel futbolcunun eski kulübüne karşı tazminat ödeme yükümlülüğünde yeni kulübü de müteselsil sorumludur. Ayrıca FIFA Talimatın 15. maddesinde, futbolcunun sportif nedenle sözleşmeyi feshetmesi halinde de tazminat yükümlülüğü bulunduğu düzenlenmiştir (FIFA, 2019).”

Borçlar Kanunu'nda hizmet sözleşmeleri için tazminat şekli, haklı sebeplerle yapılan fesih ve haklı sebeplere dayanmadan yapılan fesihler için ayrı şekillerde düzenlenmiştir. Taraflardan birinin borca aykırı davranmasıyla sözleşme feshedilirse borca aykırı davranan taraf, sebep olduğu zararı gidermekle yükümlüdür (TBK md.437). Belirli süreli yapılan sözleşmelerin işveren tarafından haksız bir şekilde feshedilmesi durumunda işçi, sözleşme süresince kazanabileceği miktarı tazminat olarak talep edebilir. İşçinin o sırada başka bir işten elde ettiği gelir varsa oda tazminattan indirilmekte ve hakim bütün şartları değerlendirip en çok işçinin altı aylık ücreti kadar bir tazminata hükmedebilmektedir (TBK md. 438).

2.6.4.3. Sportif Cezalar

Profesyonel Futbolcu Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın 30. Maddesinde sportif cezalar düzenlemiştir. Bu maddenin birinci fıkrasında, profesyonel futbolcu sözleşmelerinin

koruma dönemi içindeyken haklı bir sebep olmadan feshedilmesi durumunda tazminat ödeme sorumluluğunun oluşacağı bunun yanında da haksız olan sözleşme tarafındaki kişi ya da kuruma maddede yer alan sportif cezaların uygulanacağı söylenmiştir. Koruma dönemlerinin sürelerine de Talimat'ın "Tanımlar" başlıklı 2. Maddesinde yer verilmiştir. Maddede koruma dönemi, profesyonel futbolcunun 28 yaşından önce imzaladığı anlaşmaların yürürlüğe girmesini takip eden üç yıllık ya da üç sezonluk dönem veya profesyonel futbolcunun 28 yaşından sonra imzaladığı sözleşmelerin yürürlüğe girmesini takip eden iki yıllık ya da iki sezonluk dönemi kapsamaktadır. Buradan hareketle, futbolcunun yaşıyla alakalı koruma dönemlerinin iki ya da üç yıl olduğunu söyleyebiliriz. İlaveten koruma dönemleri sözleşmelerin her yenilendiğinde ya da önceden imzalanan sözleşmelerin uzatılması halinde yeniden başlamaktadır. 30. Maddenin 3. Fıkrasında da değinildiği üzere haksız yere yapılan fesihler, koruma dönemlerinin dışında oluşmuş ise, haksız tarafa sportif ceza verilmeyeceği belirtilmiştir.

Sportif cezalar sadece ilgili tarafın talebiyle uygulanabilir. Sportif cezalara hüküm etme yetkisi sadece Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na aittir. Sportif ceza ile ilgili talepte bulunmak isteyenler 29. madde uyarınca noter kanalıyla kendisine keşide edilen fesih bildirimini takip eden transfer ve tescil döneminin sonuna kadar başvuru yapmalıdırlar. Burada bahsedilen süre de talepte bulunan taraf için hak düşürücü süredir (Cem, 2010).

FIFA Oyuncuların Transfer ve Statüsü Talimatı'nın 17.maddesi ile Profesyonel Futbolcu Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın 30.maddeleri birbirine benzerlik taşır. FIFA Talimatlarda:

"Oyuncular da oyuncuyu teşvik eden kulüpler de sportif cezalar almaktadır. Sportif cezaların uygulanması adına iyi örneklerden biri de 2009-2010 İngiliz Birinci Ligi Birincisi Chelsea F.C'ye, UEFA Uyuşmazlık Çözüm Kurulu¹⁵⁴ tarafından verilen transfer yasağıdır. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu 2009 yılında verdiği karar ile Chelsea kulübü ile sözleşme yapmak için sözleşmesini haksız şekilde fesh eden Fransız Lens futbol takımı oyuncusu Gael Kakuta'nın FIFA Talimatlarının 17. maddesinin 3 ve 4 fıkralarına aykırı davrandığını, bu sebeple futbolcuya, 4 ay müsabakalardan men ile 340.000 Eur. Para cezası vermiş, ayrıca Chelsea'ye de Fransız Kulüp ile sözleşmesini bozarak, futbolcunun Chelsea ile sözleşme yapması için teşvikte bulunduğu gerekçesi ile 1 yıllık transfer yasağı getirmiştir (FIFA, 2019)."

2.6.4.4. Cezai Şart

Profesyonel futbolcu sözleşmesi tarafları sözleşmenin ihlali durumlarına karşı birtakım önlemler alabilir. Bunların içerisindeki önlemlerden biri de sözleşmeye cezai şart konmasıdır. Cezai şart, sözleşmenin ifasını aynı zamanda da sözleşmenin sebep olmaksızın feshedilmesini engellemeyi sağlamaktadır (Arıcı, 1997). Dolayısıyla cezai şartı, borçlunun borcunu ödemesini sağlayabilmek için borçlu üzerinde maddi baskı oluşturmak, borcun hiç ödenmemesi halinde de oluşacak kayıpları en kolay şekilde tahsil edebilme yönlerinden güvence altına almaktadır (Cansel ve Özel, 2013).

Cezai şart, Borçlar Kanunu'nun 158–161m. (TBK m. 179-182) hükümleri arasında düzenlenmektedir. Ancak bu bahsettiğimiz maddelerde cezai şartla alakalı herhangi bir tanımlama yapılmamıştır. Borcun hiç ödenmemesi ya da sözleşmelerde geçtiği şekilde ifa edilmemesi durumlarında borçlular tarafından alacaklılara ödenmesi önceden kararlaştırılmış olan edime cezai şart denilmektedir ve bu genel bir tanımdır. Farklı bir açıdan cezai şarta bakacak olursak alacaklının uğrayabilmesi muhtemel olan zararların tazmini için önden taahhüt edilen bir edimdir diyebiliriz (Kocaağa, 2003). Cezai şart, borçluyu ödeme zorlayan ve alacaklının elinde olan bir baskı aracıdır olarak borcun ifasını teminat altına almaktadır (Oğuzman, 1998). Aynı zamanda alacaklının ihtimal dahilinde olan zararına karşılık tazminini sağlayacak olan bir güvence olarak karşımıza gelmektedir (Alpagut, 1998).

Türk Borçlar Kanununun 179. Maddesinde cezai şart aşağıdaki gibi düzenlenmiştir:

“Bir sözleşmenin hiç veya gereği gibi ifa edilmemesi durumu için bir ceza kararlaştırılmışsa, aksi sözleşmeden anlaşılmadıkça alacaklı, ya borcun ya da cezanın ifasını isteyebilir.

Ceza, borcun belirlenen zaman veya yerde ifa edilmemesi durumu için kararlaştırılmışsa alacaklı, hakkından açıkça feragat etmiş veya ifayı çekincesiz olarak kabul etmiş olmadıkça, asıl borçla birlikte cezanın ifasını da isteyebilir. Borçlunun, kararlaştırılan cezayı ifa ederek sözleşmeyi, dönme veya fesih suretiyle sona erdirmeye yetkili olduğunu ispat etme hakkı saklıdır.”

Profesyonel futbolcu sözleşmeleri açısından Talimata bakıldığı zaman herhangi bir cezai şarta rastlanmamaktadır. Dolayısıyla genel hükümler ve yukarıdaki açıklamalarımız profesyonel futbolcu sözleşmeleri için de geçerli olacaktır. Sözleşmelerin haksız fesih durumlarında cezai şart ödeneceği kararlaştırılmışsa bu husus Uyuşmazlık Çözüm Kurulu tarafından haksız fesih tazminatı tespitinde göz önüne alınmaktadır (Petek, 2007). Futbolcunun

sözleşmeyi haklı bir sebeple fesih etmiş ya da borcunu ödemesi imkansız bir hal almışsa kulüp cezai şartın ödenmesini talep edemez.

2.6.4.5. Sır Saklama Yükümlülüğü ve Rekabet Yasağı

Tarafların birbirlerine karşı sadakat borçları vardır. Bu borçlar ile rekabet yasağı ve sır saklama borcu ifade edilmiştir. Bu borçlara karşı sadakat sadece sözleşmenin olduğu süre içerisinde değil aynı zamanda sözleşmenin son bulmasından sonra dahi devam etmektedir (Ertaş ve Petek, 2017). Türk Borçlar Kanunu'nun 444 vd. maddelerinde yer verilen teknik kapsamdaki rekabet yasağının, profesyonel futbolcular açısından uygun olmayacağı ve pratikte önem taşımadığı hatırlanmalıdır (Cem, 2010). Futbolculara baktığımız zaman aktif futbol hayatlarının kısa olduğunu görürüz. Bu sebeple sözleşme ile karar verilen rekabet yasağının hakkaniyete ve sporun rekabetçi yapısına aykırı olacağı görüşü (Cem, 2010) daha uygun olmaktadır.

Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu:

“Futbolcuya sözleşmenin son bulmasından sonra 2 yıl 6 ay süresince yalnız bir kulüple sözleşme yapabilme imkanı tanımıştır. Bu durum rekabet yasağı hükmünün Borçlar Kanunda bulunan düzenlemeyle uygun olmayacağına, futbolcunun sözleşme özgürlüğünü ciddi bir şekilde kısıtladığına ve maddi geleceğini riske soktuğuna karar vermiş ve rekabet yasağını geçersiz saymıştır (TFF, 2019).”

Sır saklama sorumluluğu 396. Maddenin son fıkrasında aşağıdaki gibi düzenlenmiştir:

“İşçi, iş gördüğü sırada öğrendiği, özellikle üretim ve iş sırları gibi bilgileri, hizmet ilişkisinin devamı süresince kendi yararına kullanamaz veya başkalarına açıklayamaz. İşverenin haklı menfaatinin korunması için gerekli olduğu ölçüde işçi, hizmet ilişkisinin sona ermesinden sonra da sır saklamakla yükümlüdür.”

Sır saklama borcu taraflar arasında sözleşme bitse dahi devam eder. Futbolcuların, kulüp ve kulübün diğer futbolcularıyla ilgili edinmiş olduğu gizli bilgileri üçüncü şahıslara açıklamaması gerekmektedir (Petek ve Baştürk, 2004). Kulübün genel durumu, kulübün maddi sorunları, kulübün gelecek ile ilgili planları, kulübün transfer politikası, diğer futbolcuların ve yöneticilerin özel bilgileri gibi bilgiler, sır saklama kapsamındadır. Tüm bunlara ek olarak sadece bunlar değil aynı zamanda teknik direktörün futbolculara verdiği taktikler ve talimatlar sır niteliği taşıyabilmektedir. Futbolcuların tıpkı bunun gibi edindikleri gizli bilgileri izinsiz açıklaması sır saklama borcuna ve sadakat borcuna aykırıdır (Baştürk, 2005). Sadece

futbolcunun değil bütün yazılanlar benzer şekilde kulübün de futbolcuya karşı sahip olduğu özel bilgileri, futbolcunun izni olmaksızın açıklaması da sır saklama borcuna aykırıdır.

2.7. Uyuşmazlıkların Çözümü

Ülkemizde yaşanan Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi kaynaklı uyuşmazlıkları incelediğimiz zaman genellikle futbolcunun kulüpten alacağı ücreti alamamasını ve kulübün sözleşmeyi haksız yere feshetmesinden doğmakta olduğunu görmekteyiz. Futbolcular hizmet sözleşmesiyle çalışmasına rağmen İş Kanunu kapsamında bırakılıp birçok haktan faydalanamadıkları görülmektedir. Örneğin, işçilere tanınan fazla mesai hakkı, kıdem tazminatı alabilme hakkı, ihbar tazminatı gibi hakların yanında, işçilere tanınan yasal güvenceler. İş Kanunu süjeleri gibi sözleşmede bahsi geçmeyen güvencelere sahip olmayan futbolcular, genellikle sözleşmedeki ücret alacağı, sözleşmenin haksız feshi sebepleriyle yargı yolunu tercih etmektedirler (Yiğit,).

“Sporla alakalı yaşanan uyuşmazlıklar farklı kıstaslara göre ayırımı tabi tutulur. En çok kullanılan ayırım uyuşmazlıklar 4’e ayrılır:

1. *Spor faaliyetiyle ilgili sponsorluk sözleşmesi gibi tamamen ticari ilişkilerden doğan uyuşmazlıklar,*
2. *Spor organizasyonları tarafından çalıştırılan personelle ilgili sorunlar,*
3. *Spor organizasyonlarının kendi aralarındaki uyuşmazlıklar,*
4. *Sporu düzenleyen organların sporculara verdikleri disiplin cezalarıyla ilgili uyuşmazlıklardır (Erten, 2007).”*

Türk Futbol Hukuk sisteminde profesyonel futbolcu sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların çözümü açısından 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ve bu kanuna dayanarak TFF tarafından çıkarılan Statü ve Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı göz önüne alınmaktadır (TFF, 2019).

Sportif çalışmalarla alakalı kurallar, genellikle uluslararası spor organizasyonları tarafından belirlenir. Ulusal federasyonlardan da bahsi geçen bu kurallara uymaları beklenir. Uluslararası spor organizasyonları tarafından belirlenen kurallar ve bu kurallar uyarınca oluşan CAS kararları ‘lex sportiva’ olarak adlandırılmaktadır (Esandal, 2009).

Bireylerin arasında uyuşmazlıkların yaşanması halinde uyuşmazlığın taraflarından birinin uyuşmazlığı kendi gücüne göre çözemeyecek olması mutlaka meşru siyasi iktidarın yaptırım mekanizmalarının harekete geçirilmesini gerektirmez. Tıpkı bir sözleşme kurma

yönünde uyuşan tarafların iradeleri sonraki kısımlarda uyuşmayan iradelere dönüşüyorsa uyuşmazlık çıktıktan sonra uyuşmazlığı çözüme yönünde yeniden uyuşmaya başlayabilir. Anlaşmanın tarafları doğru iletişim kurarak imkanlar dahilinde kendileri ya da kendilerine yardımcı olabilecek görevli kişi ya da kurumlar aracılığıyla uyuşmazlığı farklı boyutlara ulaşmadan çözüme kavuşturabilirler. Bundan dolayı oluşan uyuşmazlığın mutlaka devletin mahkemelerine taşınması, her iki taraf için de Anayasa ve insan haklarını içeren çeşitli uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınmış ana bir hak olup bununla beraber uyuşmazlığın konusu buna uygun olduğu ölçüde başvurulacak en son yöntemdir (Pekcanıtez, 2017).

5894 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesiyle birlikte Türkiye Futbol Federasyonu yönetim kurulu başvuru mercilerinin ilki olmaktan çıkarılmıştır. Bu kanuna dayalı olarak hazırlanan PFSTT'nin "Sözleşmeden Doğan Uyuşmazlıklar" başlıklı 22'inci maddesinde, taraflar yetiştirme tazminatı ve sportif cezaya ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, PFS'den doğan bütün uyuşmazlık ve kulüplerin futbolculara verdikleri para cezalarından doğan uyuşmazlıklarda, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun yetkisini kabul edip etmeme serbestisi değiştirilmiştir (Çelebi, 2015).

Futbolcular ile kulüpler arasında yaşanan profesyonel futbolcu sözleşmeden doğan uyuşmazlıkları incelemeye görevli ilk derece hukuk kurulu, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'dur.

2.7.1. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu

"5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5. Maddesi ile Uyuşmazlık Çözüm Kurulu kurulmuştur. Bu kanunun kabulü ile beraber yürürlüğe giren Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun kulüpler ile başka kulüpler arasındaki ya da kulüpler ile futbolcular arasında oluşan uyuşmazlıkları inceleyip karara bağlamakta münhasıran görevli olduğunu bildirmiştir. Kurul bunların dışında kulüp ile teknik direktörler, antrenörler, futbolcu temsilcileri, sağlık personelleri, müsabaka organizatörlerinin ya da futbolcu temsilcileriyle futbolcular arasındaki bütün sözleşmeden doğan ve futbolla ilgili olan uyuşmazlıkları da inceler ve karara bağlar (Aksoy, 2010)."

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu futbolla ilgili ve alakalı olan birçok olayı yetkisi sebebiyle inceler ve karara bağlar. Bunlar; kulüplerin aralarındaki uyuşmazlıklar ve kulüpler ile futbolcular, profesyonel teknik adamlar, antrenörler, futbol menajerleri; futbol menajerleri ile

futbolcular, profesyonel teknik adamlar arasındaki bütün uyuşmazlıklar (TFF Statüsü m. 56/1, UÇK Talimatı m. 2).

“Uyuşmazlık Çözüm Kurulu yabancılık unsuruna sahip uyuşmazlıklara da bakmakla görevlidir. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu’nun 02.02.2010 tarih 2009/KF/1193 Esas, 2010/73 K. sayılı kararında, sözleşmelerde zayıf taraf olarak adlandırılan profesyonel futbolcunun haklarını korumak maksadıyla, yabancılık özelliğini taşıyan uyuşmazlıklarda görevli olmadığına karar vermiş ise de, Tahkim Kurulu’nun kararı ile yabancı futbolcuların, yabancılık unsuru sebebiyle Tahkim Kurulu kararlarına karşı Spor Tahkim Mahkemeleri’ne başvurabildikleri Tahkim Kurulu Talimatı ile kabul edilmiştir. Tahkim Kurulu yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıklarda görevli olduğunun kabulü gerekir gerekçesiyle yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıklarda Uyuşmazlık Çözüm Kurulu’nun da görevli olduğunu belirtmiştir (TFF, 2019).”

TFF Statüsü’nün 55. maddesine göre, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu’nun belirlediği beş (5) kişilik Başkanlar Kurulu ile Kulüpler Birliği Vakfı’nın, Profesyonel Futbolcular Derneği’nin ve Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği’nin bildireceği ve TFF Yönetim Kurulu’nun kabul edeceği hakemlerden oluşur. Başkanlar Kurulu, TFF Başkanı’nın teklifi ve TFF Yönetim Kurulu’nun onayı ile atanacak beş (5) asıl ve beş (5) yedek üyeden oluşur. Ölüm, istifa ve başka nedenlerle oluşan boşalmalarda boşalan görev için TFF Yönetim Kurulu, aynı usulle atama yapabilir. Başkanlar Kurulu ile hakemlerin, en az beş (5) yıllık mesleki deneyime sahip hukukçu olmaları zorunludur. Başkanlar Kurulu ve hakemlerin görev süresi; TFF Yönetim Kurulu’nun görev süresi ile sınırlıdır (TFF, 2019).

2.7.1.1. Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun Yapısı

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı’nın 3. Maddesinde: “Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, Federasyon Yönetim Kurulu’nun belirlediği Kurul Başkanı ile Kulüpler Birliği Vakfının, Profesyonel Futbolcular Derneği’nin ve Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği’nin her birinin belirleyeceği beşer üye olmak üzere on beş üyeden oluşur. Kurulun Başkanlarının ve üyelerinin en az beş yıllık mesleki tecrübesi olan hukukçu olmaları şarttır. Aynı zamanda kurulun görev süresi, federasyon başkanının görev süresi ile sınırlı tutulmuş olup bu süre 4 yıldır. Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu ile diğer kurul ve yan kurullarında görev yapanlar veya futbol kulüplerinde aktif görevde bulunanlar (profesyonel futbol

kulüplerinin seçilmiş ya da atanmış kurullarında görev alanlar da dahil olmak üzere) ile profesyonel futbolcular, teknik adamlar, masörler, oyuncu temsilcileri, müsabaka organizatörleri Uyuşmazlık Çözüm Kurulu üyeliği yapamayacakları ayrıca 3. maddenin son cümlesinde belirtilmiştir. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı'nın 4.maddesine göre ise üyeler istifa etmedikçe ya da istifa etmiş sayılmadıkça yerlerine yenisi atanmaz (TFF, 2019).”

Türkiye Futbol Federasyonu Kanunu, Statü ve talimatlarında hakemlerin görevlerinde bağımsızlıklarına değinilmektedir. İlaveten Başkanlar Kurulu'nda bulunan ve uyuşmazlık sebebiyle kurulacak olan hakem heyetine başkanlık yapacak olan üyeler, Yönetim Kurulu tarafından seçilip, görev süreleri Yönetim Kurulu'nun görev süresine bağlı olmakta ve Yönetim Kurulu tarafından Türkiye Futbol Federasyonu'nun saygınlığına zarar verme durumunda geçici ya da sürekli olarak listeden çıkartılabilmektedirler. Hakemlerin kural olarak, uyuşmazlığın çözüme kavuşturulmasıyla alakalı resmi sıfatı ve otoritesi bulunmayan bireyler arasından tarafların isteğiyle seçilerek uyuşmazlığı çözüme kavuşturma görevi üstlenmiş olması gerekmektedir (Kuru ve ark., 2007). Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun hakemlerle ilgili yapmış olduğu düzenlemeler, hakemlerin görevlerinde özgür olması ilkesine zarar verdiği düşünülmektedir. Bilhassa saygınlık gibi anlaşılması zor bir kritere dayanarak hakemlerin görevlerine son verilebilmesi, Yönetim Kurulu'na hakemlerin karşılında geniş bir yetki vermektedir. Buna rağmen Uyuşmazlık Çözüm Kurulu sportif yargılamasını, genel olarak, kapalı hakem seçimine dayalı bir tahkim yargılaması olarak nitelemek mümkündür (Orhan, 2014).

2.7.1.2. Kurula Başvuru Usulü

Kurul'a nasıl başvurulacağı Kurul Talimatı'nın 6.maddesinde belirlenmiştir. Bu maddeden hareketle, uyuşmazlığa sebep olan taraf, Kurul'a yazılı dilekçe ile başvurmalıdır. Kurula yapılan başvurularda dilekçe ve ekleri karşı taraf sayısından bir fazla olur. Başvuru sahibi, başvurusuna ödediği harcın belgesini dilekçesine mutlaka eklemelidir. Harcını yatırmayan ya da cevap dilekçesinde olması gereken mecburi unsurları taşımayan başvurular, harcın yatırılması ya da dilekçe eksiklerin tamamlanması için davacı tarafa iade edilerek kendisine eksikleri gidermesi için 7 gün süre verilir. Bu süre içerisinde de eksikler hala giderilmez ise hiç başvuru yapılmamış gibi sayılır (Aksoy, 2010).

Futbolcu ya da kulübün yazılı bir taleple uyuşmazlığın çözülmesi amacıyla UÇK'ya başvuruda bulunması ilk aşamadır.

“Başvuru dilekçesinde bulunması gereken faktörler Temmuz 2015’de düzenlenen UÇK Talimatı’nın 6. maddesinde aşağıdaki gibi belirlenmiştir(TFF; 2019):

1. *Tarafların adı, soyadı veya unvanı ve adresleri ile varsa faks numaraları ve e-posta adresleri.*
2. *Varsa temsilcilerinin adı, soyadı ve adresleri,*
3. *Uyuşmazlıkla bağlantılı olduğu iddia edilen diğer kişilerin adı, soyadı veya unvanı ve adresleri,*
4. *Uyuşmazlık konusunun değeri,*
5. *Davacının iddiasının dayanağı olan bütün vakıaların sıra numarası altında açık özetleri,*
6. *İddia edilen her bir vakıanın hangi delillerle ispat edileceği,*
7. *Açık bir şekilde talep sonucu,*
8. *Davacının, varsa kanuni temsilcisinin veya vekilinin imzası.*
9. *Uyuşmazlık için, hakem listesinden seçtiği hakemin adı, soyadı ve ünvanı,*
10. *Öngörülen başvuru harcının yatırıldığına dair belge örneği gerekmektedir.”*

İkinci aşama olan dilekçeler teatisi, başvuru yapıldıktan sonra bu dilekçenin Koordinatörlükler tarafından uyuşmazlıkların diğer tarafa bildirilmesi ile başlar. Davalı tarafın 7 gün içerisinde başvuru dilekçesiyle ortak olan zorunlu unsurları ve seçtiği hakemi içeren cevap dilekçesini vermesi gerekmektedir. Dilekçeler teatisinin tamamlanmasından sonra Koordinatörlük, dosyayı soyadına göre görev sırası kendinde olan Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Başkanlar Kurulu üyesine tevzi etmektedir. Bu üyenin başkanlığı ile beraber bunlarla birlikte seçilen iki hakemle de hakem heyeti kurulmuş olmaktadır. Başkan da dahil olmak üzere hakem heyeti üyeleriyle ilgili eğer ki tarafsız olup-olmadıklarıyla ilgili büyük bir şüpheyi gerektiren doğru sebeplerin varlığı halinde kendiliğinden çekilmek zorundadırlar.

“Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı’nın 9. Maddesinde yer alan aşağıdaki sebeplerin varlığı halinde haklı sebebin olduğu kabul edilmektedir (TFF, 2019):

1. *Uyuşmazlık ile doğrudan veya dolaylı olarak, kişisel ya da bir tüzelkişinin organı olarak ilgili ise,*
2. *Uyuşmazlık, geçmişte veya hâlihazırda üyesi bulunduğu ya da kurullarında görev aldığı bir kulüple ilgili ise,*
3. *Uyuşmazlığın tarafları ile arasında üçüncü dereceye kadar (bu derece dâhil olmak üzere) kan veya kayın hısımlığı (sıhrî hısımlık) söz konusu ise,*

4. *Uyuşmazlığın tarafları veya temsilcileri ile arasında maddi menfaat birliği veya yakın ilişki söz konusu ise.”*

2.7.1. 3. Karar

Uyuşmazlıkları, kurulun belirlediği 5 kişinin oluşturduğu heyetler çözüme kavuştururlar. Heyetler, uyuşmazlıkları ilk olarak görev yönünden incelerler. İnceleme sonucunda görevli olduğuna dair bir kanıya varırlarsa o zaman esastan incelemeye başlarlar. Kurullar, Talimatı'nın 12. maddesinde, kararlar alınırken bu kararlarla ilgili en asgari üç üyenin benzer yönde oyuyla alınabileceğini düzenlemiştir. Kurula üye olan bütün üyeler buna başkan da dahil olmakla beraber eşit oy hakları vardır. Bununla beraber 5 kişiden oluşan heyetin en asgari üç tanesinin benzer yönde oy kullanması gerekir ki bu durumda bize kararların oyçokluğu ile alınabildiğini göstermektedir. Talimatta, kararların alınabilmesi için en asgari üç üyenin benzer yönde oyu arandığından, heyetteki öbür üyelerin mazeret sunması ve toplantıya gelmemesi durumunda iki üyenin toplanıp karar vermesi imkansızdır. Kararları, başkan tarafından görevlendirilen çoğunluğa mensup üye yazar ve bu karara dahil olan üyeler imzalar eğer var ise de muhalefet şerhleri de eklenir. Kararların da muhalefet şerhlerinin de gerekçeli olması gerekmektedir. Kararın hüküm fıkrası, tebliğ ve infaza esas olmak üzere Türkiye Futbol Federasyonu Genel Sekreterliği'ne derhal bildirilir. Gerekçeli karar sonradan taraflara iletilir (Türe, 2018).

2.7.2. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu

Türkiye Futbol Federasyonu ilk derece hukuk kurullarının kararlarına karşı tarafların itirazları sonucunda Tahkim Kurulu'nda görüşülür ve uyuşmazlıklar çözüme kavuşturulur. Örneğin, herhangi bir futbolcu aynı transfer sezonu içinde birden çok kulüple sözleşme yapması halinde, kulüplerden birinin sözleşme feshi isteğinde bulunup futbolcuya alacağını ödememesi gibi durumlarda, çıkarı zarara uğrayan taraf uyuşmazlık çözüm kuruluna başvuru da bulunur. Başvurunun Çözüm Kurulu'nca kararlaştırılmasından sonra ilgili kişilerin bu kararlara karşı Tahkim Kurulu'na itiraz etme hakları vardır. Tahkim Kurulu, uyuşmazlıkları inceleyip kesin bir şekilde karara bağlar (Çelebi, 2018).

Türkiye Futbol Federasyonu sportif yargılarının ikinci kısmını Tahkim Kurulu oluşturmaktadır. İlk aşama olan Uyuşmazlık Çözüm Kurulu yargılamasına başvurmadan doğrudan Tahkim Kurulu'na başvuru yapma imkanı olmamaktadır. Tahkim Kurulu, Türkiye Futbol Federasyonu'nun bütün kurullarının verdiği kararları, Yönetim Kurulu'nun verdiği kararların ve çıkarılan talimatların kanunlara, TFF, UEFA ve FIFA ana statülerine uygun olup olmadığını denetim altına tutan nihai karar merkezidir. Fakat tarafların ihtiyari olarak Türkiye Futbol Federasyonu sportif yargısına başvuru da buldukları uyuşmazlıklarda, Tahkim Kurulu'nun aldığı kararlar kurallar çerçevesinde nihai nitelikte olmaz. Bundan dolayı da profesyonel futbolcu sözleşmelerinin son bulmasından kaynaklanan uyuşmazlıklarda kısıtlı hallerin var olmasıyla, Tahkim Kurulu'nun verdiği kararlara karşı devletin yargısına başvurma imkanı her zaman bulunmaktadır (TFF Statüsü md.63, TK Talimatı md.14.).

TFF Statüsü'nün 61.maddesi ve TK Talimatı'nın 3. Maddesinde, Tahkim Kurulunun, Federasyon başkanının teklif etmesi ve yönetim kurulunun da desteklemesiyle en asgari beş yıllık meslek tecrübesine sahip olan hukukçuların içinden seçilecek bir başkan, başkanla beraber de altı asıl, altı yedek üyeden oluşmaktadır. Üyelerin seçilme aşamasında da FIFA ve UEFA'nın kurallarına göre belirleme işlemleri yapılır. Tahkim Kurulu'nun görev süresi, Federasyon Yönetim Kurulunun görev süresi ile aynıdır. Üyeler kendi içlerinden bir başkan vekili ve bir raportör seçerler. Spor federasyonlarının ya da spor kulüplerinin kurullarında görev alan bu kişiler görevlerinden istifa etmedikleri sürece ve ceza ya da disiplin kurulları tarafından altı aydan çok cezası bulunanlar Tahkim Kurulu üyeliğine seçilemezler. Tahkim Kurulu, görev tanımı bakımından bağımsızdır. Kurulun toplantı yeterlilik sayısı beştir. Kararlar toplantıda hazır bulunan üyelerin oy çokluğu ile alınır. Oyların eşit olması gibi hallerde başkanın oyu belirleyici olur. Tahkim Kurulu, kendisine ulaştırılan konularla ilgili sorumlulardan görüş, bilgi ve belge isteyip gereken delilleri toplarlar. İhtiyaç olduğu takdirde, olaylara dahil olanları davet ederek dinleyebilirler (Türe, 2018).

CAS (Court of Arbitration for Sport/Spor Tahkim Mahkemesi) uluslararası anlamda, spor dünyasındaki ihtiyaçlara göre belirli usullerle, bütün spor dalları için tahkim yöntemlerini kullanarak sporda oluşabilecek uyuşmazlıkların çözümünü daha kolay hale getirmeye yönelik hizmet sunan ve bütün spor kuruluşlarından bağımsız bir kurumdur. Yabancı sporcuların, Türk sporculardan farklı şekilde, Tahkim Kurulu kararlarına karşı uluslararası CAS/TAS'a başvurması ihtimali göz önünde bulundurulmalıdır. CAS, sporla doğrudan ya da dolaylı bir şekilde ilgisi olan bütün uyuşmazlık problemlerinde tahkim mahkemesi sıfatıyla incelemede bulunarak kararlar verebilir. Bahsedilen uyuşmazlıkların ticari uyuşmazlıklar olabilmesi gibi (sponsorluk sözleşmeleri ve diğerleri) herhangi bir spor organizasyonu tarafından alınmış

disiplin cezaları (mesela doping davaları) türünden de olabilir. CAS oldukça hızla ve günden güne büyümektedir. Bu gelişme ve büyüme sürecindeki önemli bir süreç de 2003 yılının Mart ayında Kopenhag da düzenlenen Dünya Doping Konferansı'nda meydana gelmiştir. Konferansta Dünya Anti-Doping Yasası kabul edilip, dopinge karşı mücadele etmenin temel şartları düzenlenmiştir. Çin, Rusya ve Amerika Birleşik Devletleri'nin de içlerinde olduğu devletler Sporda Anti-Doping Kopenhag Deklarasyonunu kabul etmişlerdir. Yasanın 12.2.1. maddesinde dopinge ilişkin bütün uluslararası spor olayları ile uluslararası atletlere ilişkin ihtilaflarda CAS başvuru organı olmuştur (Jan, 2003).

2.7.2.1. Tahkim Kuruluna Başvuru Usulü

Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Talimatı'nın 2. Maddesinde Tahkim kurulunun yargı yetkisinden bahsedilmektedir. Bu maddede Kurul:

“Federasyonla kulüpler, hakemler, futbolcular, teknik direktörler, antrenörler, oyuncu temsilcileri ve masörler arasında yaşanan sorunlarda Yönetim kurulu tarafından verilecek kararlara karşı yapılan başvurular, Profesyonel Disiplin Kurulu kararlarına karşı yapılan başvurular, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu kararlarına karşı yapılan başvurular ve TFF tarafından çıkarılan talimatların, kanun, ana statü, FIFA ve UEFA ana statülerine aykırılığına ilişkin başvuruları inceleyip karara bağlarlar. Tahkim Kurulu'na yapılmak istenen başvuru ya da itirazlar, Talimatın 7. Maddesinde de bahsedildiği üzere kararın yazılı bildirimini izleyen 7 günlük süre de yapılmalıdır. Tahkim Kurulu'na başvurular yazılı şekilde yapılır. Dilekçede, tarafların ya da var ise vekillerinin isimleri, soy isimleri, unvanları, adresleri, başvurunun konusu, dayanılan maddi vakıalar, deliller ve talepler yer almaktadır. Kulüpler, kulüp başkanı ya da kuruluş statülerinde belirtilen yetkili organlar tarafından bizzat ya da baroda kayıtlı avukatlar aracılığıyla temsil edilirler. Futbolcular ise, Tahkim Kuruluna şahsi olarak başvurabilirler ya da avukat bulundurmak suretiyle de kendilerini temsil ettirebilirler (Aksoy, 2010).”

Tahkim Kurulu'na yapılan yazılı başvuruların içerikleri, HMK'nın dava dilekçesine ilişkin hükümlerine paralel şekilde düzenlenmiştir. Bu sebeple başvuru dilekçesi aşağıda belirtilen şekilde hazırlanmalıdır (TFF, 2019):

“Dilekçede, tarafların ve varsa vekillerinin adı soyadı, unvanı, adresleri, başvurularının konusu, dayandıkları maddi vakıalar, delilleri ve talepleri yer alır.

Ayrıca, başvuru konusu kararların ya da belgelerin asılları veya örnekleri dilekçeye eklenir. Dilekçe ve ekleri karşı taraf sayısından bir fazla olur.

Başvuru sahibi, başvuru harcını yatırmak ve makbuzunu dilekçesine eklemek zorundadır. Harcı yatırılmamış başvurular reddedilir.”

Talep edilmesi durumunda Tahkim Kurulu, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun aldığı kararların yürütülmesini durdurmaya karar verebilmektedir. Kurul, almış olduğu kararları oy çokluğu ile alır. Kararların alınma aşamasında üyelerin çekimser oy kullanma hakları bulunmamaktadır. Oylama sonucunda oylamanın eşit çıkması durumunda Başkan'ın verdiği oy neticesinde karar belirlenir. Verilen karar, başvurunun ret edilmesi, kısmen ya da tamamen kabul edilmesi veya Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun aldığı kararın değiştirilmesi şeklinde olabilmektedir. Tahkim Kurulu'nun aldığı kararların gerekçeli olarak muhalefet şerhleri ve gerekçeleri de eklenerek başvurudan itibaren 3 ay içinde taraflara iletilmesi gerekmektedir (Küçükgüngör, 1998).

2.7.2.2. Toplantı Usulü

Tahkim Kurulu Talimatı'nın 10. Maddesinde de toplantı yeter sayısını düzenlemiştir. Maddeye göre:

“Kurul, başkanın veya mazeretli olması durumunda başkan vekilinin çağrısı üzerine en az beş asıl üyenin katılımı ile toplanır. Karar yeter sayısı ise, 12. maddeye göre, toplantıda hazır bulunan üyelerin oy çokluğudur. Oyların eşitliği durumunda başkanın oyu belirleyicidir. Talimat'ın 13. maddesi çerçevesinde, Başkan tarafından görüşmeler yürütülür ve uyuşmazlık karara bağlanır. Karar üyeler tarafından imzalanır ve var ise muhalefet şerhleri eklenir. Kararın Hüküm fıkrası, tebliğ ve infaza esas olmak üzere Türkiye Futbol Federasyonu Genel Sekreterliğine derhal bildirilir. Gerekçeli kararlar daha sonra tebliğ edilir. Gerekçeli kararlarda, giderlerin, vekalet ücretinin kimin üzerine ne miktarda kalacağı hükmedilir. Tahkim Kurulu, tahkim müessesine uygun şekilde süratle karar verir. Bu çerçevede Tahkim Kurulu Talimatı'nın 13.maddesi 3. fıkrasına göre gerekçeli kararını, başvuru tarihinden itibaren en geç üç ay içerisinde vermek zorundadır (Aksoy, 2010).”

2.7.2.3. Tahkim Kurulunun Kararları

Tahkim Kurulu Talimatı'nın "Kararların Kesinliği" başlığını taşıyan 14. Maddesinde, Kurulda alınan kararların kesin olduğu söylenmektedir:

"Bu kararlara karşı idari ya da yargısal mercilere başvurulamaz. Tahkim Kurulu Talimatı'nın 14. Maddesinin ikinci fıkrasına göre de Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun kararların açıklanması, maddi yanlışlıkların düzeltilmesi ve yargılamanın yenilenmesi hakkındaki hükümleri saklı tutulmuştur. Tahkim Kurulu Kararında eğer ki açık ve netlik yoksa bu kararların açıklanması talep edilebilir ve kararda maddi bir hata varsa bu hatanın da düzeltilmesi istenebilir (TFF, 2019)."

5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun'un 6. maddesinin dördüncü fıkrasında, Tahkim Kurulu kendisine yapılan başvurularda başvuruları kesin olarak karara bağlayacak ve bu kararlar sonucunda da kararlara karşı yargı yoluna başvuruda bulunulamayacağı hüküm altındadır.

Anayasa Mahkemesinin 2009 yılında verdiği bir karar da yüksek mahkemenin zorunlu tahkimle alakalı düşünceleri ortaya konmuştur. Anayasa Mahkemesi, 5105 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 171/2. maddesi ile 3289 sayılı Gençlik ve Spor Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun'a eklenen "Ek Madde 9" hükmünün bir kısım fıkralarının iptaline karar vermiştir. 3289 sayılı Kanuna eklenen ek maddenin sekizinci fıkrası aşağıdaki gibidir:

"Tahkim Kurulu, federasyon ile kulüpler; federasyon ile hakemler; federasyon ile teknik direktörler; kulüpler ile oyuncular, kulüpler ile kulüpler arasında çıkacak ihtilaflar hakkında yönetim kurulunca verilecek kararlar ile disiplin ve ceza kurulu kararlarını, ilgililerin itirazı üzerine inceleyerek kesin olarak karara bağlar."

Anayasa Mahkemesi, 02.07.2009 tarih ve 2006/118 E. Sayılı kararı ile: "GSGM'nin tahkim kurulu kararlarının kesin olduğunu bildiren ve fıkranın da sonunda yer alan "Kesin" kelimesinin iptali kararını almıştır. Anayasa Mahkemesi, zorunlu tahkim ile tahkim kararlarının adli yargıya taşınamaması konusunu bireylerin yargı kurumları önünde hak arama özgürlüğüne uygun olduğu düşüncesindedir. Anayasa Mahkemesi, vermiş olduğu bir kararda tahkim kurullarının yargı yetkisini kullanan yargı mercileri olmadığını belirtip farklı bir kararında da tahkim kurumunun Anayasanın 36. maddesindeki hak arama özgürlüğüne uygun olmadığı gerekçesiyle tahkim kurulu kararlarına karşı yargı yolunun açık olmasının şart olduğunu hükme bağlamıştır. Anayasa Mahkemesi tahkim kurumuna sıcak baktığı fakat GSGM

Tahkim Kurulu tarafından alınan kararların da kesin kabul edilemeyeceği düşüncesi TFF Tahkim Kurulunun kesin ve nihai kararlarının da Anayasanın 36. maddesine aykırılığını göz önüne getirecektir. TFF tarafından uygun görülen ve tahkim kurulu tarafından da alınan kararların kesinliği, futbolla alakalı uyuşmazlıkların çözümünü kolaylaştırdığı bilinmektedir. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu kararlarına karşı adli yargı yolu açılırsa bu durumun futbol hukukuna zarar verme ihtimali vardır. Fakat hukuk devleti olma kuralları gereği hak arama özgürlüğü karşısında, Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Kararlarının nihai ve kesin olarak belirtilmesi de anayasaya aykırılık teşkil etmektedir. Böyle bir durumda takdir yetkisini tahkimin ele alınması ve spor hukukunda uzman, seri yargılama usulüne tabi spor mahkemelerinin kurulmasıdır. Böylelikle hak arama özgürlüğü korunup, yargıya başvurma hakkının olumsuzlukları da önenebilir (TFF, 2019).”

2.7.3. FIFA Uyuşmazlık Çözüm Kurulu

Uluslararası ya da uluslararası futbol konfederasyonu olarak bilinen FIFA, bazı durumlarda uyuşmazlık çözümünde görev alabilmektedir. FIFA Profesyonel Futbolcuların Transferleri ve Statüsü Talimatı'nın 22. Maddesinde belirtildiği üzere, uluslararası nitelikteki profesyonel futbolcu sözleşmelerinden ve uluslararası transfer belgelerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümünde FIFA Uyuşmazlık Çözüm Kurulu görevlidir. Fakat Avrupa Birliği Komisyonu'nun da olaya dahil olmasıyla yapılan düzenlemede, sözleşmeye taraf olanların mahkemelere başvurma hakları etkilenmemektedir. FIFA'nın bununla alakalı görüşleri “FIFA Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın ‘yorum’ belgesinde belirtilmektedir. Bu yorumdan hareketle birçok ulusal hukuk sisteminde iş/hizmet sözleşmelerinden kaynaklı uyuşmazlıklarda devlet mahkemelerinin münhasır yetkili olması sebebiyle taraflara, mahkemeye başvurma hakkı tanınmıştır. Fakat devlet yargısının münhasır görevli olmadığı hukuk düzenlerinde, taraflar, ulusal ya da uluslararası sportif yargıya başvurabileceklerdir (FIFA, 2019).

Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü'nün 63. maddesindeki hükümde uluslararası boyuttaki uyuşmazlıkları FIFA'nın görev alanında bulunması sebebiyle profesyonel futbolcu sözleşmelerinin yabancılık unsuru içerdiği haller ‘Oyuncuların Statüsü ve Transferlerine İlişkin FIFA Talimatı’(FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players. m. 22/b) alanına girmektedir. Buradaki hükme göre uluslararası boyutta olan profesyonel futbolcu

sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar FIFA Uyuşmazlık Çözüm Kurulu(Dispute Resolution Chamber)'nun yetkisi altındadır. FIFA Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, FIFA Oyuncuların Statüsü Komitesi ve Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı(Rules Governing the Procedures of the Players's Status Committee and the Dispute Resolution Chamber)'na göre düzenlemesi yapılan ve burada gösterilen kurallara da uygun şekilde yetki alanındaki uyuşmazlıkları çözmekle görevli yargı kuruludur (FIFA, 2019).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Literatür Tarama

Odom vd., (2005), akademik çalışmalardan içeriksel gelişimini gözden geçirilme yoluyla önceki yapılan araştırma sonuçlarını ve bilimsel araştırma sürecini değerlendirmenin bilimsel gelişime büyük katkı sağlayacağını belirtir.

3.2 Materyal Araştırma

Tez konusu ile ilgili Resmi Gazete , TFF , FİFA , Doktrinel çalışmalar , Spor ve Futbol Konulu eserler ve web kullanılmıştır. Tümü kaynakçada mevcuttur.

3.3 Araştırma Tekniği

Veriler, nitel araştırma tekniklerinden belge incelemesi yoluyla toplanmıştır. Belge incelemesi, araştırılacak konular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Belge incelemesi, mevcut kayıt ya da belgelerin, veri kaynağı olarak sistemli incelenmesi olarak ifade edilmektedir. Başarılı bir belge incelemesinin temel şartı, konuya ilişkin belgelerin bulunması, incelenmesi ve belli durum ya da görüşleri ortaya çıkartacak bir senteze varılabilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılabilmesidir (Karasar, 2007). Belge incelemesinde makalelerin veya eserlerin tam metinlerine fiziki veya veri tabanlarından ulaşılmıştır.

3.4 Verilerin Analizi

Belge incelemesi ile elde edilen araştırma verileri, betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Betimsel analizde elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Betimsel analizin amacı, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan

betimlemeler açıklanır, yorumlanır ve bir takım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Araştırma kapsamında çalışma grubuna seçilen makalelere ulaşılmıştır. Makaleler önceden belirlenen alt başlıklar çerçevesinde analiz edilmiş ve kategoriler oluşturulmuştur.

3.5 Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Araştırmanın iç geçerliğinde ele alınan kavramların ve araştırma sürecinde ulaşılan sonuçların birbirleriyle olan ilişkileri ve içerikle bir bütünlük sağlayıp sağlamadıkları ön plana çıkar. İncelenen araştırmada belirtilen terimlerin içeriğe uygun olup olmadığı ve yine sunulan içerikle, elde edilen bulguların tutarlılık gösterip göstermediği iç geçerlilik kapsamı içerisinde (Maxwell, 1992). Bu bağlamda iç geçerliği sağlamak için makalelerden elde edilen verilerin içerikle ilişkisi ortaya konularak yorumlamalara gidilmiştir.

Nitel araştırmalarda örneklem genelde amaçlı bir şekilde araştırma sorularına ve incelenecek olaya uygun olarak seçilir. Dış geçerliğin sağlanmasında önemli olan örneklemin araştırma evrenini temsil etmesi değil, araştırma yapılacak olaya uygunluğudur (Maxwell, 1992). Dış geçerliğin sağlanması için belirlenen amaca uygun olarak dil dergileri seçilmiş ve araştırmanın deseni, çalışma grubu, verilerin toplanması ve analizi süreçlerindeki işlemler ayrıntılı olarak anlatılmıştır.

Glesne ve Peshkin (1992), nitel çalışmaların bu alanda uzman olan kişilerle paylaşılmasının ve onlardan geri bildirim alınmasının araştırmanın güvenilirliğini artıracaklarını ifade etmiştir. Roberts ve Priest (2006)

4. BULGULAR

Gerek Türk hukuk sistemi içerisinde gerekse TFF'nin ve de dahil olduğu FIFA'nın genel veya özel düzenleme hareketleri bu spor dalına ait tüm hukuki ilişkilerin girift ve uluslararası düzeyde yapılandığını göstermektedir.

5. TARTIŞMA

Tez çalışması sırasında incelenen tüm kaynaklara göre iç hukuk ve uluslararası normlar arasında bir paralel düzenleme yapılmaya çalışılsa dahi kimi durumlarda iş hukuku veya borçlar hukuku hatta haksız rekabet hukukuna kadar geniş bir yelpazede Futbol hukukunun bir düzenlemesi olmaksızın kıyasen uygulanmak suretiyle çözüm getirilmeye çalışılmasıydı. Ancak kanun koyucu Futbolcuların hukuki hak ve vecibelerini başka bir kanun ve alt normlar şeklinde kazuistik olarak belirleyebilir mi? Kanımızca dünyanın globalleşmesi ile futbol topu arasındaki benzerlik had safhada iken tek bir yasal düzenleme ile uluslararası normlardan hiç kopmadan ve senkronizasyon aksaklığı yaşanmadan bu hususun gerçekleştirilebileceğidir.

6.SONUÇ VE ÖNERİLER

Dünya geneline paralel olarak Türkiye’de de futbol, bir popüler kültür mecrası, sosyal bir etkinlik alanı veya bir spor dalı olmanın yanı sıra bu alandan para kazanıp meslek icra eden profesyoneller ve onları benzer kaygılarla bünyesinde bulunduran kulüpler gibi organizasyonlardan oluşan devasa bir endüstri olduğu unutulmamalıdır. Bu sebeple bu çalışmanın temel konusu bu endüstri içinde yer alan aktörlerin aralarındaki profesyonel ilişkiyi, özellikle ana unsurlar olan profesyonel futbolcular ve onları istihdam eden futbol kulüpleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak olmuştur.

Çalışmanın sonucunda, Profesyonel futbolcu sözleşmelerinin temel öğeleri, hukuksal özelliklerinin irdelenmesi yoluyla bu tür sözleşmelerin bir tür hizmet sözleşmesi olarak görülebileceği kanaati edinilmiştir. Türk hukuk sisteminde genellikle hizmet sözleşmeleri, iş kanununun kapsam alanı içindedir. Fakat “4857 sayılı İş Kanunu 4/g maddesi” futbolcular da dahil sporcuları bu kanunun uygulama alanı dışında görmektedir. İş hukukunun ön gördüğü “sürelili fesih” ve “kıdem tazminatı gibi uygulamaların profesyonel futbolcu ve kulübü arasındaki ilişkinin niteliğine uygun olmadığı da değerlendirilmiştir. Bu nedenle profesyonel futbolcular açısından Türk borçlar kanununun esas teşkil edeceği düşünülmektedir. “Türk borçlar kanunu” bir dayanak oluştursa da tüm profesyonel sporcular açısından iş kanununun yeniden ele alınıp, onların mağduriyetlerini giderici şekilde düzenlenmesi gerektiği açıkça görülmektedir.

Elde edilen bir başka sonuç da profesyonel futbolcu sözleşmelerinin uluslararası bir takım kurum ve onların talimatlarıyla şekillenmesi nedeniyle diğer iş ve hizmet sözleşmelerinden farklılaştığıdır. Profesyonel futbolcu sözleşmelerini Türkiye futbol federasyonunun çıkarttığı talimatlar şekillendirirse de ulusal federasyonumuzun FIFA ve UEFA bünyesinde olmasından sebeple, uygulama şekil ve kuralları bu uluslararası kurumlarla uyumlu ve paralel olmalıdır.

Futbolun popüleritesinin ve ekonomik hacminin artması beraberinde çıkar çatışmalarının da artmasını doğurmuştur. Artan çıkar çatışmaları neticesinde eskiye nazaran daha fazla uyuşmazlık ortaya çıkmaktadır. Bu uyuşmazlıklar mahkemeler kanalıyla çözebilmektedir. Ancak mahkeme yoluyla uyuşmazlıklara çözümlenmesi, genel mahkemelerin iş yükü nedeniyle uzun bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeple uyuşmazlık çözümü için mahkemeler yerine sadece bu işe bakan özel yetkili kurul ya da benzeri hukuki mekanizmaların oluşturulmasının faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Özetle profesyonel futbolcu sözleşmelerinin, hizmet sözleşmesi gibi kanunda düzenlenmiş bir sözleşme olarak ele alınmaması gerektiği, kulübün ücret ödeme ve futbol ortamı sağlama edimlerinin karşısında futbolcunun futbol takımının parçası olma gibi farklı borçlarının olduğu, TFF talimatıyla oluşturulan ve uygun görüldüğü sürece medeni hukukun ve borçlar hukukunun genel hükümlerinin tatbik edilebileceği, her açıdan kendine özgü bir sözleşme olduğu fikri çalışmadan elde edilen sonuç olarak sunulmaktadır.

KAYNAKLAR

- Ahsen V.** Sporcuların iş hukuku ve sosyal sigortalar hukuku yönünden statüleri. *Yargıtay Dergisi* 1975, s 144-146.
- Aksoy O.** Profesyonel Futbolcu İş Sözleşmesi Yüksek Lisans Tezi. İstanbul, 2010. s 22-24
- Akyiğit E.** İş Hukuku. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2014, 199.
- Arıcı K.** Hizmet akitlerine cezai şart konulması. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1997, s 45-46.
- Aydoğdu M.** Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri. Ankara: Adalet 2017, s 56-58.
- Aydos O.** Sporcu Sözleşmesinin Feshi. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2013, s 623-649.
- Ayrancı H.** Ön Sözleşme. Ankara: Yetkin Yayınları, 2006, s 90-91.
- Alpagut G.** Belirli Süreli Hizmet Sözleşmesi. İstanbul: Tühis Yayınları, 1998, 91.
- Başaran M, Atay T.** Spor ve Sporunun Vergilendirilmesi ve Vergi Avantajları. Ankara : Yaklaşım Yayınları, 2003, 223.
- Baştürk F.** Teknik direktör ve antrenörlerin hukuki durumu. *Legal İş Hukuku Dergisi*, (6) 2005, s 593-594.
- Baştürk F.** İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu. İstanbul: Beta, 2007, 449.
- Bostancı Y.** Futbol Kulüplerinin İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Yükümlülüklerinin Değerlendirilmesi. Ankara, 2013, 36.
- Cansel E, Özel Ç.** Türk borçlar hukukunda ceza koşulu. *Yaşar Üniversitesi Dergisi*, 2013, 713-715
- Cem Ç.** Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi Yüksek Lisans Tezi. İstanbul, 2011.
- Cevdet Y.** Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler. İstanbul: Beta Yayınları, 2009, 435.
- Çağlayan R.** Spor Hukuku Temel Metinler. İstanbul: Asil Yayın Dağıtım, 2007, 55.
- Çağrı C.** Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesi. İstanbul: XII. Levha Yayıncılık, 2012, s 56-59.
- Çelebi F.** Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi Yüksek Lisans Tezi. İstanbul, 2015. 96.
- Demircioğlu M.** İş Hukuku, İstanbul: Beta Yayınları, 2010, s56-58.
- Ertaş Ş, Petek H.** Spor Hukuku. Ankara: Yetkin Yayınevi, 2017, s119-122
- Erten R.** Milletlerarası Özel Hukukta Spor. Ankara: Adalet Yayınevi, 2007, s 195-199.
- Esandal N.** *Terazi Aylık Hukuk Dergisi*, 2009, s133-135.
- Eren F.** 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Hazırlanmış Borçlar Hukuku Genel Hükümler. Ankara: Yetkin Yayınları, 2012, s34-36.

- Ertay Ő, Petek H.** Spor Hukuku. Ankara: Yetkin Yayınları, 2011, 334.
- FiŐek K.** 100 Soruda Türkiye Spor Tarihi. İstanbul: Gerçek Yayınevi, 1985, 198.
- Genç A.** Spor Hukuku Ders Kitabı. İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım, 1998, 215
- İkiz M.** Türk Spor Kulüplerinin Şirketleşme Modellerinin Analizi ve Galatasaray Modeli, Spor Hukuku Dersleri. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Yayınları, 2007, s 39-45.
- Ian B, Alaxander W.** CAS and FOOTBALL: Landmark Cases, TMC Asser Press: Holland, 2003, s 8-9.
- Kazancı M.** Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesi Yüksek Lisans Tezi. Ankara 2002, 89.
- Kılıçoğlu A.** Borçlar Hukuku Genel Hükümler Ankara: Turhan Kitabevi, 2011, s 54-67.
- Kocaağa K.** Cezai Şart. Ankara: Yetkin Yayınları. 2003, s 30-35.
- Kuper S, Szymanski S.** Futbolun Őifreleri. İstanbul : İthaki yayınları, 2010, s 72-77.
- Kuper S.** Football Against The Enemy. Thirteenth Impression: Orion, 2004, 256.
- Kuru B, Arslan R, Yılmaz E.** Medeni Usul Hukuku. Ankara: Yetkin Yayınları, 2007, 851.
- Küçükgüngör E.** Türk Spor Hukukun Genel Esasları Ve İlgili Mevzuat. Ankara: Yetkin Yayınları, 1998, 377.
- Mollamahmutoğlu H.** İŞ Hukuku. Ankara: Yetkin Yayınları. 1998, 1478.
- Mollamahmutoğlu H.** Hizmet Sözleşmesi (Kuruluş-İçerik-Sona Erme). Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2008, s 155-179.
- Narmanlıoğlu .** İŞ Hukuku Ferdi İŞ İlişkileri. İzmir: Döner Sermaye İŐletmesi Yayınları, 1998, 89.
- Oğuzman K.** Borçlar Hukuku Genel Hükümler. İstanbul: Filiz Yayınevi, 1998, 984.
- Orhan .** Spor Hukuku Yazıları. İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları, 2014, 230.
- O"Leary Leanne.** Regulating the Employment Relationship in Professional Team Sports. *Industrial Law Journal*, 2012, 202.
- Petek H.** Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi. Ankara: Yetkin Yayınları, 2002, 340.
- Petek H.** Spor Hukuku Dersleri. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi Yayınları, 2007, 553.
- Pekcanitez H.** Medeni Usul Hukuku. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2017, 710.
- Reisoğlu S.** Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler. İstanbul : Beta Yayınları, 2014, 497.
- Süzek S.** İŞ Hukuku. İstanbul : Beta Yayınları, 2009, 213.
- Őekip H.** Spor sözleşmeleri. *İstanbul Barosu Dergisi* 2007, (3), s 93-102.
- Serozan R.** Medeni Hukuk. İstanbul: Vedat, 2017, 415.
- Sevimli A.** İŞçinin zel Yaşamına Müdahalenin Sınırları. İstanbul : Legal Yayınları, 2006, s 35-45.

Simov T, Kolev B. Player's Contracts in Bulgarian Football, *International Sports Law Journal*, 2006, 1.

Şahankaya S. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi Yüksek Lisans Tezi. Ankara, 2015.

Şahin O. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Bundan Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Sportif Yargı Yoluyla Çözümü Yüksek Lisans Tezi. İstanbul, 2015.

Türe H. Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi Yüksek Lisans Tezi. İzmir, 2018.

WEB_1. (2019) Türk Borçlar Kanunu Kanun No: 6098
<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110204-1.htm> (02.20.2019)

WEB_2. (2019) TFF Profesyonel futbolcu statüsü ve transferleri talimatı
<http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Profesyonel-Futbolcularin-Statusu-ve-Transferleri-Talimati.pdf> (02.25.2019)

WEB_3. (2019) İş Kanunu Kanun No: 4857
<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4857.pdf> (02.28.2019)

WEB_4. (2019) İş Kanunu Kanun No: 4857
<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4857.pdf> (03.03.2019)

WEB_5. (2019) Dernekler Kanunu Kanun No: 5253
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5253.pdf> (05.03.2019)

WEB_6. (2019) Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu Kanun No: 3289
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3289.pdf> (08.03.2019)

WEB_7 (2019) Ticaretkanunu.net <http://www.ticaretkanunu.net/ttk-madde-529/> (15.03.2019)

WEB_8. (2019) TFF Profesyonel futbolcu statüsü ve transferleri talimatı
<http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Profesyonel-Futbolcularin-Statusu-ve-Transferleri-Talimati.pdf> (23.03.2019)

WEB_9. (2019) Fifa Legal <https://www.fifa.com/about-fifa/official-documents/governance/dispute-resolution-chamber.html> (28.03.2109)

WEB_10. (2019) Fifa 1171 sayılı sirküler
<https://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/97/29/01/circularno.1171-professionalfootballplayercontractminimumrequirements.pdf> (02.04.2019)

WEB_11. (2019) Bastian Schweinsteiger and termination for sporting just cause
<https://www.sports.legal/2016/10/bastian-schweinsteiger-and-termination-for-sporting-just-cause/> (05.04.2019)

WEB_12. (2019) FIFA - Regulations on the Status and Transfer of Players 2010
http://www.theplayersagent.com/knowledgecenter/article/fifa_regulations_on_the_status_and_transfer_of_players_2010 (15.04.2019)

WEB_13. (2019) Fifa 1171 sayılı sirküler
<https://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/97/29/01/circularno.1171-professionalfootballplayercontractminimumrequirements.pdf> (06.06.2019)

Yiğit A. Türk Hukukunda Futbolcu Sorunlarının Yargısal Çözümü. Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Ömer Remzi Arıkan Armağanı. Ankara, 2013, s 845-861.

ÖZGEÇMİŞ

Soyadı, Adı : Belgin , Ferit
Uyruk : TC
Doğum yeri ve tarihi : Gaziantep / 11.10.1975
Telefon : 05337118755
E-mail : info@feritbelgin.av.tr
Yabancı Dil : İngilizce

EĞİTİM

<u>Derece :</u>	<u>Kurum :</u>	<u>Mezuniyet tarihi:</u>
Lisans	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi	1999

BURSLAR ve ÖDÜLLER:

xxx

İŞ DENEYİMİ

<u>Yıl :</u>	<u>Yer/Kurum :</u>	<u>Ünvanı :</u>
1999	Gaziantep Barosu	Serbest Avukat

AKADEMİK YAYINLAR

1. MAKALELER

xxx

2. PROJELER

xxx

3. BİLDİRİLER

xxx